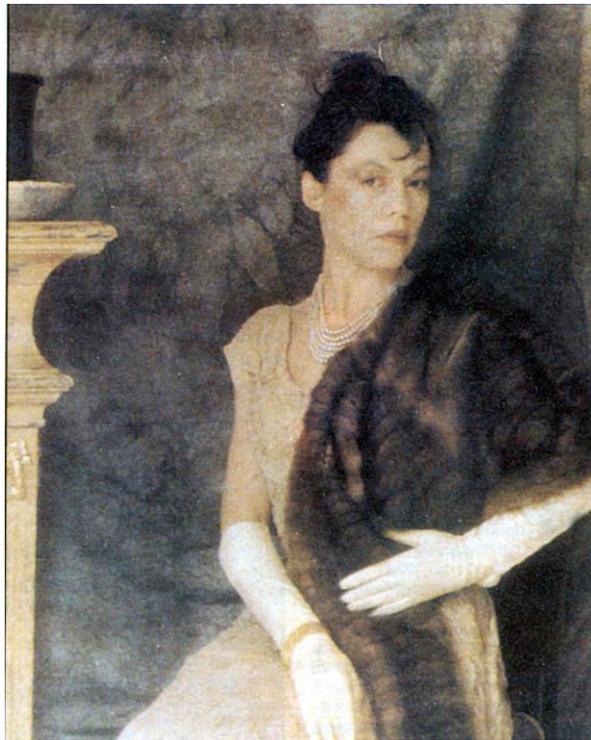

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΔΡΑΚΟΥ
ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΙΡΗ ΒΛΑΧΟΥ-ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΙΝΔΟΣ
2004

Περιεχόμενα

	Σελ.
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ	9
2. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ.....	11
3. ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	15
3.1. Κυριαζής (Ζήζος) Χαρατσάρης.....	19
3.2. Η ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος - 1961	23
4. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΘΒΕ	26
5. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΘΒΕ.....	36
6. ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΘΒΕ	39
6. 1. Το χοροθέατρο του Κρατικού Θεάτρου Β. Ελλάδος	39
6.2. Η Όπερα Δωματίου	39
6.3. Η Δραματική Σχολή του Κρατικού Θεάτρου Β. Ελλάδος	40
7. ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	41
8. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ	43
8.1. Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης	43
8.2. Το Καφέ Θέατρο.....	44
8.3. Η «Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης» της Ρούλας Πατεράκη ...	45
8.4. Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»	46
8.5. Παράλληλα θεατρικά σχήματα.....	49
8.6. Το Θέατρο Φλέμινγκ.....	52
8.7. Θέατρο Λύκη Βυθού.....	53

9. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	55
10. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	58
11. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ (Φεβρουάριος 2004).....	83
12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	90
12.1. Ερμηνείες Θεατρικών όρων.....	90
12.2. Ενδεικτικός Κατάλογος Θεάτρων Θεσσαλονίκης 2004	92
12.3. Αλφαβητικός Κατάλογος θεατρικών έργων με συμπληρωμα- τικές πληροφορίες	93
13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	99

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η πτυχιακή αυτή εργασία με θέμα: «Το θέατρο και η θεατρική κίνηση στη Θεσσαλονίκη» είναι μια περιήγηση στη θεατρική δραστηριότητα της πόλης στις μέρες μας, δραστηριότητα που συνδέθηκε αναπόφευκτα με τα θεατρικά πράγματα αυτού του τόπου αποτελώντας ένα σημαντικό πνευματικό πυρήνα.

Η γέννηση της θεατρικής πράξης, οι άνθρωποι που έδρασαν, οι κοινωνικο-πολιτικές αλλαγές, η δημιουργία και η ακύρωση χώρων, θεάτρων και προσπαθειών καταγράφονται εδώ σε μια προσπάθεια να δώσω όσο το δυνατό μια πιο σαφή εικόνα για τα θεατρικά δρώμενα της πόλης. Σε καμία περίπτωση (αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί) δεν είναι εξαντλητική αυτή η καταγραφή, πολύ περισσότερο δεν έχουμε να κάνουμε με έρευνα. Η δυσκολία προσέγγισης ανθρώπων, η αδυναμία πρόσβασης σε πηγές, καθώς και η ανεπάρκεια γνώσης του αντικειμένου δεν επέτρεψαν κάτι τέτοιο.

Η εκπόνηση της εργασίας διήρκεσε λίγους μήνες, έμεινε όμως στο συρτάρι πολλούς, συνέπεια της προσωπικής μου δυσκολίας να ασχοληθώ. Φέρω ως εκ τούτου εξ ολοκλήρου την ευθύνη αυτής της αργοπορίας. Η ολοκλήρωση μιας πτυχιακής αποτελεί από μόνη της ένα στόχο.

Αποτελείται από εκατόν (100) σελίδες και στα περιεχόμενα αναφέρονται τα μέρη στα οποία είναι χωρισμένη. Αναλυτικότερα: Η Εισαγωγή: Αναφορά στην πολιτική κατάσταση της εποχής (αρχές 1900), ο καταπιεσμένος ψυχισμός του Έλληνα κατάλοιπο του Τουρκικού ζυγού, οι πρώτες παραστάσεις, η πυρκαγιά του 1917 (το κάψιμο των ξύλινων θεάτρων), η μικρασιατική καταστροφή, οι πρόσφυγες, οι Βαλκανικοί πόλεμοι. Στη συνέχεια: Η ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου, η Γερμανική κατοχή, η λογοκρισία, το θέατρο Λευκού Πύργου και το Βασιλικό Θέατρο.

Επίσης σ' αυτές τις ενότητες περιλαμβάνεται και η αναφορά σε δύο σημαντικά πρόσωπα πρωτεργάτες της θεατρικής σκηνής στη Θεσσαλονίκη, τα οποία έδρασαν καλλιτεχνικά σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Τον Βασίλη Ανδρονόπουλο και τον Κυριαζή (Ζήζο) Χαρατσάρη.

Σημαντικό κεφάλαιο, σταθμός για το θέατρο, είναι η ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος στις 13 Ιανουαρίου του 1961.

Η πορεία του ΚΘΒΕ, η διοίκηση, η δομή, τα καλλιτεχνικά τμήματα και η ίδρυση της δραματικής σχολής το 1973.

Στη συνέχεια: Το ξεκίνημα της θεατρικής πολυφωνίας με αναφορές στις

εξαιρετικές θεατρικές δραστηριότητες που στηρίχτηκαν καθαρά στην ιδιωτική πρωτοβουλία όπως π.χ. «Η Επιθεώρηση της Δραματικής Τέχνης» της Ρούλας Πατεράκη, αλλά και άλλα θεατρικά σχήματα και εκδηλώσεις στις αρχές της δεκαετίας του '80 με πολύ σημαντικό σταθμό τις «γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» του Δήμου Θεσσαλονίκης, με την οικονομική ενίσχυση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ενδεικτικές παραστάσεις από το Φεβρουάριο του 2004 αλλά και αρκετό φωτογραφικό υλικό, με παραστάσεις κλασικού και σύγχρονου ρεπερτορίου.

Στα παραρτήματα, υπάρχουν ερμηνείες θεατρικών όρων και δύο αλφαβητικοί κατάλογοι θεατρικών παραστάσεων με συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με σκηνοθέτες και χρονολογίες. Στο τέλος υπάρχει βιβλιογραφία.

Η μέθοδος προσέγγισης των πηγών έγινε με βιβλιογραφική αυτοψία και τηλεφωνική επικοινωνία με ανθρώπους, ως επί το πλείστον άγνωστους, εργαζόμενους στις δημόσιες σχέσεις μεγάλων κυρίως θεάτρων, εκεί που τα πράγματα είναι σαφώς πιο δυσκίνητα.

Για την ομοιότητα και την ταξιθέτηση των αναγραφών των βιβλιογραφικών στοιχείων των τεκμηρίων που χρησιμοποιήθηκαν για πληροφορίες αλλά και για αυτούσια κείμενα, καθώς επίσης και για τις βιβλιογραφικές παραπομπές, χρησιμοποίησα πρότυπα που διδάχτηκα στις παραδόσεις της σχολής.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται στη βιβλιογραφία. Συγκεκριμένα:

- Από το βιβλίο του Γ. Θ. Βαφόπουλου, Θεατρικές Σελίδες, στοιχεία για παραστάσεις που ανέβηκαν από το Κρατικό Θέατρο μια συγκεκριμένη περίοδο.
- Από το βιβλίο του Γιώργου Καφταντζή «Το πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης στον καιρό της κατοχής» πήρα κάποιες πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικοκοινωνικές συνθήκες εκείνης της περιόδου που διαμόρφωσαν μεταγενέστερες επιλογές.
- Από το ένθετο της Καθημερινής «Επτά Ημέρες» αρκετά ιστορικά στοιχεία, πολλά σχετικά με τη θεατρική κίνηση στις αρχές του αιώνα, όπως πολλά ονόματα αλλά και κείμενα αυτούσια. Συγκεκριμένα, οι σελίδες (55, 56, 57) είναι η ακριβής μεταφορά του κειμένου με αναφορά στις μνήμες της Ελένης Γερασιμίδου.
- Από τις «γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» έκδοση του Δήμου Θεσσαλονίκης, στοιχεία που αφορούν τις γιορτές αυτές και ενημέρωση γενικά για το

θεσμό.

- Πολλές πληροφορίες για παραστάσεις και συντελεστές βρήκα σε έντυπα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.
- Στοιχεία σχετικά με τη μουσική και το θέατρο στο βιβλίο της Ξανθίππης Κοτζαγεώργη «Μουσική και θέατρο στις Ελληνικές κοινότητες της Βουλγαρίας».
- Στο Μείζον Ελληνικό Λεξικό του Τεγόπουλου –Φυτράκη, τις ερμηνείες των θεατρικών και μουσικών όρων που αναφέρονται στην εργασία.
- Το φωτογραφικό υλικό, μου το παρείχε ευγενικά η Μουσικολόγος, Βαλεοντή, υπεύθυνη της Αρχαιοθήκης του Βασιλικού Θεάτρου (που στεγάζεται στο υπόγειο του κτιρίου) μετά από έγκριση του διευθυντή του ΚΘΒΕ Βίκτωρα Αρδίτη.

Το βιβλιογραφικό αυτό υλικό προμηθεύτηκα από τις βιβλιοθήκες: Σπουδαστήριο ΣΔΟ /ΑΤΕΙΘ, Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, Βιβλιοθήκη Θεάτρου Α.Π.Θ., Εγνατίας 122.

Η πτυχιακή εργασία υπάρχει και σε ηλεκτρονική μορφή, σε αρχείο τύπου doc, γραμμένη στο πρόγραμμα της Microsoft, WORD.

Κλείνοντας θα ήταν παράλειψη μου να μην αναφερθώ στην πολύτιμη βοήθεια της υπεύθυνης καθηγήτριας Μαίρης Βλάχου- Χαλκιοπούλου, που με τις επισημάνσεις και την καθοδήγησή της στήριξε την προσπάθειά μου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα θέατρα και η θεατρική κίνηση καθώς και οι δραστηριότητες γύρω από τη θεατρική ζωή στη Θεσσαλονίκη υπήρξαν πάντα ανάλογα της περιφερειακής θέσης της πόλης, θέση που επηρέασε όχι μόνο την εξέλιξη των θεατρικών σχημάτων αλλά και τη χρηματοδότηση τους από τους αρμόδιους φορείς της πολιτείας οι οποίοι είχαν και έχουν στραμμένα τα βλέμματα τους προς την Αθήνα.

Στο τέλος του προηγούμενου αιώνα και στις αρχές του νέου, η Θεσσαλονίκη είχε λίγα, αλλά σε σχετικά καλή κατάσταση, θέατρα, τα οποία φιλοξενούσαν περιοδεύοντες ξένους θιάσους, με μουσικό κυρίως ρεπερτόριο, που απευθύνονταν στο πολυεθνικό κοινό της, το οποίο ήταν περισσότερο από το ελληνικό. Το 1906 εγκαινιάστηκε το πολυσυζητημένο **θέατρο του Λευκού Πύργου** από τον αθηναϊκό θίασο του Λινάρδου με το έργο «Μωρά παρθένα» του Ανρί Μπατάϊγ, αφού στο μεταξύ και ελληνικοί θίασοι άρχισαν να περιλαμβάνουν τη Θεσσαλονίκη στις περιοδείες τους. Ωστόσο, η πυρκαγιά του 1917 υπήρξε καθοριστική για τα ξύλινα θέατρα της πόλης. Κάηκαν τα περισσότερα. Ταυτόχρονα, όμως, οι βαλκανικοί πόλεμοι, η μικρασιατική καταστροφή και οι πολιτικο-κοινωνικές αλλαγές, έφεραν έναν ευρωπαϊκό προσανατολισμό στην πόλη, αν κι εκείνη την εποχή εμφανίζονται οι πρώτες ντόπιες επιθεωρήσεις.

Στην περίοδο της Κατοχής δημιουργείται το **Κρατικό θέατρο Θεσσαλονίκης** που εξυπηρετεί καθαρά εθνικούς σκοπούς. Θα ανεβούν σπουδαίες παραστάσεις. Το τέλος της Κατοχής σήμανε το τέλος, μετά από λίγο, τόσο του Κρατικού θεάτρου Θεσσαλονίκης όσο και του **Λαϊκού θεάτρου** που το διαδέχτηκε. Αρκετά χρόνια αργότερα θα ιδρυθεί το **Κρατικό θέατρο Βορείου Ελλάδος** μετά από πρόταση του Γιώργου Θεοτοκά στον τότε πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή, με πρώτο καλλιτεχνικό διευθυντή τον Σωκράτη Καραντινό. Η περίοδος μετά τη μεταπολίτευση θα σφραγιστεί από την χαρισματική προσωπικότητα του Μίνου Βολανάκη, ο οποίος πραγματικά αφήνει εποχή με τις επιλογές και τις παραστάσεις του. Μετά την παραίτησή του, αναλαμβάνει ο επίσης θεατράνθρωπος Σπύρος Ευαγγελάτος, ο οποίος θα επιχειρήσει την αναδιάρθρωση του θεάτρου. Ντόπιοι διανοούμενοι θα τον διαδεχτούν: Νίκος Μπακόλας, Νίκος Χουρμουζιάδης- επανέρχεται ο Βολανάκης για να ξαναπαραιτηθεί- Δημήτρης Μαρωνίτης κ.ά.

Παράλληλα, στη Θεσσαλονίκη θα ανθίσουν διάφορα θεατρικά σχήματα που οι επιλογές και οι παραστάσεις τους όχι μόνο τα κατατάσσουν στην πρωτοπορία αλλά

και μερικές αποτελούν υποδείγματα θεατρικής πράξης: το **Θεατρικό Εργαστήρι**, η **Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης** της Ρούλας Πατεράκη, το **Καφέ-θέατρο** κι αργότερα η **Πειραματική Σκηνή της Τέχνης**, που επιχορηγείται από το ΥΠΠΟ, και άλλα πειραματικά σχήματα που δημιουργήθηκαν κατά καιρούς στη Θεσσαλονίκη διαλύθηκαν. Θα επιδιώξουμε να δώσουμε όψεις της θεατρικής Θεσσαλονίκης κυρίως μέσα από χρονικές, πολιτικοκοινωνικές καταστάσεις και κείμενα ανθρώπων σχετικών με το θέατρο και την πνευματική κίνηση αυτής της πόλης.

1. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Βασίλης Ανδρονόπουλος

Ο Βασίλειος Ανδρονόπουλος ήταν από τους πρώτους Έλληνες ηθοποιούς και έμεινε στην ιστορία σαν ένας πρωτεργάτης της θεατρικής σκηνής. Η καταγωγή του ήταν από το Αίγιο και το πραγματικό του όνομα Καλλιμαχόπουλος. Η ζωή του ήταν γεμάτη θεατρική δραστηριότητα. Ο πρώτος ιστορικός του θεάτρου, Νικόλαος Λάσκαρης, στο περιοδικό «Παρασκήνια», ο Αιμίλιος Βεάκης στα «Ελληνικά Γράμματα» και ο Γιώργος Χατζιδάκης έριξαν φως στα παραλειπόμενα μιας πολυτάραχης θεατρικής ζωής. Ο Ανδρονόπουλος περιόδευε μόνος του. Παρ' όλα αυτά είχε πάντα ρεπερτόριο με έργα πολυάνθρωπα που διεκπεραίωνε ο ίδιος όλους τους ρόλους. Σπάνια είχε δύο, τρεις ηθοποιούς. Περίοδευε παντού. Από την Κωνσταντινούπολη στη Ρουμανία, ύστερα στην Τεργέστη, μετά στο Λονδίνο με έργα όπως ο Οιδίποδας Τύραννος και ο Οθέλλος. Αλλά και στην Ελλάδα έκανε περιοδείες στη Λάρισα και το 1890 διασχίζει όλη τη Δυτική Μακεδονία και καταλήγει το 1894 στη Θεσσαλονίκη.

Σ' ένα χρόνο ωστόσο τον βρίσκουμε να δίνει παραστάσεις στον Αλμυρό και μετά μερικούς μήνες στο Βόλο. Το 1890 δημοσιεύονται στην Αθήνα πληροφορίες πως περιοδεύει στη Μακεδονία. Άγνωστο αν φεύγει απ' την περιοχή και επιστρέφει, σύμφωνα με τον Λάσκαρη, το 1894 βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη. Το 1850 που είχε θίασο με τον Διονύση Ταβουλάρη, δίνουν παραστάσεις στην Κωνσταντινούπολη.

Είναι φυσικό, αυτή την πορεία να μην μπορεί να την παρακολουθήσει για να την καταγράψει δημοσιογράφος ή ερευνητής. Λεπτομέρειες λοιπόν για το θεατρικό ταξίδι του Ανδρονόπουλου, παρά τις επίμονες και μακροχρόνιες προσπάθειες, δεν υπάρχουν. Ενδεικτικά παραθέτω μερικά δημοσιεύματα σε εφημερίδες της εποχής με τις χρονολογίες:

➤ Εφημερίδα «Φως», 12 Σεπτ. 1874¹:

«Κατ' αυτός έφθασεν εις Αθήνας ο εις πολλάς ευρωπαϊκός πόλεις αριστεύσας ηθοποιός κύριος Βασίλειος Ανδρονόπουλος ή Καλλιμαχόπουλος, όστις προτιθέμενος να διατρίψη ενταύθα επ' ολίγον, παρεκλήθη υπό των απείρων φίλων του να δώσει παραστάσεις εις το εαρινόν θέατρον

---

¹ Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 4.

(*VeudevHie*), τας οποίας και υπεσχέθη. Έχομεν, λοιπόν, πλήρη πεποίθησιν, ότι θέλη μείνη λίαν ευχαριστημένον το κοινόν της πρωτευούσης, καθόσον όχι λίγος λόγος εγένετο περί του εν λόγω ηθοποιού υπό των Τεργεσταίων εφημερίδων «Κλειούς» και «Ημέρας» όταν ούτος διέτριβεν εκείσε».

➤ Εφημερίς «*ΝΕΑ*», 6 Ιουνίου 1882¹:

«Και εν Μεσολογγίω εστήθη θερινόν θέατρον εν τη μαγευτική θέσει του νησυδρίου του Ανεμόμυλου και ήρχισαν παραστάσεις υπό του κ. Ανδρονόπουλου μετά του θιάσου του διδάξαντος πρώτον τον Οθέλλον».

➤ Σατιρική εφημερίδα «*ΚΟΡΑΚΑΣ*» Λάρισας, 4 Μαρτίου 1883²:

«Προς γνώσιν σας -ο κ. Βασίλειος Ανδρονόπουλος, ηθοποιός, μας παρακάλεσε να ειδοποιήσομε πως βάζει πλώρη για Θεσσαλονίκη και όσοι έχουν να του δίδουν χρήματα από την ευεργετική του παράσταση και έχουνε την ευχαρίστηση να τα πληρώσουνε, να μη τα δώσουνε σε κανέναν άλλονε, παρά εις τον Κωστάκη Σφεριάδη το φαρμακείο- διότι όστις μέχρι σήμερα εισέπραξε χρήματα από τους ευεργετήσαντες αυτόν, δεν του τα έδωκε και έμαθε μετά λύπης του ότι κάποιος εσύναξε και εσουφροποίησε μερικά. Όποιος την ευχαρίστηση έχει να τον πληρώση- στη σπετσαρία του Κωστή, τα χρήματα να δώση».

Το θεατρικό ρεπερτόριο του Βασίλειου Ανδρονόπουλου στη Θεσσαλονίκη ήταν έργα πατριωτικά. Είτε έργα ελληνικά με θέματα από την Επανάσταση, είτε ξένα έργα με αντιτυραννικά μηνύματα. Ο «Μάρκος Μπότσαρης», ο «Ρήγας Φεραίος», ο «Αθανάσιος Διάκος», ο «Αριστόδημος» του Μόντι, ο «Σαούλ» του Αλφιέρι, ο «Ιούνιος Βρούτος» του Βολταίρου.

Στα δυο χρόνια που κράτησαν αυτές οι θεατρικές συναντήσεις στη Θεσσαλονίκης, ανέβηκαν πάνω από 30 έργα, κρυφά, λόγω του πατριωτικού τους περιεχομένου. Γι' αυτό το λόγο και συνελήφθη. Έμεινε φυλακισμένος τέσσερις μήνες, όπου αρρώστησε. Ήτανε 70 χρονών. Τον Αύγουστο του 1897 βγήκε από τη φυλακή, αλλά πέθανε δέκα μέρες μετά την αποφυλάκισή του.

---

¹ *Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες*, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 4.

² *Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες*, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 4.

2. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Η Θεσσαλονίκη φιλοξενούσε ξένους και ντόπιους θιάσους με ποικίλο ρεπερτόριο. Πριν από την απελευθέρωση -το 1912- είχε ένα χαρακτήρα πολυεθνικό και πολυπολιτισμικό. Διέθετε έναν ανατολίτικο χαρακτήρα, όμως η ειδική γεωγραφική της θέση ήταν η αιτία ν' αποκτήσει ένα δυνατό Ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Η Θεσσαλονίκη ήταν συγχρόνως και ο τόπος της συνύπαρξης ανθρώπων με διαφορετική θρησκευτική ταυτότητα. Τα δεδομένα αυτά καθόρισαν και τον πολυμορφικό χαρακτήρα της θεατρικής κίνησης στην πόλη. Βέβαια η κίνηση αυτή προέρχονταν κυρίως εκτός πόλης. Περιφερειακοί θίασοι κι απλά μπουλουκιά ανέβαζαν παραστάσεις. Οι ξένοι θίασοι (ιταλικοί, γαλλικοί και βιεννέζικοι) ήταν περισσότεροι από τους ντόπιους βαλκανικούς σε μια -ακόμα υπό οθωμανική διακυβέρνηση- πόλη όπου το ξένο στοιχείο ήταν πολυπληθέστερο από το ελληνικό.

Λίγο πριν από την απελευθέρωση στη Θεσσαλονίκη ζούσαν 80.000 περίπου Εβραίοι, και μονάχα 30.000 Έλληνες. Κατοικούσαν επίσης Τούρκοι, Αρμένιοι, Αλβανοί, Βούλγαροι, Σέρβοι και Φράγκοι. Από τη στιγμή που υπήρχε λοιπόν το πρόβλημα της γλώσσας, οι θίασοι που επισκέπτονταν την πόλη φρόντιζαν να περιλαμβάνουν στο ρεπερτόριο τους κυρίως μουσικά έργα. Όπερες¹, οπερέτες², αλλά και κωμειδύλλια³. Οι -οικογενειακοί ως επί το πλείστον- θίασοι που επισκέπτονταν τη Θεσσαλονίκη στο δρόμο τους για την Πόλη, την Οδησό ή τη Σμύρνη, ήταν σχηματισμένοι με βάση το σύστημα του βεντετισμού. Ονόματα όπως του Διονυσίου Ταβουλάρη, του Δημήτρη Κοτοπούλη, της Ευαγγελίας Παρασκευοπούλου, αλλά και της Ιταλίδας Τζέμα Μπελιντσόνι ή της διάσημης Γαλλίδας τραγωδού Σάρας Μπερνάρ, πρωταγωνιστούσαν την εποχή εκείνη στη Θεσσαλονίκη.

Εδώ αξίζει να κάνουμε και μια αναφορά στην πραγματικότητα που επικρατούσε και στα μουσικά πράγματα της εποχής που επηρέασαν την πολιτιστική ταυτότητα του Έλληνα. Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, το Ελληνικό τραγούδι αναζήτησε τη λήθη από το βάρος του τουρκικού ζυγού, στο εξωτερικό. Οι Ιταλικές και οι Γερμανικές όπερες και οπερέτες ήταν σε μεγαλύτερο ποσοστό οι

---

¹ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 644.

² Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 644.

³ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 491.

πρωταγωνιστές στα ελληνικά καλλιτεχνικά πράγματα της εποχής. Έτσι και στο θέατρο. Ακόμα και τα ονόματα των θεάτρων της Θεσσαλονίκης ήταν ξενόγλωσσα. «Μαξχλούμ», «Γαλλικό θέατρο», «Σκαίτινγκ». Ανέβαζαν ως επί το πλείστον ξένο ρεπερτόριο¹ με έμφαση στο μελόδραμα².

Θέατρα και παραστάσεις

Το θέατρα ήταν λίγα αλλά υποφερτά. Το παραγκοειδές «**Έντεν**» και το «**Ολύμπια**» στην παραλία, το «**Εδέμ**» διασταύρωση Εγνατίας και Κολόμβου, το «**Γαλλικόν θέατρο**» στον φραγκομαχαλά. Το «**Σκαίτινγκ**» μάλιστα, στην αρχή της λεωφόρου Χαμιδιέ (Εθνικής Αντίστασης σήμερα) βόρεια του Λευκού Πύργου, μπορούσε να μετατραπεί και σε ένα είδος παγοδρομίου όταν δεν φιλοξενούσε θιάσους. Το **Θέατρο του Λευκού Πύργου** εγκαινιάστηκε το 1906 από το θίασο της Αθηνάς Λοράνδου με τη «Μωρά Παρθένο» του Ανρί Μπαταίγ.

«Η ωραία Ελένη», «Μαμζέλ Νιτούς», κωμειδύλλιο³ σαν τη «Γκόλφω», τον «Αγαπητικό της Βοσκοπούλας», τα «εβραϊκά» σαν τον «Έμπορο της Βενετίας» του Σαίξπηρ, την «Εσθήρ» του Ρακίνα και τον «Ντρέιφους» του Ανρί Μπέρνσταϊν, ή πάλι ιταλικό βουλεβάρτο όπως «Η Ρομαντική Γυναίκα» του Καστελβέκιο, «Η Ωραία» του Ντομινίτσι, «Η Εβραία» του Τζιακομέτο, και ο «Χορ χορ Αγάς» του Τσοχατζιάν, η «Μαρία Δοξαπατρή» του Δ. Βερναρδάκη και ο «Οιδίπους Τύραννος» (1908 από τον θίασο Μαρίκας Κοτοπούλη / Εδμόνδου Φυρστ). Αυτά είναι κάποια από τα έργα που ανέβαιναν στη Θεσσαλονίκη την εποχή εκείνη, με μεγάλη επιτυχία και γρήγορους ρυθμούς καθώς το ρεπερτόριο ήταν πληθωρικό.

1912 – Μετά την Απελευθέρωση

Μετά την απελευθέρωση η Θεσσαλονίκη είχε 160.000 κατοίκους και στη προσπάθειά της να ενσωματωθεί πολιτιστικά με την υπόλοιπη Ελλάδα και στην προσπάθειά της να αντιταχθεί στο γενικότερο πνεύμα της ξενομανίας άλλαξε τα ονόματα των θεάτρων της δίνοντας τους ελληνικά ονόματα. Το «**Μαξχλούμ**» (λειτουργήσε κυρίως ως καφέ-αμάν) εξελληνίσθηκε κι έγινε «**Πανελλήνιον**», ενώ το καφενείο «**Ισμαήλ**» μεταβάλλεται σε «**Θέατρον Αθήναιον**».

¹ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 786.

² Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 537.

³ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 491.

Σε μία πόλη όμως με τόσο πολυπληθές το εβραϊκό στοιχείο δεν λείπουν φυσικά τα έργα με ηρωίδες σαν τη Ραχήλ (Ξενόπουλος) ή τη Ρεβέκκα στο «Ρόσμελχολμ» (θίασος Νίτσα Μουστάκα - Σπ. Χαντά, καλοκαίρι του 1915).

Έρχονται θίασοι από την Αθήνα, όπως ο «Σύνδεσμος Ελλήνων Ηθοποιών» και συνεχίζουν τις θεατρικές παραστάσεις. Αλλά προχωρώντας και σε πιο ουσιαστικά βήματα, παίζοντας έργα από την Αρχαία Ελληνική Τραγωδία, όπως τη «Μήδεια» στα 1913 και την «Αντιγόνη» το 1914, με Αθηναϊκούς θιάσους.

Συγχρόνως, συνεχίζεται και το ξένο θέατρο. Αυτή την εποχή μόλις έχουν τελειώσει οι Βαλκανικοί Πόλεμοι. Οι ελληνικοί θίασοι πηγαίνουν στις ελληνικές κοινότητες της Βουλγαρίας προσφέροντας στους Έλληνες ως επί το πλείστον έργα «σκορπίζοντα άφθονον το άρωμα των βουνών της Ελλάδας»¹.

Η καταστροφή των ξύλινων θεάτρων

Στις 5 Αυγούστου του 1917 ξεσπάει η μεγάλη πυρκαγιά που έκαψε γύρω στα 10.000 σπίτια, αφήνοντας πάνω από 70.000 αστέγους. Μαζί κάηκαν και τα περισσότερα -ξύλινα- θέατρα. Στη διάρκεια μέχρι το 1922, η Μικρασιατική Καταστροφή φέρνει πληθώρα προσφύγων στην πόλη και επικρατεί η κουλτούρα των λαών της Ανατολικής Μεσογείου που βρέθηκαν για πολλούς αιώνες ενωμένοι -όχι μόνο διοικητικά- κάτω από την κεντρική εξουσία δύο αυτοκρατοριών, της Βυζαντινής και της Οθωμανικής.

Έτσι στη Θεσσαλονίκη παίζονται έργα με τίτλους όπως: «Αϊσέ, η Ελληνοπούλα των Γιαννιτών» κ.α. Ο θίασος Βεάκη / Νέζερ / Συριώτη, έρχεται από την Κωνσταντινούπολη και παίζει στο θέατρο «**Πάνθεον**» (όπου ήταν στεγασμένες κι αρκετές προσφυγικές οικογένειες). Η Αθήνα είχε ενστερνισθεί τη δυτικοευρωπαϊκή παράδοση και κουλτούρα και η Θεσσαλονίκη αναγκαστικά ακολουθούσε το ρεύμα της εποχής. Έτσι ανεβαίνουν γαλλικά δράματα και κωμωδίες όπως «Το έγκλημα του Πουατρί» του Ανρί Ισέ και η «Ζηλιάρα» του Μπισόν.

Μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους, οι Θεσσαλονικείς άρχισαν να αναζητούν πλέον τις καλές τέχνες που εξέφραζαν τα νέα τους ευρωπαϊκά ιδεώδη και ήθη. Είχαν προηγηθεί βέβαια και άλλα σημαντικά γεγονότα. Οι πολιτικές διαμάχες και οι σημαντικές πολιτικοκοινωνικές αλλαγές της μετεκλογικής περιόδου του 1920 και οι

---

¹ Ξανθίππη Κοτζαγεώργη, *Μουσική και Θέατρο στις Ελληνικές Κοινότητες της Βουλγαρίας* (Τέλη 19^{ου} αιώνα – αρχές 20^{ου}). Βαλκανικά Σύμμεικτα 1966.

αλλαγές που επέφεραν στην πολιτική κατάσταση του κράτους, από το Βενιζέλο στο Βασιλιά, μεταφέρθηκαν αμέσως και στη θεατρική σκηνή της εποχής.

Στα χρόνια που ακολουθούν, η σημαντικότερη ντόπια θεατρική κίνηση (αν παραβλέψει κανείς κάποιες μάλλον κακότεχνες επιθεωρήσεις με τίτλους όπως «Η Τσούχτρα της Θεσσαλονίκης», «Όσα φέρνει ο Βαρδάρης» και «Τα Πανθεσσαλονίκεια») είναι σίγουρα η δραματική σχολή που δημιουργεί μέσα στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης ένας παλιός μαθητής του Θωμά Οικονόμου, ο Γιάννης Κοπανάς. Την πόλη επισκέπτονται θίασοι όχι μόνο από την Αθήνα αλλά και από τη Γαλλία, την Ιταλία και την Αυστρία.

Στις Δελφικές γιορτές του 1927 του ζεύγους Σικελιανού, συμμετέχουν στο χορό και μαθητές του Γιάννη Κοπανά. Ανάμεσα τους και ο μετέπειτα σκηνοθέτης Τάκης Μουζενίδης. Την περίοδο της Έκθεσης, κάθε Σεπτέμβρη, οι θίασοι από την πρωτεύουσα επισκέπτονται τη Θεσσαλονίκη. Το φθινόπωρο του 1928 η Μαρίκα Κοτοπούλη εμφανίζεται στο «**Πάνθεον**», μαζί με τους: Δημήτρη Μυράτ, Βασίλη Λογοθετίδη, Αλέξη Μινωτή, Φωτεινή Λούη, Λινάρδου κι άλλους είκοσι ηθοποιούς. Το ρεπερτόριο του θιάσου περιελάμβανε την «Κυρία με τις Καμέλιες», την «Ορέστεια» του Αισχύλου, κ.α.

Μετά την δικτατορία του Μεταξά, τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, την Κατοχή, η ανάγκη των Θεσσαλονικέων για ένα δικό τους θέατρο γίνεται εντονότερη. Το κτίριο υπάρχει από το 1940, το όνομα του «**Βασιλικό**» και θεμελιώθηκε στις 10 Ιουλίου 1938. Ήταν από τα πιο σύγχρονα της χώρας: περιστρεφόμενη μεγάλη σκηνή, ευρύχωρα καμαρίνια, μεγάλη πλατεία, σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Κώστα Δοξιάδη πάνω στις αρχές του Bauhaus. Ήταν ένα θέατρο με μια πολύ σημαντική ιστορία. Η Μαρία Κάλλας που τραγούδησε εκεί στα 1945 αλλά και πολλοί γνωστοί ηθοποιοί που έπαιξαν σ' αυτό δημιούργησαν μια ιστορία. Περισσότερες λεπτομέρειες για το Βασιλικό Θέατρο Θεσσαλονίκης θα δούμε παρακάτω.

3. ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ιστορία δείχνει πως σε εποχές σκοταδισμού και καταπίεσης οι άνθρωποι επιστρατεύουν τις πνευματικές τους δυνάμεις, για να διοχετεύσουν τις ανησυχίες τους, για να αντισταθούν στη φθορά. Το χειμώνα του 1941 η θεατρική ζωή της Θεσσαλονίκης είχε συρρικνωθεί. Η ποιότητα του θεάτρου βρισκόταν σε χαμηλό επίπεδο και οι δραστηριότητες του ήταν περιορισμένες.

Την εποχή εκείνη λειτουργούσαν γύρω στα δεκαπέντε θέατρα ή κινηματογράφοι που χρησιμοποιούνταν και ως θέατρα. Έως την ίδρυση του **Κρατικού Θεάτρου Θεσσαλονίκης**, τα θέατρα αυτά γνώρισαν μεγάλη κίνηση. Από το ρεπερτόριο τους, τα είδη του θεάματος που ήταν δημοφιλή τον καιρό της Κατοχής ήταν η οπερέτα¹ και η επιθεώρηση². Αλλά και η κωμωδία και η ηθογραφία³ είχαν τη θέση τους στις προτιμήσεις των θιασαρχών και του κοινού. Τα έργα αυτά δεν μπορούσαν να αντέξουν περισσότερο από τρεις -τέσσερις παραστάσεις, έτσι εξηγείται και ο απίθανα γρήγορος ρυθμός με τον οποίο εναλλασσόταν το ρεπερτόριο των θιάσων.

Το 1942, παρόλο που ο νόμος 1108/42 της Κυβέρνησης Τσολάκογλου, περί λογοκρισίας, έσφιγγε τον κλοιό γύρω από τη σχετική ελευθερία των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, κάνοντας απαραίτητη την άδεια λειτουργίας από τη Διεύθυνση Τύπου και Ραδιοφωνίας, η κίνηση των θεάτρων γινόταν όλο και πιο πυκνή⁴. Κατά κανόνα όμως πρόσφεραν λαϊκό χιούμορ και ο ρόλος τους υπήρξε εφησυχαστικός. Οι κριτικοί είχαν αρχίσει να επισημαίνουν την έλλειψη «σοβαρού θεάτρου» στη Θεσσαλονίκη.

Έτσι, σταδιακά δημιουργήθηκε η συνείδηση ενός κενού στην πνευματική ζωή της πόλης. Σιγά σιγά έκαναν την εμφάνιση τους οι πρώτες ιδιωτικές προσπάθειες για ποιοτικό θέατρο. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν η «**Καλλιτεχνική Εταιρεία**» του Κ. Χαρατσάρη (1942) και το θεατρικό τμήμα του «**Εκπολιτιστικού Ομίλου του Πανεπιστημίου**» (ΕΟΠ), Παράλληλα, όμως, είχε γίνει συνείδηση ότι χρειαζόταν συντονισμένη κρατική προσπάθεια, αν η Θεσσαλονίκη ήθελε να αποκτήσει σοβαρό θέατρο.

¹ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 644.

² Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 319.

³ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 359.

⁴ Γιώργος Καφταντζής, *Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στον καιρό της Κατοχής*, Θεσσαλονίκη, σελ. 60-62.

Η ίδρυση

Η πολιτιστική «αδυναμία» της πόλης ελάττωσε τις άμυνες του πνευματικού κόσμου και έδωσε τη δυνατότητα στους ξένους που ζούσαν στην πόλη να δημιουργούν οργανώσεις – συνδέσμους και να δρουν πολιτιστικά. Όπως, π.χ. ο Βουλγαρικός Σύνδεσμος που μετά από αίτημά του στην Υπηρεσία Γερμανικής προπαγάνδας ζήτησε την εγκατάσταση κλιμακίου του Εθνικού Βουλγαρικού Θεάτρου. Αυτό ήταν το κίνητρο για την συγκρότηση τοπικού θεάτρου. Γρήγορα κινητοποιήθηκε ο κρατικός μηχανισμός και δίχως αργοπορία δημοσιεύτηκε την εφημερίδα της Κυβέρνησης ο νόμος περί ιδρύσεως «Κρατικού Θεάτρου» στη Θεσσαλονίκη. Με τη δημοσίευση του ιδρυτικού νόμου, ανατέθηκε στον σκηνοθέτη Τάκη Μουζενίδη και στον Μιχάλη Μαντούδη διευθυντή του υπουργείου Γραμμάτων και Τεχνών, η συγκρότηση θιάσου. Η γραφειοκρατία παρακάμφθηκε και ο Διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου Άγγελος Τερζάκης διευκόλυνε με κάθε τρόπο τη λειτουργία του και δεν παρενέβησαν οι διοικητικές αρχές. Στις 21.8.1943 το Κρατικό Θέατρο ήταν γεγονός, τη διεύθυνση του οποίου ανέλαβε ο Λέων Κουκούλας.

Εκείνη τη μέρα, οι εφημερίδες της Θεσσαλονίκης δημοσίευσαν πως η Εφορεία του θεάτρου «δέχεται αιτήσεις καλλιτεχνών στην οδό Β. Σοφίας 114». Μαζί με την έγκριση της ίδρυσης θεάτρου στάλθηκε από την Αθήνα οικονομική ενίσχυση για τη διαμόρφωση του **Θεάτρου Λευκού Πύργου**, στο οποίο αποφασίστηκε να στεγασθεί το νέο θέατρο.

Ο Λέων Κουκούλας επισημαίνει τη θεατρική πενία της Θεσσαλονίκης σε σχέση με την Αθήνα, πράγμα, κατά την άποψη του, अपαράδεκτο: *«Τουλάχιστον η Θεσσαλονίκη, η πρωτεύουσα του Μακεδονικού Ελληνισμού, μια πόλη 400.000 κατοίκων, θα 'πρεπε να χει δικό της θέατρο καθώς και δικό της Πανεπιστήμιο και δικό της Ωδείο και καθώς θα 'πρεπε, κατά την γνώμη μου, να 'χει ακόμα και δική της Σχολή Καλών Τεχνών, δικό της Πολυτεχνείο και δικά της ανώτερα μορφωτικά ιδρύματα. προπάντων για βυζαντινές σπουδές, Σήμερα, όπως έχουν τα πράγματα, η Θεσσαλονίκη είναι μία απλή θεατρική «πιάτσα», πράγμα που δεν της ταιριάζει και ούτε συμβιβάζεται με την δυναμικότητα και την ιστορία της, που της δίνουν κάθε δικαίωμα να 'ναι θεατρικό και καλλιτεχνικό κέντρο αυτόνομο. [...] Η αποστολή μου στη Θεσσαλονίκη έχει διπλό σκοπό: καλλιτεχνικό και εθνικό. Και βαδίζουν χέρι με χέρι. Ο εθνικός λοιπόν σκοπός είναι εξίσου προφανής με τον καλλιτεχνικό. Η Θεσσαλονίκη είναι καθώς σας είπα η πρωτεύουσα του μακεδονικού ελληνισμού, είναι ο μεγάλος*

ενωτικός κρίκος μας ανάμεσα του αρχαίου και του βυζαντινού πολιτισμού μας και πρέπει να αποτελέσει το αντικείμενο μιας άγρυπνης κρατικής μέριμνας, ώστε να πάρει σιγά σιγά τη θέση που της ανήκει στην ιεραρχία των εθνικών αξιών μας.»¹.

Μαζί του ήρθαν ο σκηνοθέτης Κωστής Μιχαηλίδης και οι σκηνογράφοι Γιώργος Βακαλό και Σιφναίος. Ενδυματολόγος ορίστηκε ο Ν. Φωτάκης. Οι ηθοποιοί του Εθνικού θεάτρου υπέβαλαν αιτήσεις συμμετοχής στον νέο θίασο. Στις 15 Ιουνίου, ο Μιχαηλίδης έστειλε προς τον Μαντούδη την πρόταση του για τη συγκρότηση θιάσου. Δέκα μέρες αργότερα, ύστερα από διαδοχικές προτάσεις και διεργασίες, οριστικοποιήθηκε η πρόσληψη των ηθοποιών, και ορίστηκε το μισθολόγιο. Ο νέος θίασος ο οποίος ήρθε στην πόλη το Σεπτέμβριο του 1943, συγκροτήθηκε από τους: Χριστίνα Καλογερικού, Μαρίκα Ραυτοπούλου, Κρινιώ Παπά, Δήμητρα Κεφάλα, Εύα Ευαγγελίδου, Σαπφώ Νοταρά, Ευτυχία Παυλογιάννη, Μάνο Κατράκη, Ανδρέα Παντόπουλο, Κύμη Ραυτόπουλο, Νικόλαο Δημητρακόπουλο, Κώστα Παππά, Νικόλαο Κατσιώτη, Παναγιώτη Μακρίδη, Γεώργιο Βλαχόπουλο, Μιχαήλ Νικολόπουλο, Ξενοφώντα Αργυρόπουλο και Φραγκούλη Φραγκούλη. Προϊστάμενοι σκηνης ορίστηκαν οι: Μάριος Μαζαράκης, Λέανδρος Στριφτός, Μήτσος Καλαντζόπουλος, Τάκης Χριστοφορίδης και Γεώργιος Θεοδωρίδης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του νέου θεάτρου αποτέλεσαν επιφανείς πνευματικοί άνθρωποι της πόλης.

Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες κλήθηκε να εργασθεί ο νέος θίασος ήταν άθλιες. Δεν ήταν μόνον οι δύσκολες συνθήκες ζωής αλλά και το γεγονός ότι η κυκλοφορία απαγορευόταν έπειτα από κάποια ορισμένη ώρα. Αυτό όμως που δυσκόλευε κυρίως τη δουλειά του Κ.Θ.Θ. ήταν η λογοκρισία. Ο θίασος και οι παράγοντες του θεάτρου ήρθαν από την Αθήνα με πλήρη συναίσθηση των δυσκολιών. Οι οικονομικοί πόροι ήταν λιγοστοί και απαιτούνταν ένα αρχικό ποσό για τη μισθοδοσία των ηθοποιών- ο θίασος συγκροτήθηκε από νέους ηθοποιούς- έπρεπε να βρεθούν κατάλληλοι χώροι διαμονής του προσωπικού, έπρεπε να οργανωθούν οι διοικητικές υπηρεσίες, και φυσικά πριν από όλα ήταν επείγον να βρεθεί σκηνή κατάλληλη για το ανέβασμα κλασικού δραματολογίου.

---

¹ *Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες*, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 9-10.

Θέατρο Λευκού Πύργου

Η πρώτη λοιπόν πρόταση για στέγαση ήταν η διαμόρφωση και επιδιόρθωση του **Θεάτρου Λευκού Πύργου**, για το οποίο εκπονήθηκε ειδική μελέτη από τον αρχιτέκτονα Ι. Δημητριάδη και τον σκηνοθέτη Μιχαηλίδη. Η δεύτερη εναλλακτική λύση ήταν η χρησιμοποίηση του **Βασιλικού Θεάτρου** αφού μετατραπεί σε χειμερινό, με την προϋπόθεση ότι οι γερμανικές αρχές θα ήταν πρόθυμες να το παραχωρήσουν. Τελικά προτιμήθηκε και παραχωρήθηκε το Βασιλικό Θέατρο, το οποίο μετά τις παραπάνω τροποποιήσεις στέγασε το νέο θίασο. Η πρώτη επαφή του νέου θιάσου με το Βασιλικό Θέατρο ήταν απογοητευτική. Το κτίριο βρισκόταν σε άθλια κατάσταση. Ο Λέων Κουκούλας απευθύνθηκε στη Γερμανική Διοίκηση η οποία ανταποκρίθηκε με προθυμία, και ύστερα από μερικές ημέρες, η πλατεία του θεάτρου είχε στρωθεί με μάρμαρα που προέρχονταν από το Εβραϊκό Νεκροταφείο¹.

Το ανέβασμα της τραγωδίας του Ευρυπίδη «Ιππόλυτος» δεν έγινε δεκτό από την Γερμανική λογοκρισία. Έργα που εγκρίθηκαν και ανεβάστηκαν με μεγάλη επιτυχία ήταν η «Τρισεύγενη» του Παλαμά, που έδωσε 30 παραστάσεις και παρακολούθησαν 19.533 θεατές.

Με τον τίτλο «Λουίζα Μίλλερ», το έργο του Σίλλερ «Έρωτας και ραδιουργία», έδωσε 46 παραστάσεις με 22.832 θεατές. Ο «Πειρασμός» του Γρ. Ξενόπουλου, έδωσε 39 παραστάσεις με 15.503 θεατές.

Το ισπανικό δράμα «Το τραγούδι της Κούνιας» του Μαρτινέθ-Σέρρα, έδωσε 34 παραστάσεις με 11.784 θεατές.

Η τραγωδία «Μαρία Μαγδαληνή» του Χαίμπελ, 26 παραστάσεις και 8.920 θεατές. Με αυτό το έργο έκλεισε η πρώτη περίοδος του Κρατικού Θεάτρου Θεσσαλονίκης. Το καλοκαίρι του 1914 αλλάζει διεύθυνση και διευθυντής τώρα είναι ο Θ. Κυριαζής.

Τον Ιούλιο του 1944 ανέβηκαν οι κωμωδίες το «Φυντανάκι» του Παντελή Χορν, τον ίδιο μήνα το έργο του Δ. Μπόγρη «Φουσκοθαλασιές». Τον Αύγουστο του 1944, ανέβηκε με επιτυχία η κωμωδία του Κουρτ Μπράουν «Η Μεγάλη Καμπή» και το δράμα του Σπ. Μελά «Το χαλασμένο σπίτι». Τον Σεπτέμβριο της ίδιας χρονιάς το έργο του Μυσσέ «Το ταξίδι» και «Στάχτη στα μάτια» των Ε. Λαμπής και Ε. Μαρτέ. Δύσκολες και πολυδάπανες προσπάθειες σε μια εποχή με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες.

---

¹ Η Καθημερινή, *Επτά Ημέρες*, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 19.

Στην έναρξη της Β' χειμερινής περιόδου του ΚΘΘ, διαδέχθηκε τον Θ. Κυριαζή στη Διεύθυνση του Κρατικού Θεάτρου, ο Γιάννης Αυλωνίτης. Το δραματικό έργο του Σπύρου Μελά και η τρίπρακτη κωμωδία του Δημήτρη Μπόγρη «Το μπουρίνι», έδωσαν λίγες παραστάσεις. Τη Β' Χειμερινή περίοδο του Κρατικού Θεάτρου, ο κόσμος ζούσε τις τελευταίες μέρες της Κατοχής ύστερα από την υπογραφή της Συμφωνίας της Καζέρτας στις 26 Σεπτεμβρίου του 1944. Η αναχώρηση των Γερμανών από την Θεσσαλονίκη έγινε πραγματικότητα στις 30 Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου και αμέσως μετά την απελευθέρωση τον Νοέμβριο του 1944 έγινε μια μεγάλη σύσκεψη, όπου πήραν μέρος αντιπρόσωποι κομμάτων, της ΕΠΟΝ, επαγγελματικών οργανώσεων, του Εργατικού Κέντρου, ηθοποιών, λογοτεχνών, κ.ά., εκεί αποφασίστηκε η ίδρυση ενός νέου θεατρικού οργανισμού που θα αντικαθιστούσε το παλιό ΚΘΘ. Στις 12 Νοεμβρίου, το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε στο κτίριο του Βασιλικού θεάτρου και αποφάσισε ο νέος οργανισμός να ονομαστεί «**Λαϊκό Θέατρο Βόρειας Ελλάδας**». Συνέταξε, επίσης, Εσωτερικό Κανονισμό για τη λειτουργία του. Η διοίκηση του θεάτρου ανατέθηκε σε εννεαμελές Προεδρείο. Και το νέο θέατρο αντιμετώπιζε πλήθος προβλήματα. Πέρα από την καλλιτεχνική του επάνδρωση, αφού είχαν μείνει μόνο είκοσι τρεις ηθοποιοί, αντιμετώπιζε κυρίως πρόβλημα οικονομικών πόρων και στέγασης.

Το νέο Θέατρο αποφάσισε να ανεβάσει το έργο «Ρήγας Βελεστινλής» του Βασίλη Ρώτα, απόφαση που χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό¹.

3.1. Κυριαζής (Ζήζος) Χαρατσάρης

Απ' τις κύριες η δευτερεύουσες φάσεις της θεατρικής ζωής και κίνησης στη Θεσσαλονίκη, απ' όλες τις ζυμώσεις και εξελίξεις στον χώρο του ντόπιου θεάτρου ξεχωρίζει η σύνθετη προσωπικότητα του Κυριαζή Χαρατσάρη (Ζήζος). Η αφοσίωση του για το θέατρο δύσκολα βρίσκει μέτρο σύγκρισης. Οι ρίζες του προέρχονται από την Αλεξάνδρεια. Η οικογένειά του ήρθε στη Θεσσαλονίκη το 1923. Ήταν το μεγαλύτερο από τα πέντε παιδιά του Νικόλαου και της Χαρίκλειας Χαρατσάρη. Το 1924 αρχίζει τις μουσικές του σπουδές στο Ωδείο Θεσσαλονίκης, πρώτα βιολί και μετά πιάνο. Η οικογενειακή ώθηση προσπαθεί να τον κατευθύνει προς την

---

¹ *Η στήλη του Θεάτρου*, Ξεκίνημα, χρ. Β', 1 (Νοέμβριος 1944), σελ. 46-47.

αρχιτεκτονική. Ο πατέρας από πολύ νωρίς έχει εδραιώσει μια καλή φήμη για την τέχνη του σαν επιπλοποιός και θεωρεί πως η φυσική εξέλιξη του οικογενειακού επαγγέλματος για τον Κυριαζή είναι το Πολυτεχνείο. Η κλίση για τη μουσική όμως είναι ισχυρή κι έτσι συνεχίζει τις σπουδές του στο Ωδείο με καθηγητή τον Σ. Φλώρο μέχρι που το 1932 κατατάσσεται εθελοντής στο Στρατό. Το 1936 αναλαμβάνει υπεύθυνος ψυχαγωγίας των κατασκηνώσεων της ΧΑΝΘ και εκεί, στο Πήλιο που παραθερίζουν τα παιδιά, ο Ζήζος διοργανώνει μουσικές εκδηλώσεις και ανεβάζει τον «Φιάκα» του Μισιστζί και τους «Ηρακλείδες» του Ευριπίδη (sic)¹.

Στον κύκλο Κουν

Σε πιο συγκεκριμένη επαφή με το θέατρο θα έρθει ωστόσο τον επόμενο χρόνο. Το 1937 διορίζεται καθηγητής μουσικής στο Κολέγιο Αθηνών όπου ο Κάρολος Κουν διδάσκει αγγλικά και έχει οργανώσει εκεί μια καλή θεατρική κατάσταση. Συνεπαίρνεται από την προσωπικότητα του Κουν με αποτέλεσμα να γραφτεί στην Επαγγελματική Σχολή Θεάτρου. Το 1938 ο Κάρολος Κουν ανεβάζει με τη θεατρική ομάδα του σχολείου την «Τρικυμία» του Σαίξπηρ και τον ρόλο του Πρόσπερου, τον εμπιστεύεται στον Κυριαζή Χαρατσάρη.

Από τότε βρίσκεται ανάμεσα στο περιβάλλον του Κουν. Ο Αδαμάντιος Λεμός τον θυμάται να βρίσκεται συχνά με τον Καλλέργη, τον Ζερβό, τον Διανέλο, τον Φάνη Καμπάνη και να μιλάει με πάθος για τον «Φιάκα» που ήθελε να τον ανεβάσουν με τον «Βυσσινόκηπο» του Τσέχωφ που ανεβάζει ο Κουν το 1939 στο Ωδείο της οδού Φειδίου. Στην παράσταση εκείνη, ο Χαρατσάρης έπαιξε έναν μικρό ρόλο (τον Διαβάτη) και έγραψε την μουσική. Τον ίδιο χρόνο, με τη μεσολάβηση φυσικά του Κουν, γράφει μουσική και για το έργο του Ανουίγ «Ταξιδιώτης χωρίς αποσκευές» που ανέβασε ο θίασος της Μαρίκας Κοτοπούλη.

Μουσική Εταιρεία Νέων

Το 1940, πριν από την κήρυξη του πολέμου, ιδρύει τη Μουσική Εταιρεία (sic)² Νέων, με στόχο να παρακολουθήσει μουσικά τις ανανεωτικές τάσεις του θεάτρου.

---

^{1, 2} Sic, (λατ.) επίρρ. έτσι, τοιουτοτρόπως· χρησιμοποιείται στον γραπτό λόγο, και πάντοτε μέσα σε παρένθεση, για να υπογραμμίσει την αυτολεξεί απόδοση φράσης κάποιου, για να υποδείξει ότι το πρωτότυπο είναι έτσι ακριβώς όπως αναφέρεται, με τα γραμματικά, συντακτικά ή πραγματικά του λάθη.

Γράφει μουσική για τον «Κύριο Περισόν» του Λαμπίς, τον «Κουρσάρο» του Ασάρντ και το «Ξύπνημα» του Λιδωρίκη. Στα 28 του μπαίνει στη Φιλοσοφική της Θεσσαλονίκης και αμέσως μεταγράφεται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συνεχίζει την επαφή του με το θέατρο Τέχνης του Κουν και κάνει την εμφάνιση του το 1942 με το «Σουάνεβιτ» του Στρίνμπεργκ. Έπειτα από αυτό ο Χαρατσάρης γυρίζει στη Θεσσαλονίκη.

Καλλιτεχνική Εταιρία Θεσσαλονίκης

Το Μάιο του 1943 πρωτοστατεί στην ίδρυση της **Καλλιτεχνικής Εταιρίας Θεσσαλονίκης**. Δημιουργεί τη δική του θεατρική ομάδα. Έχει εξασφαλίσει μάλιστα και τη συνεργασία του Γιάννη Τσαρούχη και η δραστηριότητα του αυτή μοιάζει σαν αντίπαλο δέος στο **Θέατρο Τέχνης** του Κουν. Πρώτη παράσταση οι «Ηρακλείδες» στο **Θέατρο του Λευκού Πύργου (Βασιλικό)**, σκηνικά και κοστούμια του Τσαρούχη και σκηνοθεσία δική του. Μια δεύτερη παράσταση τον επόμενο χρόνο με τις «Νεφέλες» του Αριστοφάνη σε μετάφραση, μουσική και σκηνοθεσία δική του και με σκηνικά και κοστούμια του Γιάννη Σβορώνου. Το 1945 γράφει τη μουσική για τις «Χοηφόρες» του Αισχύλου στο θέατρο Τέχνης. Μεσολαβεί μια τετραετία αδράνειας με τα δύο χρόνια να τα έχει απορροφήσει η στράτευση του. Μέσα στα χρόνια της κατοχής έζησε μια δημιουργική έξαρση, αλλά η απελευθέρωση δεν του έφερε αυτά που προσδοκούσε, αντίθετα εντείνει τα αδιέξοδά του. Πλησιάζει άλλωστε τα 40 και αφού οι προοπτικές του εδώ στενεύουν, έτσι το 1951 φεύγει για τη Βραζιλία.

Στη Λατινική Αμερική

Δεν είναι πολλά πράγματα γνωστά για τα πέντε χρόνια που έμεινε στη Λατινική Αμερική. Εγκαταστάθηκε στο Σάο Πάολο και σκηνοθέτησε στο «Τεάτρο Εσπεριμεντάλντο Νέγκρο». Εκτός αυτού ίδρυσε και διηύθυνε το «**Τεάτρο ντε Άρτε**», (το **Θέατρο Τέχνης** του Κάρολου Κουν τον ακολουθεί) στο οποίο και ήταν ο αποκλειστικός σκηνοθέτης. Εκεί, όπως ο ίδιος αναφέρει, ανέβασε έργα του Αισχύλου, του Μπέρναρ Σω, του Στρίνμπεργκ, του Γκογκόλ και του Πλαύτου.

Τα σχήματα με τα οποία συνεργάστηκε στη Βραζιλία ο Χαρατσάρης ήταν ομάδες νεανικές, φοιτητών κυρίως. Με τους νέους ένωθε άνετα κι έτσι κάτι τέτοιο επιδίωξε να δημιουργήσει και στη Θεσσαλονίκη επιστρέφοντας. Ο Χαρατσάρης διέθετε ένα φόντο που έδινε στους νέους εγγυήσεις. Οι προπολεμικές προσπάθειες και οι παραστάσεις που έδωσε εκείνη την περίοδο και πιο πολύ η συνεργασία του με τον

Κουν, που για τον φοιτητόκοσμο της Θεσσαλονίκης είχε ένα μύθο, η θεατρική του εμπειρία στη Βραζιλία, αποτέλεσαν πόλο έλξης για τους νέους. Ο Χαρατσάρης και οι φοιτητές δημιούργησαν το **Φοιτητικό Θέατρο**. Η διένεξή του με τον καθηγητή Συμεωνίδη περιόρισε τη διάρκεια της συνεργασίας του με τους φοιτητές στα δύο μόνο χρόνια, παρ' όλα αυτά η σημασία της έστω σύντομης αυτής περιόδου ήταν σημαντική για την εξέλιξη του θεάτρου στη Θεσσαλονίκη. Με τα έξι έργα που ανέβασε το φοιτητικό θέατρο (Μολιέρος, Πλαύτος, Πόπε, Μπέρκενμαν, Κνοπ και Φιγκεϊρέντο), έδωσε ένα στίγμα θεατρικού προβληματισμού.

Πρέπει σ' αυτό το σημείο να αναφέρουμε τον πυρήνα των φοιτητών που συγκεντρώθηκαν γύρω από τον Ζήζο, γιατί χωρίς το πάθος και την αφοσίωση τους το Φοιτητικό θέατρο δεν θα είχε δημιουργηθεί. Ο πρόωρα χαμένος ποιητής Γιώργος Σεφερτζής, η Σούζυ Νεράτζη, η Έρση Μαλικιέντζου, ο Χρήστος Γέσιος, ο Βασίλης Σμύρνης, ο Γιάννης Νικολόπουλος, η Πέρη Ποράβου, η Ρούλα Πατεράκη, ο Δημητριάδης, ο Σωτήρης Τζεβελέκος, η Νίκη Τσιγκάλου, ο Ηλίας Καπετανίδης, κ.ά. ήταν οι συνεργάτες του στο φοιτητικό θέατρο και στην επόμενη απόπειρα του. Τον Χαρατσάρη διαδέχθηκε στο Φοιτητικό θέατρο ο Κανέλλος Αποστόλου που είχε την υποστήριξη του Σωκράτη Καραντινού - στο μεταξύ είχε ιδρυθεί το **Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος**.

Ελεύθερο θέατρο

Η Δραματική Σχολή του Χαρατσάρη συνέχισε ωστόσο να λειτουργεί, όπως συνέχισε να υπάρχει και το ρεύμα εμπιστοσύνης προς το πρόσωπο του. Η απομάκρυνση του από τον φοιτητικό χώρο συσπείρωσε πολλούς γύρω του. Έτσι, η ίδρυση του «**Ελεύθερου Θεάτρου Θεσσαλονίκης**» υπήρξε σχεδόν αυτόματη. Το 1961 λειτούργησε στη μορφή του θεάτρου Τσέπης. Σ' ένα υπόγειο διαμέρισμα, στην οδό Μητροπόλεως, δημιούργησε το νέο του σχήμα που ήταν και το πρώτο θέατρο Τσέπης (με καρέκλες και πάγκους γύρω-γύρω και σκηνικό χώρο τη μέση του δωματίου, τους θεατές και τους ηθοποιούς). Το Ελεύθερο θέατρο Θεσσαλονίκης συνέχισε και σε άλλους χώρους. Στο Γαλλικό Ινστιτούτο (Amical) και τακτικότερα στο θέατρο «**Θυμέλη**».

Χρονολογικά τα έργα του παρουσίασε το «**ΕΘΘ**» ήταν τα εξής:

- **1960-61:** «Ο Μάρτυρας» και «Αίτηση σε Γάμο» του Τσέχωφ, «Ο Παρίας», «Η πιο δυνατή» του Στρίνμπεργκ, «Το γκρίζο πουλόβερ» του Τ. Σαλαπασίδη και το «Ένα δράμα τιμής» του Ντ. Ταξιάρχη.
- **1961-62:** Στο Γαλλικό Λύκειο τα έργα «Πριν απ' το πρόγευμα» του Ο' Νηλ, «Κορίτσια για παντρεία» του Ιονέσκο, «Περιμένοντας τον Τζίμι» του Ντ. Ταξιάρχη. «Αδέσμευτη» του Τ. Ουίλιαμς, «Οι βλαβερές συνέπειες του καπνού» του Τσέχωφ, «Τομή σε ζωικό κύκλο» της Κ. Μητροπούλου, «Ο άνθρωπος με το λουλούδι στο στόμα» του Πιραντέλο, «Ο αρχηγός» του Ιονέσκο, «Το δωμάτιο» του Πίντερ, η «Αρκούδα» του Τσέχωφ και το «Ποδόσφαιρο» του Ντ. Ταξιάρχη.
- **1962-63:** Στη Θυμέλη του «Δανειστή» του Στρίνμπεργκ, «Αμφιτρίωνα» του Πλαύτου, την «Ωρα για γεύμα» του Μόρτιμερ, «Ένας ασήμαντος πόνος» του Πίντερ και το «Γέρικο ηλιοτρόπιο» της Μητροπούλου.
- **1963-64:** «Γιατρός με το στανιό» του Μολιέρου, και το
- **1964-65:** το «Τέλος του παιγνιδιού» του Μπέκετ. Ένα ουσιαστικό ρεπερτόριο με έργα ιδιότυπα και πρωτοποριακά ανοίγματα προς νέες σκηνικές και δραματουργικές αντιλήψεις.

Επιστροφή στην Αθήνα

Το 1966 ο Χαρατσάρης μετακομίζει στην πρωτεύουσα και εγκαθιστά εδώ τη σχολή του. Οι προσπάθειες τους δεν αποδίδουν κι έτσι το 1968 επιστρέφει στη Θεσσαλονίκη. Στο μεταξύ, διευθυντής στο ΚΘΒΕ έχει γίνει ο Γιώργος Κιτσόπουλος. Τον καλεί να σκηνοθετήσει στην Κρατική Σκηνή.

Στο ΚΘΒΕ με όλες τις καλές προϋποθέσεις, ο Χαρατσάρης ανέβασε τέσσερα έργα, ένα τον χρόνο. «Ταρτούφος» του Μολιέρου, «Πλούτος» του Αριστοφάνη, «Βασιλικός» του Μάτεσι και «Οι Γυναίκες διασκεδάζουν» του Γκολντόνι, το 1971, τη χρονιά που πέθανε.

3.2. Η ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος - 1961

Αν θελήσουμε να εντοπίσουμε τα γεγονότα - σταθμούς στη θεατρική ιστορία της Θεσσαλονίκης, πρέπει αναμφίβολα να σταθούμε στην ίδρυση του **Κρατικού Θε-**

άτρου Βορείου Ελλάδος, το 1961. Η ίδρυση του ΚΘΒΕ στη Θεσσαλονίκη γίνεται πραγματικότητα στις 13-1-61. Αρχικά θα στεγαστεί στο **Βασιλικό Θέατρο** και από το φθινόπωρο του 1962 στο νεόκτιστο τότε κτίριο της Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών.

Η γέννηση της ιδέας ήταν η απάντηση – πρόταση του Γιώργου Θεοτοκά στην ερώτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή για το τι θα μπορούσε να κάνει για την προαγωγή της πολιτιστικής ζωής της πόλης. Σε λίγες βδομάδες, στις 13/1/1961, με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, ιδρύταν το ΚΘΒΕ με την διεύθυνση του Σωκράτη Καραντινού, ο οποίος μαζί με το συγγραφέα Γιώργο Θεοτοκά πιο πριν το 1960 είχαν διατυπώσει το αίτημα και την αναγκαιότητα για την ίδρυση Κρατικού Θεάτρου στη Θεσσαλονίκη. Έως το 1961 η θεατρική ζωή της πόλης στηριζόταν στην φιλοξενία θιάσων από την Αθήνα. Και παρόλο που λειτουργούσαν τρεις ιδιωτικές και μία κρατική σχολή, οι παραστάσεις που ανέβαιναν στην πόλη συναντούσαν την αδιαφορία του κοινού, των δημοτικών και οικονομικών παραγόντων και οι απόφοιτοι των σχολών ή εγκατέλειπαν τις προσπάθειές τους ή έφευγαν στην Αθήνα για να ασχοληθούν με το θέατρο.

Ο πρώτος ανθρώπινος πυρήνας του ΚΘΒΕ ήταν οι ηθοποιοί της «Αττικής Σκηνης», την οποία δημιούργησε το 1956 ο Σωκράτης Καραντινός και η οποία μέχρι το 1958 που διαλύθηκε, περιόδευε στην επαρχία με έργα κλασσικού ρεπερτορίου. Αυτός ήταν ένας από τους βασικούς λόγους της επιτυχίας του Σωκράτη Καραντινού ως Διευθυντή στο ΚΘΒΕ.

Σκοπιμότητες και πολιτικοί παράγοντες της πόλης που ήθελαν να συμμετάσχουν στην διοίκηση του θεάτρου καθώς και οι δυσκολίες ανάκαμψης της λειτουργίας του ΚΘΒΕ δημιούργησαν στην πόλη ένα κλίμα εναντίον του Καραντινού. Ο Τύπος της εποχής διαπίστωσε αντιθέσεις και τάσεις διαφορετικές καθώς και «αντίπαλα στρατόπεδα». Διάφοροι μαζικοί φορείς της πόλης, όπως η ΦΕΑΠΘ (Φοιτητική Ένωση Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), η Εταιρεία Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης, ο Σύλλογος Σπουδαστών Δραματικών Σχολών ο «Αριστοτέλης», ήταν εναντίον του Καραντινού, αλλά η βασική αιτία αντιδράσεών τους ήταν ο παραγκωνισμός του σκηνοθέτη- ιδρυτή του «**Ελεύθερου Θεάτρου Θεσσαλονίκης**» και διευθυντή της τότε ομώνυμης δραματικής σχολής, Κυριαζή Χαρατσάρη.

Όλη αυτή η τάση που δημιουργείται τον Αύγουστο του 1963, οργανώνεται με την ίδρυση του σωματείου «**Θεατρική Λέσχη Θεσσαλονίκης**», με σκοπό την αξιοποίηση των τοπικών θεατρικών δυνάμεων. Μεταξύ των ιδρυτικών μελών τα

ονόματα του Γιώργου Κιτσόπουλου και του Νίκου Μπακόλα, που αργότερα και οι δύο θα διατελέσουν διευθυντές του ΚΘΒΕ.

Οι αντιδράσεις κατά της διοίκησης κορυφώθηκαν τον Μάρτιο του 1964, όταν ήταν να ψηφιστεί ο ιδρυτικός του νόμος. Ως τότε λειτουργούσε με την πράξη του υπουργικού συμβουλίου του 1961. Εν τω μεταξύ, στην κυβέρνηση ήταν η Ένωση Κέντρου του Γ. Παπανδρέου. Να σημειώσουμε ότι τότε δεν υπήρχε Υπουργείο Πολιτισμού, αλλά Διεύθυνση Πολιτιστικών που υπαγόταν στον Υπουργείο Παιδείας. Τελικά ψηφίστηκε ο νόμος χωρίς κανένα πρόβλημα.

Η «Θεατρική Λέσχη Θεσσαλονίκης» αυτοδιαλύθηκε και το ΚΘΒΕ υπό την διεύθυνση του Σωκράτη Καραντινού και με τη μορφή του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, ήταν γεγονός και η εποχή του αποτιμάται σαν μια από τις καλύτερες και πιο δημιουργικές. Διοργάνωνε δύο περιοδικές κάθε χρόνο, μια την Άνοιξη και μια το Φθινόπωρο σε ολόκληρη τη Βόρεια Ελλάδα, το Φεστιβάλ Φιλίππων - Θάσου και για χρόνια το ΚΘΒΕ είχε την ευθύνη διοργάνωσης του. Η καθιέρωση ετήσιου και προγραμματισμένου εναλλασσόμενου δραματολογίου, έγινε στη διάρκεια της θητείας του Σωκράτη Καραντινού.

Ήταν επιτυχία επίσης το γεγονός ότι το κοινό της Θεσσαλονίκης σύχναζε στις παραστάσεις του ΚΘΒΕ κι αυτό όχι γιατί υπήρχαν σαν «κράχτες» ηχηρά ονόματα ηθοποιών, αλλά οφειλόταν στη συστηματική δουλειά και καλή οργάνωση σε όλους τους τομείς.

Ποιότητα παραστάσεων

Το καλλιτεχνικό στίγμα ενός θεάτρου καθορίζεται από το ρεπερτόριο και από την ποιότητα των παραστάσεων του. Στην περίοδο 1961-'67 το ΚΘΒΕ έδωσε παραστάσεις που ανέβασαν την ποιότητά του, όπως το «Περιμένοντας τον Γκοντό» και «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν» σε σκηνοθεσία του Μίνου Βολανάκη, ή το «Φονικό στην εκκλησιά» σκηνοθετημένο από τον Α. Σολωμό. Άλλες παραστάσεις που επίσης γοήτευσαν το κοινό ήταν το «Παιχνίδι της τρέλας και της φρονιμάδας» πάλι σκηνοθετημένο από τον Μίνω Βολανάκη.

Η κατάρτιση του ρεπερτορίου, την εποχή που μας ενδιαφέρει, ήταν δουλειά ευκολότερη σε σχέση με την αντίστοιχη σήμερα, που το θέατρο μαστίζεται από κρίση σύγχρονου δραματολογίου, βάλλεται από την τηλεόραση και από άλλες τέχνες. Έτσι, εκείνο που του απομένει και θα του απομείνει για πάντα, είναι η δύναμη του λόγου και ο μοναδικός τρόπος που διαθέτει να την μεταμορφώσει σε τέχνη.

4. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΘΒΕ

Ο σκηνοθέτης και δάσκαλος της υποκριτικής Σωκράτης Καραντινός είναι ο πρώτος γενικός διευθυντής του και ο συγγραφέας Γιώργος Θεοτοκάς, ο πρώτος πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο προϋπολογισμός είναι πολύ χαμηλός και γενικά τα μέσα που έχουν στη διάθεση τους ελάχιστα, ωστόσο, από την αρχή, μπαίνουν οι σωστές ιδεολογικές και οργανωτικές βάσεις που θα καθορίσουν την ευρύτητα του παραγόμενου πολιτιστικού έργου, και την ποιότητα του, για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Στόχοι του ΚΘΒΕ:

- **Στόχος πρώτος**, η ανάδειξη του επικοινωνιακού και ανθρωπιστικού χαρακτήρα της τέχνης του θεάτρου, ώστε στην πορεία, να αποδειχθεί ο φορέας ως ένα από τα αναγκαία μέσα διαφύλαξης του κοινωνικού προσώπου της πόλης και ενίσχυσης της ενεργητικής συμμετοχής των πολιτών στις προσπάθειες ποιοτικής αναβάθμισης της καθημερινής τους ζωής.
- **Στόχος δεύτερος**, οι δραστηριότητες που προγραμματίζονται να είναι ποικίλες και οι μορφές έκφρασης τέτοιου είδους που να διευρύνουν, σταδιακά, το ενδιαφέρον και τις αισθητικές απαιτήσεις του κοινού.
- **Τέλος**, η δημιουργία ενός σταθερού πυρήνα, από ηθοποιούς και άλλους συνεργάτες, στον καλλιτεχνικό, τεχνικό και διοικητικό τομέα, που θα διαμορφώνει τις συνθήκες παραγωγής και θα δίνει τον ιδιαίτερο τόνο στο κοινωνικό και πολιτιστικό πρόσωπο του φορέα.

Η διοίκηση του Θεάτρου

Στοιχεία και πληροφορίες για το Διοικητικό Συμβούλιο του Κρατικού Θεάτρου έχουμε από το έντυπο πρόγραμμα της παράστασης το «Τέλος του παιχνιδιού» του Σ. Μπέκετ λίγο πριν τη δικτατορία, που είναι η τελευταία παράσταση (13 Απρ. 1967) που ανεβαίνει.

Το πρόγραμμα της παράστασης περιέχει όλο το κείμενο του έργου (μετάφραση Κ Σκαλιώρα). 1-1 σκηνοθεσία είναι της Χριστ. Τσίγκου (της δεινής ερμηνεύτριας του «Ω, οι ωραίες μέρες...» που καθιέρωσε τον Σ. Μπέκετ και σαν

θεατρικό συγγραφέα στο Παρίσι -έργο που έπαιξε και στο Στρατιωτικό θέατρο της Θεσσαλονίκης), η σκηνογραφία είναι του Γ. Τσαρούχη και παίζουν οι: Ν. Τσακίρογλου, Αλ. Πέτσος, Θ. Τζενεράλης, Αλίκη Ζωγράφου. Σε ιδιαίτερη σελίδα καταγράφεται η διοίκηση του θεάτρου ως εξής:

Διοικητικόν Συμβούλιον: Πρόεδρος: Β. Τατάκης. Αντιπρόεδρος: Μ. Σακελλαρίου. Γεν. γραμματεύς: Γ.Θ. Βαφόπουλος. Μέλη: Π. Ζάννας, Δ. Ταλιαδούρος, Π. Ζαχαροπούλου, Ι. Βασδραβέλης. Κυβερν. επίτροπος: Ι. Ζησιάδης. Οικον. Σύμβουλος: Κ. Αγγελόπουλος. Γεν. διευθυντής: Σωκρ. Καραντινός.

Καλλιτεχνική Επιτροπή: Πρόεδρος: Γ. Δέλιος. Αντιπρόεδρος: Π. Ζάννας. Γραμματεύς: Μ. Αναγνωστάκης. Μέλη: Σ. Καραντινός.

Ο Γ. Κισσόπουλος, Θεσσαλονικιός λογοτέχνης και κριτικός, συνεκδότης του λογοτεχνικού περιοδικού «Κοχλίας» (1945-48), το 1968 ιδρύει τη «**Νέα Σκηνή**», που στεγάζεται στο θέατρο «**Αυλαία**».

Το 1973 ιδρύει τη **Δραματική Σχολή του ΚΘΒΕ**.

Από το 1970, το ΚΘΒΕ αποκτά ένα λυόμενο πλήρες θέατρο για τις μετακινήσεις των παραστάσεων στην επαρχία και εντάσσεται στον Οργανισμό Κρατικών θεάτρων. Το θέατρο λειτουργεί τώρα με Καλλιτεχνική Επιτροπή. Διοικητικό Συμβούλιο έχει μόνο ο Οργανισμός Κρατικών θεάτρων.

Σ' ένα πρόγραμμα των φεστιβάλ Φιλίππων -Θάσου δίνονται τα εξής στοιχεία¹:

- Από το 1961 έως τον Μάιο του '73 ανέβηκαν 116 έργα, από τα οποία τα 54 ήταν ελληνικά.
- Πραγματοποιήθηκαν 4.500 παραστάσεις και 556 επισκέψεις σε διάφορες πόλεις.
- Επί συνόλου θεατών 2.730.000, παραστάσεις στη Θεσσαλονίκη παρακολούθησαν 1.500.000 θεατές. στη δε περιφέρεια 1.230.000.
- Στο Φεστιβάλ Φιλίππων -Θάσου δόθηκαν 109 παραστάσεις αρχ. δράματος που τις παρακολούθησαν 302.216 θεατές.

---

¹ Γ. Θ. Βαφόπουλος, *Θεατρικές σελίδες*. Αθήνα: Ρέκκος, 1988.

- Στη δεύτερη εξαετία, στη Θεσσαλονίκη, σημειώνεται αύξηση της προσέλευσης κατά 80%. Στην τελευταία τετραετία ο μέσος όρος θεατών είναι 1.030 άτομα την ημέρα.
- Περιοδείες γίνονται 4 φορές τον χρόνο.
- Το 1973 δίνονται επίσης παραστάσεις αρχαίου δράματος στο Δίον της Κατερίνης.
- Μέχρι και το '74 το ΚΘΒΕ περιλαμβάνει στις δραστηριότητες του παραστάσεις στη Θεσσαλία, Ήπειρο, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο, Νησιά (51 πόλεις).
- Συμμετέχει επίσης στα Φεστιβάλ Αθηνών, Δωδωναία, Δημήτρια και επισκέπτεται τον Πειραιά, την Κύπρο, τη Ρόδο και τη Ζάκυνθο.

Το ερώτημα είναι ίσως, πώς διαφυλάχτηκε η ποιότητα των παραστάσεων, με τέτοιους ρυθμούς παραγωγής και διακίνησης. Το βάρος της ευθύνης φαίνεται να ανήκε στους μόνιμους σκηνοθέτες, τους ηθοποιούς και τους τεχνικούς. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές: την «θυσιά του Αβραάμ» με πρωταγωνιστή και σκηνοθέτη τον Θάνο Κωτσόπουλο. Τον «Κατά Φαντασίαν Ασθενή» του Μολιέρου, με τον Μίμη Φωτόπουλο (σκηνοθ. Πιερ Πιερύ), τον «Ρωμύλο τον Μέγα» του Φρ. Ντίρενματ με τον Αλέκο Πέτσα (σκην. Μαίρης Βοσταντζή), τον «Κοριολανό» του Σαίξπηρ με τον Γιάννη Βόγλη και την Αλέκα Κατσέλη (σκην. Κωστή Μιχαηλίδη), τον «Πλούτο» του Αριστοφάνη με τους Β. Γκόπη, Σ. Ιωαννίδη, Δ. Καλό, Ν. Σκιάδα (σκην. Κυριαζή Χαρατσάρη), το «Ονειρόδραμα» του Αυγ. Στρίντμπεργκ (σκην. Σπ. Ευαγγελάτου), το «Γαμήλιο εμβατήριο» του Αγγ. Τερζάκη (σκην. Γ. Θεοδοσιάδη), τη «Μεταφυσική του μοσχαριού με τα δύο κεφάλια» του Στ. Βίτκιεβιτς (μετάφραση- σκηνοθεσία Κ. Αντωνιάδου), κ.ά.

Την πρώτη πενταετία μετά τη μεταπολίτευση το 1974, συναντούμε ως γενικούς διευθυντές, τους σκηνοθέτες Μ. Βολανάκη και Σπ. Ευαγγελάτο, συνεργάτες του ΚΘΒΕ από την ίδρυση του.

Ανήσυχη και σύνθετη προσωπικότητα, ο Μίνως Βολανάκης, δεν επεμβαίνει, αρχικά, στις οργανωτικές δομές του θεάτρου και από την άλλη είναι αυτός που, με τη δουλειά του, θα δώσει την ώθηση για το μεγάλο ποιοτικό άλμα του ΚΘΒΕ.

Σκηνοθετεί μεγάλες παραστάσεις όπως: «Οι Αριθμημένοι» του Ελιάς Κανέτι,

«Ο κύριος Πούντιλα και ο άνθρωπος του ο Μάτη» του Μπ. Μπρεχτ, «Ένας ασήμαντος πόνος» και «Επίδειξη μόδας» του Χαρ. Πίντερ, και θριαμβεύει με την «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή και τη «Μήδεια» του Ευριπίδη, που ανεβαίνουν σε δική του μετάφραση και σκηνοθεσία, όπου στους βασικούς ρόλους συναντούμε ως Ηλέκτρα την Άννα Συνοδινού και Μήδεια τη Μελίνα Μερκούρη.

Το ΚΘΒΕ κατεβαίνει, επιτέλους, για πρώτη φορά στην Επίδαυρο με την «Ηλέκτρα» και περιοδεύει με αυτές τις δύο τραγωδίες στη Σοβ. Ένωση, την Κύπρο και τη Βουλγαρία.¹

Η διοίκηση του ΚΘΒΕ μετά τη μεταπολίτευση διαμορφώνεται ως εξής:

Διοικητικό Συμβούλιο: Μαν. Ανδρόνικος (πρόεδρος), Ν. Χουρμουζιάδης (αντιπρόεδρος), Κλ. Κύρου (γεν. γραμματέας).

Καλλιτεχνική Επιτροπή: Νίκος Μπακόλας (πρόεδρος), Γιαν. Κάσδαγλης, Ιωάννα Μανωλεδάκη, Κ. Κεραμεύς, Γ. Σαββίδης, Στ. Νέστωρ, Ν. Σαχίνης, Αλ. Πέτσος, Χρυσανθ. Χρήστου (μέλη).

Από την ημέρα ίδρυσής του έως σήμερα στο ΚΘΒΕ διετέλεσαν καλλιτεχνικοί διευθυντές οι¹:

- Σωκράτης Καραντινός 1961-1967
- Γεώργιος Κισσόπουλος 1967-1974
- Μίνως Βολανάκης 1974-1977
- Σπύρος Ευαγγελάτος 1977-1980
- Νίκος Μπακόλας 1980- 1983
- Νίκος Χουρμουζιάδης 1984-1985
- Μίνως Βολανάκης 1986-1989
- Δημήτρης Μαρωνίτης 1989-1990
- Νίκος Μπακόλας 1991-1993
- Βασίλης Παπαβασιλείου 1994-1998
- Κώστας Τσιάνος 1998 (5/2-13/7)
- Διαγόρας Χρονόπουλος 1998 -2001
- Βίκτωρ Αρδίπτης 2001 εως σήμερα

---

¹ Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

Διεύθυνση Σπ. Ευαγγελάτου

Το 1977 τη διεύθυνση αναλαμβάνει ο Σπ. Ευαγγελάτος, προσωπικότητα, με πειστικό λόγο στα θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα, γνώστης της κατάστασης του φορέα, εκ των έσω, ως τακτικός σκηνοθέτης από την εποχή που ιδρύθηκε, δεν διστάζει να επιχειρήσει τη γενική αναδιάρθρωση του ΚΘΒΕ²:

- Εισάγει τον θεσμό του εισηγητή δραματολογίου και τοποθετεί στη θέση αυτή το Ν. Μπακόλα.
- Ιδρύει τη σκηνή «**Υπερώον**», στο φουαγιέ του Β' εξώστη, με σκοπό την έρευνα, η οποία στην αρχή δίνει παραστάσεις με ηθοποιούς και θεατές πάνω στη μεγάλη κεντρική σκηνή, τις μέρες και ώρες που αργεί.
- Αντικαθιστά την κινητή μονάδα της δικτατορίας με τα μόνιμα θέατρα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης που θα εξελιχθούν, μετά το '84 στα ΔΗΠΕΘΕ Σερρών και Κομοτηνής.
- Από το 1977 αρχίζει να λειτουργεί και η «**Παιδική Σκηνή**».
- Προωθεί την ιδέα του **Λυρικού Θεάτρου** στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιώντας παραστάσεις Όπερας.

Ανεβάζει ο ίδιος σημαντικές παραστάσεις: «Πέρσες» του Αισχύλου, «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, «Μήδεια» του Σενέκα, «Ιούλιο Καίσαρα» του Σαίξπηρ, «Καυγάδες στην Κιότζα» του Γκολντόνι, με πρωταγωνιστές τους Αντ. Βαλάκου, Μ. Κατράκη, Δ. Παπαμιχαήλ, Π. Φυσούν, και παράλληλα, δίνει ευκαιρίες σε νέους σκηνοθέτες: Στ. Ντουφεξή («Άγιος Πρίγκιπας» της Μ. Λυμπεράκη), Γ. Ρεμούνδο («Νεφέλες» του Αριστοφάνη), Γ. Χουβαρδά («Δούλες» του Ζ. Ζενέ), Ν. Περέλη («Ο κύκλος με την κιμωλία» του Μπ. Μπρεχτ), Θ. Τερζόπουλο («Κεκλεισμένων των θυρών» του Ζ. Π. Σαρτρ) κ.ά. αλλά και σε παλιότερους: Σωκράτη Καραντινό («Εξηνταβελόνης» του Κ. Οικονόμου), Τάκη Μουζενίδη («Έρωτας και ραδιουργία» του Σίλερ), Ντίνο Γιαννόπουλο («Σφήκες» του Αριστοφάνη), Γ. Σεβαστίκογλου («Το ημέρωμα της στρίγγλας» του Σαίξπηρ).

Οι ανταλλαγές με το **Εθνικό Θέατρο** συνεχίζονται και το ΚΘΒΕ περιοδεύει τώρα σε Ρουμανία και Κύπρο.

---

¹ Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

² Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

Διεύθυνση Ν. Μπακόλα

Το ΚΘΒΕ έχει μπει ήδη στη δεκαετία του '80 όταν λήγει η θητεία του Σπ. Ευαγγελάτου. Στις 22-10-80 θα τον διαδεχτεί, ως καλλιτεχνικός διευθυντής, ο Ν. Μπακόλας, δημοσιογράφος, θεατρικός κριτικός και λογοτέχνης. Διατηρεί έναν καλοπροαίρετο διάλογο με τους εργαζομένους και θα αποδειχτεί πολύ καλός διαχειριστής των οικονομικών θεμάτων και της περιουσίας του θεάτρου.

Στα Διοικητικά Συμβούλια και τις Κεντρικές Επιτροπές βλέπουμε από δω και πέρα εκπροσώπους από όλα τα κόμματα και τα σωματεία μονίμων ή εκτάκτων, εργαζομένων στο ΚΘΒΕ.

Βρισκόμαστε στη δεκαετία που η Δραματική Σχολή αρχίζει να στελεχώνει με αποφοίτους της το ΚΘΒΕ, οι οποίοι πολύ σύντομα θα προωθηθούν σε πρωταγωνιστικούς ρόλους, ενώ άλλοι απ' αυτούς θα εξελιχθούν σε σημαντικούς ηθοποιούς στην Αθήνα.

Ο Νίκος Μπακόλας, από το 1982, θα δεχτεί την ενσωμάτωση της χορευτικής ομάδας του Ντ Λομέλ «**Αέναον Χοροθέατρον**» στο ΚΘΒΕ, που, και μετά την αναχώρηση του ιδρυτή της, θα συνεχίσει τις δραστηριότητες της μέχρι σήμερα, ως «**Χοροθέατρο Θεσσαλονίκης**», ενισχύοντας σημαντικά τη σοβαρή παρουσία της χορευτικής τέχνης στην πόλη μας. Σχεδιάζει, επίσης, τη διαβαλκανική πολιτική του ΚΘΒΕ προγραμματίζοντας παραστάσεις έργων Βαλκανίων συγγραφέων και ανανεώνει το ενδιαφέρον του φοιτητικού κοινού κυρίως, για τη «**Νέα Σκηνή**» και το «**Υπερώον**», αλλά και την «**Κεντρική Σκηνή**», με σειρά παραστάσεων που συγκεντρώνουν πρωτοποριακά στοιχεία.

Έτσι, στο ρεπερτόριο αυτής της περιόδου έχουμε παραστάσεις όπως:

«Τελευταία ώρα» του Ρουμάνου συγγραφέα Μ. Σεμπαστιάν, σε σκηνοθεσία Γιάννη Βεάκη (γιος του Αιμίλιου Βεάκη και αδελφός του Δημ Βεάκη), «Γέρμα» του Φ. Γκ. Λόρκα, σκηνοθ. Θ. Τερζόπουλου (Γέρμα, Ανέζα Παπαδοπούλου), «Άμλετ» του Σαίξπηρ, σκηνοθ. Γιαν Κάπλαν (Άμλετ, Κοσμάς Ζαχάρωφ), «Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη, σκην. Κούλας Αντωνιάδου, «Η τρελή του Σιαγώ» του Ζ. Ζιροντού, σκην. Αντρ. Βουτσινά, «Ο Ιάκωβος και ο Αφέντης του» του Μίλαν Κούντερα, σκην. Δ. Έξαρχου, «Το τέλος του Γ. Χριστοφιλάκη, «Ένα παράξενο απόγευμα» του Αντ, Δωριάδη, σκην. Τ. Μαρκετάκη, «Ο πειρασμός» του Γρ. Ξενόπουλου, σκην. Γιαν, Χουβαρδά, «Τρωίλος και Χρυσήδα» του Σαίξπηρ, σκην. Ν. Χαραλάμπους, «Ο υπάλληλος» του Μ. Χουρμούζη, σκην. Στ. Γούτη, «Μάνα Κουράγιο» του Μπ. Μπρεχτ, σκην. Θ. Τερζόπουλου, «Ο Γύπαρης» του Γ. Χορτάση, σκην. Μ. Βοσταντζή,

«Μπρεχτ- Χίτλερ», επιλογή κειμένων Μ. Πλωρίτη, σκην. Γ. Ρεμούνδου, «Εκάβη» του Ευριπίδη, σκην. Λέων Τριβιζά (Εκάβη, Νελ. Αγγελίδου, η παράσταση περιοδεύει και στο Μεξικό) κλπ.

Ο Νίκος Μπακόλας δεν θα ολοκληρώσει τη θητεία του. Από τις 14.4.83 το ΚΘΒΕ παραμένει επί μήνες χωρίς διευθυντή. Τις αρμοδιότητες του ασκούν τώρα σύμβουλοι του Δ.Σ. του θεάτρου.

Ανεβαίνουν έργα όπως τα: «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη, σκην. Ανδρ. Βουτσινά (Λυσιστράτη, Αλ. Παϊζη), «Αγάπης Αγώνας Άγονος» του Σαίξπηρ, σκην. Κανέλου Αποστόλου, «ΙΚέτιδες» του Αισχύλου, σκην. Γ. Μιχαηλίδη, «Η τελευταία ταινία του Κραπ» και «Ω, οι ωραίες μέρες» του Σ. Μπέκετ, σκην. Ν. Χουρμουζιάδη, «Ο Μπίτερμαν και οι εμπρηστές» του Μ. Φρις, στην. Δ. Εξορχου, «Ο Δράκος» του Γεβγκένι Σβαρτς, σκην. Π. Χαρίτογλου, «Η αυλή των θαυμάτων», του Ι. Καμπανέλλη, σκην. Έρσης Βασιλικιώτη, κ.λπ.

Διεύθυνση Χουρμουζιάδη

Στις αρχές του '84 εκλέγεται διευθυντής ο Ν. Χουρμουζιάδης, καθηγητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και πρόεδρος των Δ.Σ. του ΚΘΒΕ από το '80. Επί θητείας του, θα σχεδιασθεί η επαναλειτουργία του «**Βασιλικού θεάτρου**» που παρέμενε ανενεργό από το 1970. Θα οργανωθούν επίσης εκθέσεις φωτογραφίας και θεατρικού υλικού από παλιότερες παραστάσεις του ΚΘΒΕ, καθώς και βιβλιοπωλείο.

Τώρα ανεβαίνουν τα: «Οίκος Ευγηρίας» του Μ. Κορρέ, σκην. Π. Παπαϊωάννου, «Άλκηστις» του Ευριπίδη, σκην. Γ. Χουβαρδά και «Τραχίνιες» του Σοφοκλή, σκην. Ν. Χαραλάμπους (παίζονται συγχρόνως), «Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» του Φ. Γκ. Λόρκα, σκην. Π. Οικονομοπούλου, «Χάρολντ και Μοντ» του Κόλιν Χίγκινς, σκην. Ανδρ. Βουτσινά, «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας» του Σαίξπηρ σκην. Ν. Χουρμουζιάδη, «Το μπαλκόνι» του Ζ. Ζενέ, σκην. Γ. Χουβαρδά, «Ο Γλάρος» του Αντ. Τσέχωφ, σκην. Γ. Σεβαστίκογλου.

Ο Ν. Χουρμουζιάδης παραιτείται στις 31-10-85. Ανεβαίνουν κατόπιν έργα, όπως: «Τα τέσσερα πόδια του τραπεζιού» του Ιακ. Καμπανέλλη, σκην. Στ. Γούτη, «Ο Γενικός Γραμματέας» του Ηλ. Καπετανάκη, σκην. Ν. Αρμάος, «Οι Βρυκόλακες» του Ερ. Ιψεν, σκην. Γιάννης Βεάκης, «Το σακάκι που βελάζει» του Στ. Στρατιέφ, σκην. Διαγ. Χρονόπουλος, «Κρίμα που είναι πόρνη» του Τζ. Φορντ, σκην. Γ.

Χουβαρδάς, «ΙΚέτισσες» του Ευριπίδη, σκην. Κ. Μπάκας, «Ο ασυλλόγιστος» του Μολιέρου σκην. Π. Παπαϊωάννου. κλπ¹.

Επάνοδος Βολανάκη

Από το φθινόπωρο του 1986 έως την άνοιξη του 1989, ο Μ. Βολανάκης βρίσκεται για δεύτερη φορά στο επίκεντρο των εξελίξεων στο ΚΘΒΕ, ως διευθυντής του.

Στις τρεις σκηνές που διαθέτει τώρα το ΚΘΒΕ, ύστερα από την ανακαίνιση του Βασιλικού θεάτρου ανεβαίνουν έργα όπως: «Σαλόνικα» της Λουίζ Πέιτζ, στην Γ. Ιορδανίδη, «Το Μπουκάλι» του Βασίλη Ζιώγα, σκην. Ν. Αρμάος, «Πενθεσίλεια» του Χένριχ φον Κλάιστ, σκην. Γ. Χουβαρδάς, «Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε» του Λ. Πιραντέλο, σκην. Ν. Χαραλάμπους, «Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα» του Λ. Πιραντέλο, μετ.-σκην. Δ. Μαυρίκιος, «Κατζούρμπος» του Γ. Χορτάση, σκην. Χ. Κανδρεβιώτου, «Ιφιγένεια εν Ταύροις» του Ευριπίδη, σκην. Ανδρ. Βουτσινάς, «Κάιν» του Λόρδου Βύρωνα, σκην. Μ. Βολανάκης, «Αμλετ» του Σαίξπηρ, σκην. Αντρέι Βισνιέφ-σκι (Αμλετ ο Γ. Κιμούλης), «Τρωάδες» του Ευριπίδη, σκην. Ανδρ. Βουτσινά, «Και ο Ρόζεγκραντς και ο Γκίλντενστερν νεκροί άρχοντα μου...» του Τ. Στόπαρντ, σκην. Μίνως Βολανάκης - Γιώργος Βούρος, «Ιωάννης Γαβριήλ Μπόργκμαν» του Ερ. Ιψεν, σκην. Βασ. Βαφέας, «Υπήρξε ή όχι ο Ιβάν Ιβάνοβιτς» του Ν. Χικμέτ, σκην. Έρση Βασιλικιώτη, «Το λεωφορείο» του Στ. Στρατιέφ, σκην. Π. Χαρίτογλου.

Όταν την άνοιξη του 1989 ο Μίνως Βολανάκης αποχωρεί, δεν εκλέγεται αμέσως νέος γενικός διευθυντής.

Διεύθυνση Δημ. Μαρωνίτη

Το καλοκαίρι θα ανέβουν οι «Ιππής» του Αριστοφάνη (σκην. Διαγ. Χρονόπουλος) και στις 3.11.89 θα εκλεγεί διευθυντής ο Δημ. Μαρωνίτης, καθηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

Επί θητείας του ανεβαίνουν τα έργα: «Τριαντάφυλλο στο στήθος» του Τ. Ουίλιαμς, σκην. Κ. Μπάκας. «Πάρτυ γενεθλίων» του Χ. Πιντερ, σκην. Στ. Γούτης, «Ένας μήνας στην εξοχή» του Ιβ. Τουργκιένιεφ, σκην. Ν. Περέλης, «Ακτή Σαβάν» της Μαργκ, Ντυράς σκην. Β. Αρδίτης, «Παίζοντας» του Σ. Μπέκετ, «Ιστορία ζωολογικού κήπου» του Εντ. Αλμπι και «Καρέκλες» του Ευγ. Ιονέσκο, σε ενιαίο

---

¹ Χρήστος Σουγιουλτζής, *35 χρόνια Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. 1961- 1966.*

πρόγραμμα με σκην. Ν. Βρεπού, Αλ. Ουδινότη, Ελ. Καρπέτα, «Η Ήρα και το παγώνι» του Σον Ο Κέιζι, σκην. Εύης Γαβριηλίδη, «Ερωφίλη» του Γ. Χορτάση, σκην. Δημ. Έξαρχος (Ερωφίλη η Φιλ. Κομνηνού), «Μήδεια» του Ευριπίδη, σκην. Ανδρ. Βουτσινάς (Μήδεια η Λυδία Φωτοπούλου), κ.λπ.

Και όταν ο Δημ. Μαρωνίτης θα παραιτηθεί (12.9.90) ακολουθούν τα έργα: «Έντμοντ» του Ντ. Μάμετ, σκην. Βασ. Βαφέας, «Δεν είμ' εγώ» του Γρ. Ξενόπουλου, σκην. Αλ. Μίγκας, «Γαλιλαίος» του Μπ, Μπρεχτ, σκην. Γ, Βεάκης, «Δόνα Ροζίτα» του Φ. Γκ. Λόρκα, σκην. Τ. Καλφόπουλος, κ.λπ.

Στις 19.2.91 εκλέγεται για δεύτερη φορά καλλιτεχνικός διευθυντής ο Νίκος Μπακόλας, θα παραμείνει ως τις 26.11.93 που θα αποχωρήσει λόγω ασθενείας. Επί θητείας του ακολουθούν παραγωγές όπως: «Ο θάνατος του εμποράκου» του Αρθ. Μίλερ, σκην. Π. Παπαϊωάννου, «Η νύχτα της Ιγκουάνα» του Τ. Ουίλιαμς, σκην. Ανδρ. Βουτσινάς, «Δελησταύρου και υιός» των Αλ, Σακελλάριου - Χρ. Γιαννακόπουλου, σκην. Αλ. Σακελλάριος, «Βάκχες» του Ευριπίδη, σκην. Ν. Χαραλάμπους, «Αχαρνής» του Αριστοφάνη, σκην. Δημ. Έξαρχος, «Μια ευαίσθητη ισορροπία» του Εντ. Αλμπι, σκην. Ν. Αρμάος, «Ο αρχοντοχωριάτης» του Μολιέρου, σκην. Βασ. Βαφέας (Κ. Βουτσάς), «Ο επιστάτης» του Χ. Πίντερ, σκην. Αλ. Ουδινότης, «Η αγριόπαπια» του Ερ. Ιψεν, σκην. Δ. Χρονόπουλος, «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή, σκην. Ανδρ. Βουτσινάς (Ηλέκτρα η Φιλ. Κομνηνού), «Αμφιτρύων» του Πλαύτου, σκην. Π. Παπαϊωάννου, «Οθέλλος» του Σαίξπηρ, σκην. Δ. Έξαρχος (Οθέλλος ο Ν. Βρεπτός), «θείος Βάνιας» του Αντ. Τσέχωφ, σκην. Κ. Καζάκος, «Μηχανή-Αμλετ» του Χ. Μίλερ, σκην. Μ. Μαρμάρinos, «Ο υποψήφιος βουλευτής» του Σ. Καρύδη, σκην. Τ. Καλφόπουλος, «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου, σκην. Στ. Τσιακίρη, «Ο χορός του θανάτου» του Αυγ. Στρίνμπεργκ, σκην. Στ. Γούτης, κ.λπ¹.

Σημαντικός απολογισμός

Ως το τέλος της θητείας του Ν. Μπακόλα καταμετρώνται 396 παραγωγές. Απ' αυτές, οι 6 αφορούν στην Όπερα, 23 στο Χορό, 13 στο Παιδικό θέατρο και 33 στα κλιμάκια Κομοτηνής και Σερρών (1978-84)¹.

Στις 21-1-1994 διευθυντής του ΚΘΒΕ είναι ο σκηνοθέτης και ηθοποιός Βασ. Παπαβασιλείου. Αυτή η θεατρική περίοδος χαρακτηρίζεται από την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου (το ΚΘΒΕ από ΝΠΔΔ μεταβάλλεται σε ΝΠΙΔ) και τη σταδιακή

---

¹ Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

κατάργηση όλων των σκηνών του θεάτρου προκειμένου να ανακαινιστούν ή να ξαναχτιστούν. Η επίδραση αυτών των ενεργειών στο έργο του ΚΘΒΕ θα φανεί αργότερα.

Ανατρέχοντας λοιπόν στην ιστορία του ΚΘΒΕ ως ΝΠΔΔ, εύκολα θα διαπιστώσουμε ότι πρωτοστάτησε στην κοινωνική και πνευματική ζωή της Β. Ελλάδας, άνοιξε σημαντικούς δρόμους για την τέχνη του θεάτρου, ξεφεύγοντας συχνά από τον συντηρητισμό, πραγματοποιώντας παραστάσεις υψηλού επιπέδου.

Άλλοτε πάλι, όταν υπερισχύουν οι κομματικές, γραφειοκρατικές ή συντεχνιακές λογικές και οι κάθε είδους συναλλαγές, βλέπουμε τον φορέα να μεταβάλλεται σε έναν ογκώδη και δυσκίνητο μηχανισμό. Το 1988, το ΚΘΒΕ διαθέτει 100 ηθοποιούς, 100 τεχνικούς και προσωπικό κίνησης 20 διοικητικούς υπαλλήλους. Στους παραπάνω πρέπει να προσθέσουμε και 40 τουλάχιστον, έκτακτους συνεργάτες, κάθε χρόνο, που δεν αναφέρονται².

---

¹ Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

² Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

5. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΘΒΕ

To K

ΘΒΕ στα πλαίσια της «Πολιτιστικής πρωτεύουσας» και της διοικητικής μεταρρύθμισης των κρατικών σκηνών (Ν. 2273/94), δρομολόγησε την πορεία του σε τρεις τομείς. Οι τομείς αυτοί συνθέτουν τη σημερινή φυσιογνωμία του Κρατικού θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για τον κτιριακό (που συμπεριλαμβάνει και τις υποδομές), τον διοικητικό-οργανωτικό και τον καλλιτεχνικό τομέα.

Η κτιριακή υποδομή

Χάρη στις τέσσερις προγραμματικές συμβάσεις που υπογράφηκαν με τον «Οργανισμό Πολιτιστικής πρωτεύουσας», το ΚΘΒΕ έλυσε το στεγαστικό του πρόβλημα και έγινε ένας από τους ισχυρότερους καλλιτεχνικούς οργανισμούς της χώρας.

Συγκεκριμένα:

- α) Με την ανακατασκευή του Βασιλικού θεάτρου, απέκτησε μόνιμη, δική του στέγη υψηλών αισθητικών και λειτουργικών προδιαγραφών. Δύο θεατρικές αίθουσες προβλέπονται εκεί: η μεγάλη (825 θέσεις) και η πειραματική (120 θέσεις περίπου).
- β) Η ανακαίνιση του θεάτρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, (το ΚΘΒΕ έγινε κύριος χρήστης και αποκλειστικός διαχειριστής του χώρου), αλλά και η πόλη της Θεσσαλονίκης εξοπλίστηκε με μια αίθουσα που μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες μουσικών, λυρικών, χορευτικών και μικτών θεαμάτων. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό, καλλιτεχνικοί οργανισμοί της πόλης, όπως η Όπερα Δωματίου ή το Χοροθέατρο Θεσσαλονίκης, εξασφαλίζουν τη δυνατότητα σταθερής στέγασης.
- γ) Με την κατασκευή του συγκροτήματος της Μονής Λαζαριστών, το ΚΘΒΕ εξασφάλισε μια τρίτη υπερσύγχρονη θεατρική αίθουσα στην οποία εγκατέστησε την «Εθνική Σκηνή Νέων», που θα λειτουργεί παράλληλα προς τη Δραματική Σχολή του ΚΘΒΕ, σε χώρους του συγκροτήματος της Μονής.
Η Μονή Λαζαριστών χτίστηκε το 1886 από τους μοναχούς του τάγματος του Αγίου Βικεντίου του Παύλου. Κρίθηκε ετοιμόρροπη το 1978, λόγω των καταστροφών που προκάλεσαν οι σεισμοί στην πόλη και εγκαταλείφθηκε. Το 1980 το κτίριο κηρύχθηκε διατηρητέο λόγω της ιστορικής αλλά και αρχιτεκτονικής του σημασίας. Το 1983 αγοράστηκε από το Ελληνικό Δημόσιο

για τον εορτασμό των 2300 χρόνων της Θεσσαλονίκης και χαρακτηρίστηκε Πολιτιστικό Κέντρο της Δυτικής Θεσσαλονίκης.

Εντάχθηκε στο πρόγραμμα των μεγάλων έργων τα οποία πραγματοποιήθηκαν από τον οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη 1997» και το 1996 ξεκίνησαν οι εργασίες αναστήλωσης και προσθήκης στο αρχικό κτίσμα. Το συγκρότημα της Μονής Λαζαριστών αποπερατώθηκε το 1997 και άρχισε σταδιακά να διατίθεται στο κοινό με την πραγματοποίηση θεατρικών παραστάσεων, συναυλιών, εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων.

δ) Με την ανακαίνιση του θεάτρου του Δάσους αναβαθμίστηκε ένα ιστορικό εργαλείο του ΚΘΒΕ, συνδεδεμένο με τη θεατρική ζωή το καλοκαίρι στην πόλη.

ε) Με την αξιοποίηση του κτήματος της Νέας Ραιδεστού και τη μεταβίβαση του χώρου στο ΚΘΒΕ, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις να εγκατασταθεί εκεί η αλυσίδα εργαστήρια - αποθήκες - χώροι δοκιμών, πράγμα που βελτιώνει στο μέγιστο βαθμό τις λειτουργίες του θεάτρου και βάζει τις βάσεις για αποτελεσματικότερη οικονομική και καλλιτεχνική δραστηριότητα του οργανισμού.

Διοικητικό-οργανωτικό

Η διοικητική μεταρρύθμιση των κρατικών σκηνών που νομοθετήθηκε, πήρε τη μορφή ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου με τη δημοσίευση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των θεάτρων. Ανοίγεται έτσι το πεδίο για τη δημιουργία μιας ευέλικτης διοικητικής / οργανωτικής δομής, στο πλαίσιο της οποίας το ανθρώπινο δυναμικό θα ανανεώνεται και δε θα εγκλωβίζεται από γραφειοκρατικούς μηχανισμούς.

Οι σχέσεις με το κοινό, η προβολή και επικοινωνία ενισχύονται και με τη μηχανοργάνωση των υπηρεσιών του θεάτρου, όπως π.χ. οι αποθήκες, θα περιοριστεί το λειτουργικό κόστος και θα αξιοποιηθεί η περιουσία του θεάτρου.

Καλλιτεχνικό

Οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες του **Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος**, βασίζονται, ως επί το πλείστον, στους θιάσους οι οποίοι ανέβαζαν πάντα παραστάσεις υψηλής ποιότητας. Αυτό ήταν το πνεύμα του ΚΘΒΕ και προς την

κατεύθυνση αυτή κινήθηκε και η **Δραματική Σχολή** του, με την παρουσία πάντα νέων ανθρώπων, σημαντικών ηθοποιών και σκηνοθετών.

Το ΚΘΒΕ εκτός από τοπικό χαρακτήρα, απέκτησε και πανελλήνιο αλλά και διεθνή άξονα δράσης.

Η ένταξη του Κ.Θ.Β.Ε. στην Ένωση των θεάτρων της Ευρώπης, που έγινε τον Μάιο του 1996, πέρα από αναγνώριση της δουλειάς του οργανισμού, συνιστά στοιχείο μόνιμης και οργανικής συμμετοχής του θεάτρου στην ευρωπαϊκή θεατρική πραγματικότητα. Χειροπιαστή απόδειξη του γεγονότος αυτού αποτέλεσε η διοργάνωση του 6^{ου} Φεστιβάλ της Ένωσης των θεάτρων της Ευρώπης στη Θεσσαλονίκη που έγινε στις 20 Σεπτεμβρίου έως 30 Οκτωβρίου 1997 στο πλαίσιο της «Πολιτιστικής πρωτεύουσας» με την αρωγή του υπουργείου Πολιτισμού και σε συνεργασία με τον ΟΠΠΕ και τα «Δημήτρια».

6. ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ Κ.Θ.Β.Ε.

6.1. Το Χοροθέατρο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος

Το Χοροθέατρο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος ενσωματώθηκε στο δυναμικό του ΚΘΒΕ το 1982.

Μέχρι το 1988 με καλλιτεχνικό διευθυντή και χορογράφο τον D. Lommel ανέβηκαν έργα δικά του και έργα ρεπερτορίου, με πιο γνωστά τα: «Γιώργος Σεφέρης- Μια φλόγα που θυμάται σωστά», «Η ιεροτελεστία της άνοιξης», «Το πλοίο των τρελών», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Το μεθυσμένο καράβι», κ.ά., δίνοντας παραστάσεις στην Θεσσαλονίκη και τη Βόρεια Ελλάδα..

Το 1988 η ομάδα μετονομάζεται σε «Χοροθέατρο Θεσσαλονίκης». Την περίοδο 1988 - 1994 καλλιτεχνικοί υπεύθυνοι ήταν η Ρενέ Κάμμερ και αργότερα η Δήμητρα Κορωναίου. Από το 1994 έως το 1999 καλλιτεχνική υπεύθυνος αναλαμβάνει η Αναστασία Θεοφανίδου.

Το 2000 πραγματοποιείται η βραδιά χορού «Αόρατες πόλεις» με 4 Έλληνες χορογράφους (Α. Παπαδαμάκη, Ν. Ναλμπάντης, Π. Σταματοπούλου και Κ. Ρήγος) ενώ η ομάδα μετονομάζεται σε «Χοροθέατρο του ΚΘΒΕ».

Το 2001 την καλλιτεχνική διεύθυνση αναλαμβάνει ο Κ. Ρήγος εντάσσοντας λειτουργικά και χορευτές του Χοροθεάτρου «Οκτάνα» και δημιουργώντας έτσι, ένα σύνολο 14 χορευτών.

Στην καινούρια περίοδο, από το 2000, το χοροθέατρο επαναλαμβάνει τον «Κυανοπώγωνα» σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη (οι χορευτές Κ.Κερβανίδου, Κ.Γεράρδος παίρνουν βραβείο ερμηνείας), την «Ωραία κοιμωμένη» στο Κάιρο, ενώ η παράσταση «Ρινγκ» (συμπαραγωγή με το Χοροθέατρο «Οκτάνα») παίρνει το Κρατικό Βραβείο Χορογραφίας.

Το 2002 παρουσιάζεται η «Μνήμη των κύκνων».

6.2. Η Όπερα Δωματίου

Η Όπερα Δωματίου ιδρύθηκε το 1997, ως αυτοτελές τμήμα του ΚΘΒΕ.

Η πρώτη της παραγωγή, στο πλαίσιο του γενικότερου προγραμματισμού του θεάτρου, ήταν το αφιέρωμα στη Μαρία Κάλλας.

Η σύνθεση της Εφορείας της Όπερας Δωματίου είναι η ακόλουθη:

- Πρόεδρος: Ιωάννα Μανωλεδάκη
- Αντιπρόεδρος: Σπύρος Ευαγγελάτος

Μέλη: Γιάννης Χασιώτης, Φέμπη Νικολαΐδου, Κατερίνα Καρατζά.

6.3. Η Δραματική Σχολή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος

Η Δραματική Σχολή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος ιδρύθηκε το 1973. Η φοίτηση είναι τριετής, υποχρεωτική και παρέχεται δωρεάν. Οι προκριματικές και εισαγωγικές εξετάσεις διεξάγονται το Σεπτέμβριο κάθε έτους. Κατά μέσο όρο εισάγονται κάθε χρόνο δέκα με δώδεκα σπουδαστές.

Τα μαθήματα που διδάσκονται στη Σχολή είναι: Υποκριτική - αυτοσχεδιασμός, κίνηση, μουσική, χορός, θεατρικό τραγούδι, αγωγή λόγου, δραματολογία, ιστορία ελληνικής και παγκόσμιας δραματουργίας, ιστορία λογοτεχνίας, ιστορία ενδυματολογίας και σκηνογραφίας. Στη σχολή διοργανώνονται επίσης, σε τακτά χρονικά διαστήματα, θεατρικά σεμινάρια και διαθέτει θεατρική βιβλιοθήκη για τη σπουδή και ενημέρωση των σπουδαστών της.

Διευθυντής της Δραματικής Σχολής είναι ο κ. Βίκτωρ Αρδίττης.

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: Βίκτωρ Αρδίττης

Αναπληρωτής Διοικητικός Διευθυντής: Παύλος Ατματζίδης

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Δημήτριος Σαλπιστής

Αντιπρόεδρος: Ιωάννης Χασιώτης

Μέλη: Ρήγας Αξελός

- Τιτίκα Βλαχοπούλου
- Χαράλαμπος Νάσλας
- Ρωξάνη Τζήμου-Τσιτουρίδου
- Γιάννης Χρυσούλης

7. ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το θεατρικό συγκρότημα του Βασιλικού Θεάτρου διαθέτει μία αίθουσα 800 θέσεων, σκηνή πολλαπλών δυνατοτήτων με υποσκήνιο 10 μέτρων και τεχνική υποδομή για θεατρικές παραστάσεις χορού καθώς και συναυλίες και κινηματογραφικές προβολές. Παράλληλα, τα 2.000 τ.μ. των εκτεταμένων φουαγιέ του θεάτρου προσφέρονται για την παρουσίαση μεγάλων εκθέσεων.

Το Βασιλικό Θέατρο Θεσσαλονίκης κτίστηκε το 1940 σύμφωνα με τα σχέδια του αρχιτέκτονα-πολεοδόμου Κωνσταντίνου Δοξιάδη και με την προοπτική να λειτουργήσει ως θερινή σκηνή του Βασιλικού (Εθνικού) Θεάτρου της Αθήνας, της μοναδικής τότε κρατικής σκηνής της χώρας. Το κτίριο σχεδιάστηκε αρχικά ως ανοικτό καλοκαιρινό θέατρο αλλά, ήδη από την πρώτη περίοδο της λειτουργίας του, έγιναν προσπάθειες μετατροπής του σε χειμερινή σκηνή, με πρόχειρες αρχιτεκτονικές προσθήκες.

Το νέο θέατρο, στην ανοικτή του μορφή, εγκαινιάστηκε την 1η Ιουλίου 1940 με την παράσταση του έργου του Σαίξπηρ «Ριχάρδος ο Γ΄» σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ροντήρη, με τον Αλέξη Μινωτή στον ομώνυμο ρόλο. Το ίδιο καλοκαίρι, και κατά τη διάρκεια εργασιών στέγασης του κτιρίου, ακολούθησαν άλλες δώδεκα παραγωγές του Βασιλικού (Εθνικού) Θεάτρου και δύο της νεοϊδρυθείσας Βασιλικής Λυρικής Σκηνής. Στη διάρκεια της κατοχής το κτίριο του Βασιλικού Θεάτρου λειτούργησε αρχικά σαν χώρος γερμανικών πολιτιστικών εκδηλώσεων και, αργότερα, σαν στέγη του Κρατικού Θεάτρου Θεσσαλονίκης.

Κατά τη δεκαετία του 1950, το Βασιλικό Θέατρο φιλοξένησε παραστάσεις του Εθνικού Θεάτρου, της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, του θιάσου Λαμπέτη – Χορν - Παππά, του Ελληνικού Χοροδράματος της Ραλλούς Μάνου και πολλών άλλων θιάσων. Παράλληλα, στο Βασιλικό Θέατρο δίνονταν οι συναυλίες της νεοσύστατης Συμφωνικής Ορχήστρας Βορείου Ελλάδος.

Η πρώτη έδρα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος στη Θεσσαλονίκη ήταν το Βασιλικό Θέατρο, όπου φιλοξενήθηκαν οι παραστάσεις του κατά την πρώτη περίοδο λειτουργίας του, 1961-1962. Η έναρξη της περιόδου έγινε στις 2 Δεκεμβρίου 1961, με την πρεμιέρα του έργου του Σπύρου Μελά «Παπαφλέσσας» σε σκηνοθεσία Πέλου Κατσέλη. Ακολούθησαν άλλες τέσσερις παραστάσεις μέχρι το φθινόπωρο του

1962, οπότε η έδρα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος μεταφέρθηκε στο θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

Σταδιακά εγκαταλείφθηκε και τελικά ερειπώθηκε. Το 1986 το κτίριο επισκευάστηκε για να φιλοξενήσει τις εκδηλώσεις της Β΄ Biennale Νέων Καλλιτεχνών Ευρωπαϊκών Χωρών της Μεσογείου. Αμέσως μετά παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος για να λειτουργήσει και πάλι ως σκηνή του. Το Βασιλικό Θέατρο χρησιμοποιήθηκε σταθερά μέχρι το 1996, οπότε αποφασίστηκε και ξεκίνησε η ανέγερση του νέου θεάτρου.

Από το 1961 μέχρι το 1996, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος παρουσίασε στο Βασιλικό Θέατρο, συνολικά, 51 παραγωγές σε 1.335 παραστάσεις¹.

---

¹ Τις πληροφορίες συνέλεξα από έντυπα που βρήκα στο Αρχείο του Βασιλικού Θεάτρου.

8. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ

Η διαδρομή της θεατρικής πραγματικότητας στη Θεσσαλονίκη και η εξέλιξη της έτσι όπως την είδαμε μέχρι τώρα ήταν πολυμορφική. Είχε και καλές και άσχημες στιγμές. Οι επιρροές, οι ανακατατάξεις, οι ιδεολογικές τάσεις, οι πολιτικές αλλαγές, οι σκοπιμότητες, η ραθυμία του κρατικού μηχανισμού, η γραφειοκρατία, δημιούργησαν τριβές και συγκρούσεις με αρνητικά και κυρίως θετικά αποτελέσματα στο θεσμό που λέγεται Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. Η εισαγόμενη θεατρική ζωή, οι ερασιτεχνικοί θίασοι και το ελαφρύ θέατρο στις αρχές του αιώνα, στερούν από την πόλη την έντονη πολιτιστική ταυτότητα, της παρέχουν όμως τη δυνατότητα να ανταλλάξει πολιτισμικό υλικό.

Η ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος το 1961, σηματοδοτεί μια νέα εποχή στα θεατρικά πράγματα της πόλης και δημιουργείται έτσι η θεατρική παιδεία που τόσο ανάγκη την είχε το κοινό της. Δεν υπάρχει όμως η παρουσία άλλων θεατρικών πόλων που μαζί με το Κρατικό Θέατρο θα δημιουργήσουν πολυφωνία και ένα μεγαλύτερο φάσμα θεατρικής δραστηριότητας. Η ανάγκη αυτή είναι επιτακτική γι' αυτό και 10 χρόνια μετά την ίδρυση του ΚΘΒΕ, μέσα στη δεκαετία του '70 γεννιέται μια νέα γενιά τοπικών θεάτρων.

Στη διάρκεια της δικτατορίας το **Θεατρικό Εργαστήρι** και αμέσως μετά το 1979 το **Καφέ Θέατρο**, η **Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης** της Ρούλας Πατεράκη και η **Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»**.

8.1. Το Θεατρικό Εργαστήρι

Το 1973 ένας νεανικός θίασος, το Θεατρικό Εργαστήρι της «Τέχνης», θα μετονομαστεί σε **Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης**.

Το Εργαστήρι αποτέλεσε με το ξεκίνημα του ένα κεφάλαιο στα θεατρικά πράγματα, ενώ υπήρξε στη συνέχεια ένα ανήσυχο θέατρο κοινωνικού προβληματισμού για τη Θεσσαλονίκη. Στην πρώτη οκταετία της ζωής του ήταν το μόνο «διαφορετικό» θέατρο απέναντι στο Κρατικό.

Το Εργαστήρι, που ξεκίνησε με το «Φαντό και Λιζ» του Αραμπάλ σε σκηνοθεσία Στέλιου Γούτη, γνώρισε γρήγορα μεγάλη επιτυχία, με παραστάσεις όπως το «Ο άντρας είναι άντρας» του Μπρεχτ, μια από τις πιο ενδιαφέρουσες παραστάσεις που ανέβηκαν στη χώρα μας, η «Φούστα» του Μποστ, το «Τρομπόνι» του Ποντικά. Στα επόμενα δεκαπέντε χρόνια, το Εργαστήρι ανέβασε στο θέατρο **«Άνετον»** πάνω από

είκοσι έργα, συχνά με συλλογική σκηνοθεσία, κάποτε με επώνυμο σκηνοθέτη, με συνεργασίες του Πάνου Χαρίτογλου και του Γιώργου Ρεμούνδου, σποραδικές του Θόδωρου Τερζόπουλου,

του Χανς Ούβε Χάους, του Νίκου Αρμάου. Αναφέρουμε ενδεικτικά: «Βόιτσεκ» του Μπίχνερ, «Ιππής»το

υ Αριστοφάνη, «Ο Μπίντερμαν και οι εμπρηστές» του Φρις, «Η απεργία» του Σκούρτη, «Το ψωμάδικο» του Μπρεχτ, «Ο κυριακάτικος περίπατος» του Ζορζ Μισέλ, «Οι προσκυνημένοι» του Παπαπέτρου, «Η εξαίρεση και ο κανόνας» του Μπρεχτ, «Ιστορίες στο δάσος της Βιέννης» του Χόρβατ, «Κύκλωπας» του Ευριπίδη. «Το φιόρο του Λεβάντε» του Ξενόπουλου, καθώς και δύο επιτυχείς αναφορές στο λαϊκό μουσικό θέαμα: «Το ράντζο το δικό μου» και «Παλιά μας τέχνη κόσκινο».

Προς το τέλος της δεκαετίας του '80 οι εμφανίσεις του θιάσου αραίωσαν σταδιακά (αξίζει να αναφερθούν «Ο κατά φαντασίαν ασθενής» του Μολιέρου, «Τα γούστα του κ. Σλόαν» του Ορτον, το «Αγαπάτε αλλήλους» του Κουρτελίν) και το Εργαστήρι, μετά από την αγορά του θεάτρου «**Άνετον**» από τον Δήμο (ο οποίος το άφησε εφτά χρόνια αχρησιμοποίητο), σταμάτησε οριστικά τη λειτουργία του το 1989.

Πολλοί ηθοποιοί της Θεσσαλονίκης έκαναν τα πρώτα τους βήματα στο **Θεατρικό Εργαστήρι** (μερικοί είχαν διατελέσει προηγουμένως μαθητές του Χαρατσάρη). Η αναφορά που ακολουθεί είναι απλά ενδεικτική: Ρούλα Πατεράκη, Ελένη Μακίσογλου, Θανάσης και Λευτέρης Παπαδημητρίου, Βύρων Τσαμπούλας, Φούλης Μπουντούρογλου, Μανώλης Πολύκαρπος, Κώστας Γακίδης, Κατερίνα Σιώρη, Λιάνα Οικονόμου, Ανέζα Παπαδοπούλου, Στράτος Τρίπκος, Νίκος Ναουμίδης, Δημήτρης Ναζίρης, Μιχάλης Γούναρης και πολλοί άλλοι.

8.2. Το Καφέ Θέατρο

Το 1979 ιδρύθηκε από δύο ηθοποιούς του θεατρικού Εργαστηρίου, τον Φούλη Μπουντούρογλου και τη Δέσποινα Πανταζή, το Καφέ-θέατρο Θεσσαλονίκης, που μετονομάστηκε το 1984 σε Θεατρική Διαδρομή και λειτούργησε ως το 1986.

Σα χώρος άρχισε να στήνεται στις αρχές του 1980.

Με την αρχή της λειτουργίας του, παρουσιάζει μια σύνθετη δουλειά σε σκηνοθεσία του Φούλη Μπουντούρογλου. Στο πρώτο μέρος της έχει μια πράξη από την «Αγγέλα» του Σεβαστίκογλου, θεατρικός μονόλογος σε κείμενα της Δέσποινας Πανταζή. Στο δεύτερο μέρος έχει ιδέες από σκίτσα του Γιάννη Καλαϊτζή όπως ο «Τρομοκράτης», «Μπαρ ο Ρινόκερος», κα.

Στη συνέχεια το Νοέμβρη του '80 φτιάχνονται τα «Αυτοσχεδιαστικά Β'» πιο προχωρημένα στη μορφή τους, που τολμούν διάφορα παιχνίδια με το κοινό. Ο θεατής έχει καθοριστικό ρόλο στην πορεία του έργου, καθιστώντας το Καφέ - Θέατρο μια πρωτοποριακή μορφή θεάτρου για την πόλη.

8.3. Η «Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης» της Ρούλας Πατεράκη

Από το 1979 ως το 1986 η Ρούλα Πατεράκη, που είχε ξεκινήσει με τον Χαρατσάρη και που υπήρξε στη συνέχεια ένα από τα βασικά στελέχη του Θεατρικού Εργαστηρίου, δημιούργησε την **Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης**.

Η Επιθεώρηση, θίασος και δραματική σχολή, παρουσίασε, στο διαμορφωμένο κινηματοθέατρο «**Αδωνις**», τα έργα: «Τραβεστίς» του Στόπαρντ, «Σκοτεινά εγκλήματα» του Φασμπίντερ, «Πολυμπέκετ», «Φως στα σκοτάδια» του Μπρεχτ και «Έντα Γκάμπλερ» του Ιψεν, όλα σε σκηνοθεσία της Πατεράκη.

Αναφέρουμε μερικούς από τους συνεργάτες, μαθητές και στη συνέχεια ηθοποιούς της Επιθεώρησης Δραματικής Τέχνης: Κοσμάς Φοντούκης, Γιάννης Παλαμιώτης, Τάσος Μπλάτζιος. Π. Δεληκανλής, Άκης Δαβής, Γιάννης Λουκανίκας, Αχιλλέας Ψαλτόπουλος, Μαίρη Πολύχρονου. Μαρία Κεχρή, Κατερίνα Γιαννούλη, Ανδρέας Γιαννακός, Μαρία Σταματιάδου, Ελένη Δεμερτζή, Εύρη Σωφρονιάδου.

Με εναρκτήρια παράσταση τη «Φούστα» του Μποστ, η ομάδα καλλιέργησε αρχικά το σπιλ του Καφέ - Θεάτρου, παρουσιάζοντας σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο, στην Καλαμαριά, παραστάσεις στηριγμένες στον αυτοσχεδιασμό, τις τεχνικές της επιθεώρησης, την έντονη παρουσία της μουσικής: «Αυτοσχεδιαστικά Α'», «Αυτοσχεδιαστικά Β'», «Παρά τρίχα επιθεώρηση», «Αναζητώντας το δολοφόνο». Στη συνέχεια ο θίασος στράφηκε σε κλασικά κείμενα και σε πιο σύνθετες παραγωγές: «Ιππής», «Όρνιθες», «Ο κουρέας της Σεβίλλης», «Remake» («Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες»), τις περισσότερες φορές με σκηνοθεσία της Δέσποινας Πανταζή.

Ας αναφέρω και εδώ, ενδεικτικά, μερικούς από τους ηθοποιούς που πρωτοείδαμε στις παραπάνω παραστάσεις: Ελένη Δημοπούλου, Ρούλα Μανισάνου, Άκης Σακελλαρίου, Ευβούλη Δημόγλου, Λεωνίδα Γλυνίδης. Μίλτος Μουταφίδης, Γιάννης Κιντάπογλου, Γιώργος Γκασνάκης.

Οι οικονομικές δυσκολίες του θεάτρου, σταμάτησαν τη λειτουργία του (δεν υποστηριζόταν οικονομικά από το Υπουργείο Πολιτισμού).

8.4. Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»

Την ίδια χρονιά 1979, μια ομάδα νέων ηθοποιών, στην πλειοψηφία τους αποφοίτων της **Δραματικής Σχολής του Κρατικού θεάτρου**, ίδρυσαν, με πρωτοβουλία του τότε διευθυντή της Σχολής, Νικηφόρου Παπανδρέου, την **Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»** που έδωσε την εναρκτήρια της παράσταση στο θέατρο «**Αδωνις**» χάρη στη γενναιόδωρη φιλοξενία της Ρούλας Πατεράκη. Η «Πειραματική Σκηνή της Τέχνης» είναι το μόνο από τα σχήματα εκείνης της εποχής που επιβίωσε και εξακολουθεί να έχει σήμερα έντονη παρουσία στη θεατρική ζωή της πόλης. Τα πρώτα χρόνια των μεγάλων δυσκολιών και της σχεδόν αμισθί ενασχόλησης με όλα όσα χρειάζονται για να στηθεί ένα θέατρο, βασικός συνδετικός κρίκος ανάμεσα στα μέλη της Πειραματικής Σκηνης ήταν η επιθυμία για ένα «άλλο» θέατρο, διαφορετικό από αυτό που επικρατούσε τότε στο θεατρικό τοπίο της πόλης.

Στα χρόνια που πέρασαν από τότε, στεγάστηκε στο θέατρο «Αμαλία», κι έγινε ένας από τους πιο παραγωγικούς ελληνικούς θιάσους, το μόνο επιχορηγούμενο με τριετή προγραμματική σύμβαση, ελεύθερο θέατρο που δεν έχει την έδρα του στην Αθήνα. Το όνομά του χρησιμοποιήθηκε στο ξεκίνημα για να σηματοδοτηθεί απλά η καλλιτεχνική ανησυχία του θιάσου.

Έργα που ανέβασε

Η αρχή έγινε με το «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας», στις 18 Οκτωβρίου 1979. Η σκηνοθεσία ήταν ενός Άγγλου ηθοποιού, του Κόλιν Χάρις, στον οποίο η Πειραματική Σκηνή χρωστάει και την «Οδύσσεια». Ήδη, από τον δεύτερο χρόνο προστέθηκε στους σταθερούς συνεργάτες ο Νίκος Χουρμουζιάδης, σκηνοθετώντας την «Πόλη», το γνωστό τρίπτυχο της Αναγνωστάκη.

Έκτοτε, ο θιάσος ανέβασε 55 έργα, κλασικά και νεώτερα, ελληνικά και ξένα, ένα ευρύ φάσμα συγγραφέων, που περιλαμβάνει κλασικούς: Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Σαίξπηρ, Μαριβώ, Γκολντόνι, νεώτερους κλασικούς: Ίψεν, Τσέχωφ, Λόρκα, Μπρεχτ, σύγχρονους: Μπέκετ, Ιονέσκο, Πίντερ, ξένους δραματουργούς που η Πειραματική παρουσίασε για πρώτη φορά στην Ελλάδα: Μισίμα, Μπέργκμαν, Ρομέρ, Ντίλαν Τόμος, Κατρίν Αν, Γιασμίνα Ρεζά, Τυπερλέικ Γουερτενμπέικερ, Σάρλοτ Κίτλι, Τομ Μέρφι. Τέλος, πολλούς Νεοέλληνες: Καπετανάκη, Ξενόπουλο, Καμπανέλλη, Ποντικά, Ρίσο, Ελύτη, Λούλα Αναγνωστάκη, Στέλλα Μιχαηλίδου, Άκη Δήμου, Μαργαρίτα Λυμπεράκη.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της Πειραματικής Σκηνης ήταν το εναλλασσόμενο ρεπερτόριο. Παίζονταν δύο και συχνότερα τρία διαφορετικά έργα

μέσα στην εβδομάδα, κάτι που συνεπάγεται μεγάλη κούραση, αλλά που πλουτίζει τα ερεθίσματα για το κοινό, σε μια πόλη με φτωχή θεατρική ζωή. Όλα αυτά τα χρόνια συνεργάστηκαν με την Πειραματική Σκηνή πάνω από εβδομήντα ηθοποιοί, αλλά πάντα για σχετικά μεγάλα διαστήματα, όπως: ο Νίκος Σεργιανόπουλος, η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, η Βαρβάρα Μαυρομάτη, ο Κωστής Σφυρικήδης, η Σοφία Φιλιππίδου, η Ελισάβετ Ναζλίδου, ο Βλαδίμηρος Κυριακίδης, ο Κώστας Ζαχαράκης, ο Γιώργος Κορμανός, ο Ανδρέας Νάτσιος. Αυτοί που πέρασαν στο Κρατικά, όπως η Δώρα Σκαρλάτου, η Λένα Σαββίδου, η Θάλεια Σκαρλάτου, η Λένα Κουρούδη, ο Θόδωρος Τεκνεσιδής, ο Αλέξανδρος Μούκανος, Έφη Σταμούλη, Δημήτρη Ναζίρη, Ελένη Δημοπούλου, Μένη Κυριάκογλου. Νίκο Κουμαριά, Στέλλα Μιχαηλίδου, Ρούλα Μανισσάνου και τους νεώτερους: Γιάννη Μόχλα, Κυριακή Ματσακίδου, Στάθη Μαυρόπουλο, Δημήτρη Σακατζή, Λευτέρη Τεκτονίδη, Άννα Κυριακίδου, χωρίς να ξεχνώ τις σποραδικές, όλο και πιο συχνές συνεργασίες, της Λυδίας Φωτοπούλου και του Νίκου Λύτρα. Τα περισσότερα έργα έχουν σκηνογραφηθεί από την Ιωάννα Μανωλεδάκη, τον Απόστολο Βέττα και τον Ρίτσαρντ Άντονι, έχουν επενδυθεί μουσικά από τον Κώστα Βόμβολο και τον Ηρακλή Πασχαλίδη, και φωτισμός του Στράτου Κουτράκη.

Σκηνοθέτες με συχνότερη παρουσία είναι: Νίκος Χουρμουζιάδης (15 παραστάσεις), Νίκος Αρμάος (6), Πέτρος Ζηβανός (6), Νικηφόρος Παπανδρέου (5), Νίκος Ζατζηπαπάς (3), ενώ από δύο σκηνοθεσίες έχουν πραγματοποιήσει η Έρση Βασιλικιώτη, η Πέπη Οικονομοπούλου και η Γλυκερία Καλαϊτζή, χωρίς να λείπουν και οι έκτακτες συνεργασίες (Βουτσινάς, Χαραλάμπους. Πολίτης, Καλφόπουλος, Καρπέτα).

Η Πειραματική Σκηνή έχει πραγματοποιήσει περιοδείες σε ολόκληρη την Ελλάδα, από τη Θράκη ως την Κρήτη, δίνοντας παραστάσεις σε πόλεις και χωριά. Παράλληλα, είναι ένας θίασος ανοιχτός στο θέατρο του κόσμου με συμμετοχή σε ξένα φεστιβάλ (Αγγλία, Ιταλία, Αυστραλία, Αίγυπτος, Σουηδία), διοργάνωση από το 1994 σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, της «θεατρικής Άνοιξης», ένταξη στη διεθνή οργάνωση «Ευρωπαϊκή θεατρική Σύμβαση».

Επίσης συνεργάστηκε με τα σχολεία, δίνοντας ειδικές παραστάσεις

, σεμινάρια για εκπαιδευτικούς και εξέδωσε στα πλαίσια αυτά το περιοδικό «Θεατρικά Τετράδια».

Αλλά το σημαντικότερο είναι σίγουρα η μεγάλη απήχηση των παραστάσεων της Πειραματικής Σκηνης στο κοινό της πόλης. Ακόμα και με έργα άγνωστα, «δύσκολα» ή ασυνήθιστα.

Οι παραστάσεις της Πειραματικής Σκηνης της «Τέχνης» με χρονολογική σειρά:

- **1979-80:** Σαίξπηρ «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας», Αναγνωστάκη «Η πάλη», «Ο άνθρωπος του Σετσουάν».
- **1987-88:** Γκολντόνι «Η τριλογία του παραθερισμού», Ποντικά «Εσωτερικά! ειδήσεις».
- **1988-89:** Ιψεν «Νόρα» και «Εντα Γκάμπλερ», Ευριπίδη «Τέλος των Ατρείδων».
- **1989-90:** Ρουζέβιτς «Λευκός γάμος», Μπέργκμαν «Το μεγάλο ταξίδι», Σαίξπηρ «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας».
- **1990-91:** Ξενοπούλου «Πειρασμός», Ντίλαν Τόμας «Κάτω από το Γαλατόδασος».
- **1991-92:** Ελύτη «Μαρία Νεφέλη», Μπρεχτ «Ο κύκλος με την κιμωλία», Ευριπίδη «Άλκηστη».
- **1992-93:** Μιχαηλίδου «Περπατώ εις το δάσος», Ρομέρ «Τρίο σε μι μπεμόλ», Κατρίν Αν «Τίτα -Λου», Καμπανέλλη «Ο δρόμος περνά από μέσα».
- **1993-94:** Βεοφάλ «Εσύ και τα σύννεφα σου», Ρίτσου «Φωνές και οράματα», Ρεζά «Σε στενό οικογενειακό κύκλο», Ευριπίδη «Ιων».
- **1994-95:** Γουερτενμπέικερ «Για της πατρίδας το καλό», Κίτλι «Μη σκοτώνεις τη μαμά», Μέρφι «Κονσέρτο Τζίλι», Ρίτσου «Το νεκρό σπίτι».
- **1995-96:** Σαίξπηρ «Δωδέκατη νύχτα», Δήμου «...και Ιουλιέτα», Καμπανέλλη «Στη χώρα Ιψεν», Μισίμα «Το δέντρο των Τροπικών».

- **1996-97:** «Αισώπου μύθοι και παραμύθια της Ανατολής», Τσέχωφ «Τρεις αδελφές», Μιχαηλίδου «Το όνειρο του ρο», Λυμπεράκη «Η γυναίκα του Κανδαύλη».

8.5. Παράλληλα θεατρικά σχήματα

Περιοριστήκαμε στην πρώτη γενιά των μετά - το - Κρατικό θεάτρων. Υπάρχει μια δεύτερη γενιά, με θεατρικές ομάδες που δραστηριοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια όπως το θέατρο «**Αναζήτηση**», «**Παράθλαση**», «**Λύκη Βυθού**», «**Νέες Μορφές**». Στις αρχές της δεκαετίας του '80 τοποθετούνται μερικές ακόμη εφήμερες προσπάθειες που πρέπει να καταγραφούν: το **Καφέ-Θέατρο «Αντιγονιδών 13»** της Ελένης Γερασιμίδου, το **Αιθερόπλοον** της Εύας Παπαγεωργίου, η **Παράγκα** του Στέλιου Αμανατίδη και το **Θέατρο της Ένατης Ημέρας**, με βασικό στέλεχος τον Ιεροκλή Μιχαηλίδη. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί, στην περιοχή του λεγόμενου εμπορικού θεάτρου, το **Σύγχρονο Θέατρο** του Γιώργου Ροντίδη.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 άρχισαν οι **Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου** του Δήμου Θεσσαλονίκης. Ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1982 ως μια πολιτιστική δραστηριότητα στη Θεσσαλονίκη η οποία θα εξελιχθεί σε θεσμό και θα ενισχύσει την ανύπαρκτη σχεδόν καλλιτεχνική κίνηση της πόλης κατά την θερινή εποχή. Πρόκειται για τις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» που οργανώνονται από το δήμο Θεσσαλονίκης, με την οικονομική ενίσχυση του Υπουργείου πολιτισμού και επιστημών.

Το φεστιβάλ αυτό ξεκίνησε από μια ιδέα της Ελένης Λαζαρίδου που ενστερνίστηκαν αμέσως τα θεατρικά σχήματα, επιθεώρηση δραματικής τέχνης, «Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης» και «Πειραματική Σκηνή Τέχνης» και την υπέβαλαν στο δήμο Θεσσαλονίκης ο οποίος και ανέλαβε την οργάνωση των εκδηλώσεων. Σχετικά με τους στόχους της εκδήλωσης αυτής, πρέπει να τονίσουμε:

1. Οι «γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» στηρίζονται, κατά βάση, στην παρουσία και την συνεργασία των πειραματικών θιάσων της Θεσσαλονίκης και στην παράλληλη συμμετοχή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος.

2. Οι «γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» θα είναι αφιερωμένες κάθε φορά σ' ένα θέμα ή ένα συγγραφέα ή ένα θεατρικό είδος ή μια εποχή της ιστορίας του θεάτρου. Τα έργα που θα ανεβαίνουν θα εντάσσονται σ' αυτό το ενιαίο θέμα, το οποίο θα

συνοδεύεται από παράλληλες εκδηλώσεις: μουσικές, εικαστικές, κινηματογραφικές, λόγου.

3. Με τις «Γιορτές» ενεργοποιείται πολιτιστικά ένας δημοτικός χώρος, το Θέατρο του Κήπου, με τρόπο συστηματικό. Ο δήμος δεν θα φιλοξενεί απλώς παραστάσεις, αλλά θα τις στηρίζει οργανωτικά και θα τις εντάσσει στο σύνολο της πολιτιστικής του δράσης.

Στις 21 Ιουνίου του 1982 στις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» που είναι αφιερωμένες στην κλασική ελληνική κωμωδία παρουσιάστηκαν τα έργα «Κύκλωπες» του Ευριπίδη από το Θεατρικό Εργαστήρι, «Ιππής» του Αριστοφάνη από το «Καφέ Θέατρο», «Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και «Αχαρνής» του Αριστοφάνη από την «Πειραματική Σκηνή Τέχνης».

Η επιθεώρηση της δραματικής τέχνης της Ρούλας Πατεράκη θα παρουσιάσει επίσης στο θέατρο Κήπου τα «Πολυμπέκετ 1 και 2». Στη διάρκεια των «Ημερών Παιδικού Θεάτρου» το Θεατρικό Εργαστήρι θα παρουσιάσει το έργο «Νερό για πέταμα» και η «Πειραματική Σκηνή Τέχνης» την «Οδύσσεια».

Θα γίνουν επίσης παράλληλες εκδηλώσεις γύρω από την αρχαία κωμωδία: Δύο εκδηλώσεις λόγου με θέμα «Αρχαία κωμωδία και σκηνοθετικές της ερμηνείες», έκθεση μακέτας, σκηνικού και κοστουμιού από ελληνικές παραστάσεις Αριστοφάνη και μουσικές εκδηλώσεις με Αριστοφανικά χορικά μελοποιημένα από σύγχρονους Έλληνες συνθέτες. Επίσης και εκδηλώσεις με τιμητικό χαρακτήρα και συγκεκριμένα για να τιμηθεί ο Κάρολος Κουν για την προσφορά του στον τομέα της ερμηνείας της αρχαίας κωμωδίας και για την συμβολή του στη θεατρική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης με τις παραστάσεις που έδινε για πολλά χρόνια στο θέατρο Κήπου¹.

Εμφανίστηκαν και δημιουργήθηκαν κι άλλες αξιόλογες θεατρικές ομάδες:

Το «**Θέατρο-Αναζήτηση**» του Αχιλλέα Ψαλτόπουλου, που έκανε ένα εντυπωσιακό ξεκίνημα με την «Collects» του Πίντερ στο Υπόγειο του «**Αδωνις**».

Έπειτα το «**Αιθερόπλοο**» της Εύας Παπαγεωργίου. Μια ενδιαφέρουσα προσπάθεια προσέγγισης της Commedia dell Arte, με δύο παραγωγές: «Ο σύζυγος ή Ερωτική συνωμοσία», 1984, και «Υπόδουλος Έρωτος», 1985. Το «Αιθερόπλοο» δεν υπάρχει σήμερα.

---

¹ Δήμος Θεσσαλονίκης. *Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου: Περίοδος Πρώτη - Ελληνική Κλασική Κωμωδία*. Θεσσαλονίκη: 1982.

Κι ύστερα το «**Θέατρο 9ης ημέρας**» στο οποίο συνεργάστηκαν ο Σόλων Αρτσανίδης και ο Ιεροκλής Μιχαηλίδης. Ο «Τζο ο Λεμονάδας» και αργότερα ο «Όρτον» και το «Τι είδε ο Μπάτλερ» είναι κάποιες από τις δουλειές τους. Το «Θέατρο 9ης ημέρας» δεν υπάρχει σήμερα. Και το θέατρο «**Παράγκα**» του Στέλιου Αμανατίδη με το «Ταξίδι» του Γιώργου Θέμελη, με τον «Μανδραγόρα» του Μακιαβέλι. Το θέατρο «Παράγκα» δεν υπάρχει σήμερα.

Παράλληλα με όλα αυτά, το «**Σύγχρονο θέατρο**» του Γιώργου Ροντίδη, ακολουθώντας έναν διαφορετικό δρόμο, με ένα ρεπερτόριο πιο κοντά σ' αυτό που θα λέγαμε εμπορικό θέατρο, ανεβάζοντας κατά κύριο λόγο γαλλικό και αμερικανικό μπουλβάρ¹, αλλά και κάποια διαφορετικά έργα («Πόθοι κάτω από τις Λεύκες» του Ο' Νιλ). Το «Σύγχρονο θέατρο» υπάρχει σήμερα.

Το «**Θεατρικό Εικαστικό Κέντρο Πούπουλο**» της Ρίτας Πουταχίδου, που κάνει μια άλλη προσέγγιση της δραματικής τέχνης με σεμινάρια και παραστάσεις κυρίως με παιδιά που βιώνουν μια άλλη διάσταση της θεατρικής πράξης, όπως θέατρο Δρόμου και το σχεδόν άγνωστο στην Ελλάδα «**Μαύρο θέατρο**». Από το 1984 έως σήμερα το «Πούπουλο» συνεχίζει με πάνω από 20 παραγωγές στο ενεργητικό του. Από το 1990 δημιούργησε δικό του χώρο. Επίσης το **Καφέ-θέατρο «Παραλάμα**» της Κικής Γουναρίδου έδωσε τη δική του εκδοχή για το θέατρο κάπου στα μέσα της δεκαετίας του '80. Το δικό της στίγμα έδωσε και η Ελένη Γερασιμίδου με το δικό της «**Καφέ-θέατρο**» της **Αντιγονιδών**.

Το 1986, ιδρύεται από τη Μόνα Κιτσοπούλου το θέατρο «**Παράθλαση**». Παρουσιάζει έργα ως επί το πλείστον άπαικτα στην Ελλάδα, έχει πάρει μέρος σε διεθνή φεστιβάλ, έχει διακρίσεις στο ενεργητικό του, έχει ένα δικό του φανατικό κοινό, κι αν θέλουμε να σταθούμε σε κάποιες από τις ιδιαίτερες στιγμές της πορείας του, θα πρέπει να αναφέρουμε τον «Άμορφο του Ότεμπουργκ» του Ζ. Κ Γκριμπέρ, το έργο του «Μια Ανώφελη Επίσκεψη», ένα μοντέρνο ανέβασμα της «Ιφιγένειας εν Αυλίδα του Ευριπίδη» και βέβαια τη «Νύχτα του Οδυσσέα» του Τζέιμς Τζόις. Το θέατρο «Παράθλαση» απέκτησε και δικό του χώρο από το 1993 στην οδό Κασσάνδρου 132.

Όμως η **Θεατρική Διαδρομή**, το **Θεατρικό Εργαστήρι** και η «**Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης**» της Ρούλας Πατεράκη δεν υπάρχουν πια.

---

¹ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 476.

8.6. Το Θέατρο ΦΛΕΜΙΓΚ

Το Θέατρο ΦΛΕΜΙΓΚ (Οργανισμός Θεατρικής Συμφωνίας) ιδρύθηκε το 1996 από το σκηνοθέτη και ηθοποιό Γρηγόρη Μήττα. Από το 1999 στεγάζεται οριστικά στη συμβολή των οδών Φλέμιγκ με Μισραχή 15 σε ένα διώροφο νεοκλασικό κτίριο που αναπαλαιώθηκε και διαμορφώθηκε σε πολιτιστικό κέντρο πολλαπλών καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Το κτίριο που επισκευάστηκε από μηδενική βάση, εσωτερικά και εξωτερικά, σήμερα διαθέτει:

- θέατρο με άρτιο τεχνικό εξοπλισμό,
- εργαστήριο θεατρικών σπουδών για ενήλικες και παιδιά. Διδασκόμενα μαθήματα :
  - υποκριτική
  - ορθοφωνία
  - ιστορία του Θεάτρου
  - μουσικοκινητική
  - σκηνοθεσία
  - σκηνογραφία
  - θεατρικό τραγούδι
  - κινηματογράφο
  - τηλεόραση,
- γκαλερί υψηλής αισθητικής
- και cafe.

Στον πολιτιστικό αυτόν πολυχώρο παράλληλα με τις θεατρικές παραστάσεις, πραγματοποιούνται εκθέσεις ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας, συναυλίες, λογοτεχνικές και ποιητικές βραδιές, σεμινάρια θεάτρου κ.λ.π. Στο **Θέατρο Φλέμιγκ** λειτουργεί κεντρική και παιδική σκηνή. Παρουσιάζει έργα ελληνικά και ξένα από το κλασικό και νεότερο δραματολόγιο¹. Δημιουργήθηκε από καλλιτεχνική ανησυχία, αγάπη για το θέατρο και ανάγκη για μια διαφορετική έκφραση. Στόχος του είναι να αποτελέσει πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης και δημιουργίας και να δώσει ώθηση για την ανάπτυξη ταλέντων σε όλους τους τομείς της θεατρικής τέχνης.

---

¹ Τεγόπουλος – Φυτράκης, *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία, 1987, σελ. 255.

8.7. Το Θέατρο Λύκη Βυθού

Το Θέατρο Λύκη Βυθού είναι μια Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία που ιδρύθηκε την Άνοιξη του 1993 από τον Παύλο Δανελάτο, ηθοποιό και σκηνοθέτη του θεάτρου. Από τον Απρίλιο του 1998 προστέθηκαν στα μέλη του ο Δαμιανός Κωνσταντινίδης (σκηνοθέτης) και η Καλλιόπη Στυλιανή Εξάρχου (δραματολόγος).

Σκοπός της δημιουργίας του ήταν και είναι η με κάθε μέσον (παραστάσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια, διαλέξεις, έντυπα κ.λ.π.) αναζήτηση νέων θεατρικών φορμών με τελικό στόχο την εξύψωση του θεάτρου ως παιδευτικού και ψυχαγωγικού μέσου.

Παραστάσεις

Από τον Μάιο του 1993, που ιδρύθηκε, το Θέατρο Λύκη Βυθού, έχει ανεβάσει μέχρι σήμερα τις εξής παραστάσεις:

- 1993 Ψέμα: Το Ταλέντο της Αυταπάτης
- 1993 Καταδίκες Γεμάτες Παραμύθια
- 1994 Γ. Θ. Βαφόπουλου: Εσθήρ
- 1994 Γεωργίου Σουρή: Τέσσερα Μονόπρακτα
- 1995 Ζαν Πωλ Σαρτρ: Κεκλεισμένων των Θυρών
- 1995 Θουκυδίδη Επιτάφιος: Στην Αναστολή του Θανάτου
- 1996 Α. Γ. Γκέρνυ, Τ. Γκουέαρ: 2 Μονόπρακτα
- 1997 Ελένης Μερκενίδου: Ηλέκτρας Παραχάραξη
- 1998 Σαλόνη Αισθητικής: Ο Μαρκήσιος ντε Σαντ
- 1998 Ζαν Πωλ Σαρτρ: Κεκλεισμένων των Θυρών
- 1999 Ι. Καμπανέλλη: Στέλλα: Ιστορίες Ενός Μαχαιριού
- 1999 Καλλιόπης Εξάρχου: 4 Παραμύθια με Δυο Φωνές
- 1999 Ροντόλφο Σιέρα: Το Δηλητήριο του Θεάτρου
- 2000 Σάμουελ Μπέκετ: Νανούρισμα
- 2000 Ελένης Μερκενίδου: Τρικυμία
- 2001 Χρύσας Σπηλιώτη: Ποιος Ανακάλυψε την Αμερική
- 2001 Καλλιόπης Εξάρχου: Όταν Πέφτουν οι Μάσκες
- 2001 Χάινερ Μύλλερ: Μαύρο Παραμύθι
- 2001 Μποστ: Φαύστα

Το Θέατρο Λύκη Βυθού εκδίδει από τον Δεκέμβριο του 1996 την εφημερίδα «Κουΐντα», για το θέατρο. Διανέμεται δωρεάν, και μοιράζεται σε 8000 αντίτυπα (1000 απ' αυτά στέλνονται σε όλη την Ελλάδα σε ανθρώπους του θεάτρου, οργανισμούς, σχολές, θέατρα, και σε όλες τις θεατρικές ομάδες καθώς και σε συνδρομητές. Τα υπόλοιπα μοιράζονται στη Θεσσαλονίκη). Είναι μηνιαίο και αναγνωρισμένα το μόνο αποκλειστικά θεατρικό έντυπο στην Ελλάδα.

9. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ¹

Της Ελένης Γερασιμίδου

«1969: Μαθήτρια στη Σχολή Κυριαζή Χαρατσάρη στη Θεσ/νίκη. Ο αξέχαστος «Ζήζος μας» έχει μ

---

¹ Ελένη Γερασιμίδου. Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης: Μια πρωτοποριακή ομάδα που έδρασε θεατρικά μέσα στη δικτατορία και λίγα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση... *Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες*, 21 Σεπτεμβρίου 1997, σελ. 32.

ια Σχολή ανοιχτή όλο το εικοσιτετράωρο. Αργά τη νύχτα μετά τη μπουάτ ή τα πάρτυ, το φως στη γωνία Φιλικής Εταιρείας και Τσιμισκή είναι αναμμένο. Ο δάσκαλος δουλεύει κι εμείς του χτυπάμε την πόρτα. Συμμαθητές μου ο Τάσος Μπαντής, ο Νικόλας Άσιμος, ο Κώστας Χαλκιάς, ο Μιχάλης Γούναρης, ο Γιάννης Κακλέας -για ένα διάστημα- ο Στράτος Τρίγκος κι άλλοι κι άλλοι εξαίρετοι που δεν ακολούθησαν το επάγγελμα. Είμαστε φίλοι, γιορτάζουμε μαζί, ο Ζήζος παίζει ρεμπέτικα σ' ένα αρμόνιο που έχει στο σπίτι-Σχολή.

Στις γιορτές εμφανίζονται παλιοί του μαθητές. Κοιτάζω με δέος μια Πρωτοχρονιά την ψηλόλιγνη Ελένη Μοκίσογλου και από το τρακ της βρέχω το ωραίο πλεχτό φόρεμα με βερμούτ. Ν' ανοίξει η γη να με καταπιεί. Η Ελένη μερικά χρόνια μετά θα δεθεί μαζί μου με ανεξίτηλη φίλια που κρατάει παρά τις αποστάσεις.

Εκεί έρχεται και η ωραία ξανθή τότε ζουμερή και νευρώδης Ρούλα Πατεράκη.

Τα πρόσωπα αυτά είναι το αντικείμενο του θαυμασμού μας. Παίζουν στο νεοσυσταθέν «θεατρικό Εργαστήρι της Τέχνης» της καλλιτεχνικής εταιρείας της Θεσσαλονίκης που έλαβε την ιστορική απόφαση να εντάξει στις δραστηριότητες της το θέατρο».

➤ **Οι πρωτοπόροι ιππείς**

«Ετοιμάζουν το «Φαντό και Λιζ» του Αραμπάλ σε μετάφραση- σκηνοθεσία του Στέλιου Γούτη και σκηνικά του Νίκου Παραλή. Εγώ τον Νίκο Παραλή τον ξέρω από τα λεωφορεία. Μένει στο Αμερικανικό Κολέγιο όπου διδάσκει ζωγραφική ο σπουδαίος πατέρας του Γιώργος Παραλής που αγιογράφησε και την εκκλησία του χωριού μου.

Ο Νίκος είναι ωραίος και μας φαίνεται απρόσιτος όταν μπαίνει στο λεωφορείο του Πανοράματος. Στέλιος Γούτης, Ελένη Μακίσογλου, Ρούλα Πατεράκη, Λευτέρης και Θανάσης Παπαδημητρίου, Βύρων Τσαμπούλας, Κώστας Γακίδης, πρόσωπα μαγικά, ηθοποιοί που ανεβάζουν Αραμπάλ Πρερ και Μπρεχτ αλλά και Μάριο Ποντικά και Μποστ και Αριστοφάνη, Ηθοποιοί που συνεργάζονται με τον Μάνο Λοϊζο και τον Λουκιανό Κηλαηδόνη, τον Γιώργο Εμιρζά.

Ηθοποιοί που κριτικοί γνωστοί έρχονται από την Αθήνα να δουν τις παραστάσεις τους και να τους υμνήσουν. Ηθοποιοί που δουλεύουν χωρίς μισθό και κατεβάζουν βιβλιοθήκες και μεταφράζουν και σκηνοθετούν ομαδικά και σκοτώνονται και αγαπιούνται. Που τους κυνηγά η δικτατορία κι έχουν μόνιμο τον λογοκριτή ασφαλίτη στην πλατεία. Που τους συλλαμβάνουν και καθυστερούν την έναρξη της παράστασης για να τους πτοήσουν. Εμείς τότε διαβάζουμε το «θέατρο» του Νίτσου και κάνουμε παραστάσεις και ποιητικές βραδιές στις μπουάτ:

Ο Κώστας Χαλκιάς, ο Λάζαρος Ανδρέου, ο Βαγγέλης Ρικουδής, εγώ που γυρνάω -για φιγούρα- με τους «Προσανατολισμούς» του Ελύτη παραμάσχαλα, θέλω κάτι να' μαι κι εγώ.

Προς το παρόν πάω στη Σχολή και δεν ξέρω τι μου γίνεται. Δεν έχει αρχίσει ακόμη να συμβαίνει τίποτα μέσα μου. Έχω μόνο ανάγκη να τους μοιάσω να με πούνε και μένα μια μέρα ηθοποιό, να κάνω παρέα μαζί τους. Το 1973 που τελειώνω τη Σχολή κολλάω στην πόρτα ένα χαρτί με το όνομα μου και από κάτω ΗΘΟΠΟΙΟΣ με κεφαλαία τεράστια γράμματα.

Πλατεία Ναυαρίνου, νοικιασμένο διαμέρισμα για να' μαι κοντά στο θέατρο «Ελλάσποντος» όπου πρωτοπαίζω στην παράσταση «Φουτμπόλ όπερα» του Δημήτρη Βορρέ».

➤ **Θέατρο και πολιτική**

«Εκεί λοιπόν με βλέπουν κάποιοι του Εργαστηρίου και έρχεται η απίστευτη πρόταση. Με θέλουν ενδιάμεσα ο Δημήτρης Ποτόπουλος που με τη γυναίκα του είμαστε φίλες και συμμαθήτριες στη Σχολή, και η καθοδηγήτρια μου στην προδικτατορική Νεολαία Λαμπράκη και η ωραία Καίτη Σακέτα. Ένας πρόσθετος λόγος που με θέλουν. Είμαι αριστερή και δεν θα με πτοήσουν οι απειλές της Ασφάλειας.

Αυτοί εν τω μεταξύ έχουν θριαμβεύσει με παραστάσεις, όπως «Σπεκτάκλ» του Πρεβέρ, «Ο άντρας είναι άντρας» του Μπρεχτ με πρωταγωνιστή τον Φούλη Μπουντουόρογλου, κάνουν πιένες με τη «Φούστα» του Μποστ κι έχουν αρχίσει τις χοντρές τους περιπέτειες με την Ασφάλεια παίζοντας το «Τρομπόνι» του Μάριου Ποντικά. Στην πρεμιέρα του «Βόιτσεκ» συλλαμβάνουν τον Στέλιο Γούτη και τον κρατούν ώρες -μετά ξυλοδαρμού βεβαίως- καθυστερώντας την παράσταση.

Στην ομάδα έχουν προστεθεί η Λιάνα Οικονόμου, θαυμάσιο Ρισάκι στη «Φαύστα» και η Σοφία Φιλιππίδου αξεπέραστη Μαριάνθη στο ίδιο έργο,

Ο Αθανάσιος Σουντουλίδης, ο μετέπειτα γνωστός σκηνογράφος που χάθηκε νωρίς, έχει επίσης ενταχθεί ως ηθοποιός καθώς και άλλοι άξιοι και μη εξαιρετέοι ηθοποιοί συνεργάζονται κατά καιρούς,

Αρχίζω πρόβα στη «Βεγγέρα» του Καπετανάκη, έργο που δεν ανέβηκε ποτέ από το «**Θεατρικό Εργαστήρι**» γιατί έκοψε η λογοκρισία τα καλύτερα σημεία του, θεωρήσασα ότι θίγουν το καθεστώς. Όμως, η μεταπολίτευση είναι κοντά. Ανεβάζουμε τους «Ιππής» του Αριστοφάνη σε σκηνοθεσία Βύρωνα Τσομπούλα, Την παράσταση γράφει και σκηνοθετεί η Ρούλα Πατεράκη. Ένα δείγμα γραφής σπάνιο.

Παίζουμε ο Παύλος Κοντογιαννίδης κι εγώ».

➤ **Λαχτάρα για το θέατρο**

«Αρχίζω να καταλαβαίνω τι θα πει να δουλεύει κανείς στο θέατρο. Είμαι έξω από το «**Αμαλία**» δύο ώρες πριν. Αν είναι κανείς να μου ανοίξει. Μ' αρέσει που με κοιτάνε κρυφά πίσω απ' τις κουρτίνες στη γειτονιά, θα καταλαβαίνουν πως περιμένω τους άλλους, πως είμαι κι εγώ ηθοποιός. Εξάλλου, φοράω κι εγώ τζιν και στρατιωτικό πουκάμισο κι έχω κρεμασμένο στον ώμο στρατιωτικό σακίδιο που βρήκα στο Μπιτ-Παζάρ. Αυτά είναι σήματα κατατεθέντα του Εργαστηριού.

Κάποτε με παίρνει χαμπάρι η Μακίσογλου που μένει από πάνω και με καλεί γιο καφέ, μέχρι ν' αρχίσει η πρόβα. Λαχτάρα για την πρόβα, λαχτάρα για το θέατρο.

Το καθαρίζουμε μέχρι το ταβάνι, και μετράμε τα φιλά από το κόκκινο τηλέφωνο για να πληρωθεί το νοίκι.

Επιχορηγήσεις δεν υπάρχουν ούτε κρατικές, ούτε ιδιωτικές. Οι σπόνσορες είναι πολύ μακριά απ' τη δική μας φιλοσοφία, όπως επίσης και οι επιτήδαιοι του υπουργείου Πολιτισμού. Θεέ μου, πόσο τους ευχαριστώ όλους. Μαγικά, θαυμαστικά κι αγαπημένα με βάλανε στο θέατρο τους.

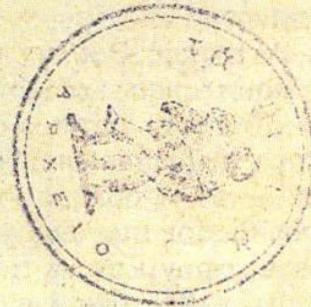
Γλυκά και φυσικά το ένιωσα δικό μου καθορίζοντας το, κάνοντας ταμείο και φεύγοντας μεσ' τη βροχή να διασχίσω πανευτυχής την πόλη, την ωραία, τη Θεσσαλονίκη».

10. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Τον Μάιο του 1939, ο θίασος της Κατερίνας Ανδρεάδη επισκέπτεται τη Θεσσαλονίκη και παρουσιάζει την «Έντα Γκάμπλερ» σε μετάφραση Λέοντος Κουκούλα και σκηνοθεσία Κάρολου Κουν. Εκτός από την κυρία Κατερίνα στο θίασο συμμετέχουν: Ανθή Μηλιάδου, Στάσα Ιατρίδου, Γεώργιος Δαμασιώτης, Μαίρη Λεκού, Γιάννης Αποστολίδης και Θεόδωρος Μορίδης. Στη φωτογραφία, το εξώφυλλο του προγράμματος.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΕΡΙΝΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σ Η Μ Ε Ρ Ο Ν

Ο ΘΙΑΣΟΣ "ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ", ΠΑΙΖΕΙ ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟΝ
ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ κ. ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
"ΣΤΕΛΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΗ", ΜΕ ΜΟΥΣΙΚΗΝ ΥΠΟΚΡΟΥΣΙΝ ΤΟΥ κ. Μ.
ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ. ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ.

ΤΙΜΗ ΤΟΥ
ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 2

Στις 15 Ιουνίου του 1939, στο θέατρο «Ηλύσια» της Θεσσαλονίκης εμφανίζεται ο ημικρατικός θίασος της Μαρίκας Κοτοπούλη, με το έργο «Στέλλα Βιολάντη» του Γρηγορίου Ξενόπουλου. Τη μουσική της παράστασης είχε γράψει ο Μανώλης Καλομοίρης, ενώ τα σκηνικά και τα κοστούμια ανήκαν στον Γιάννη Τσαρούχη. Στη φωτογραφία, το εξώφυλλο του προγράμματος.

Σκηνή από την «Τρισεύγενη» του Κ. Παλαμά με τους Νίκο Χατζίσκο και Ντόρα Βολανάκη.

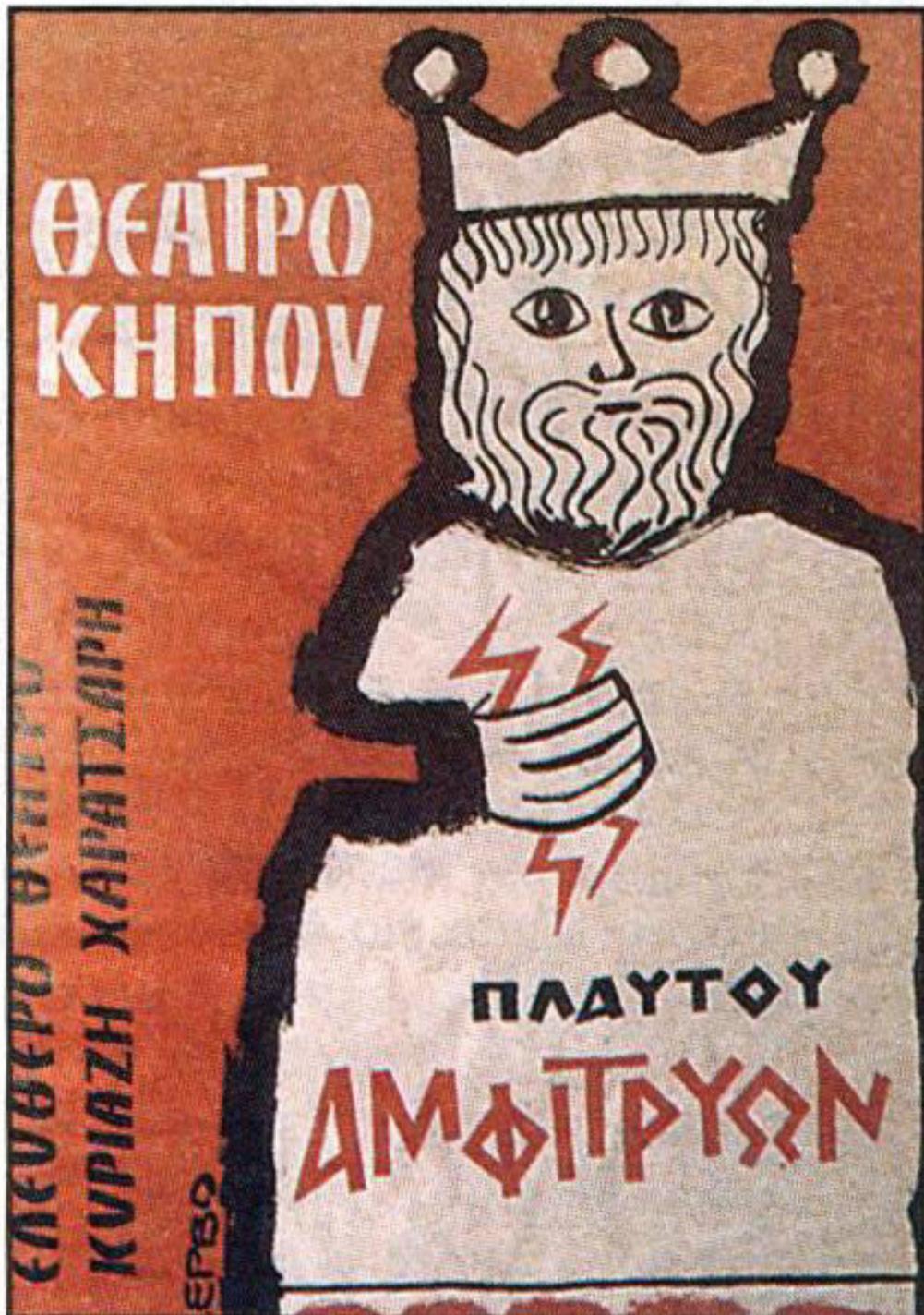
Από αριστερά, ο Δ. Παπαγιαννόπουλος, η Ντ. Βολανάκη, ο Κ. Ραυτόπουλος και ο Μ. Κατράκης (γονατιστός), σε μια αστεία στιγμή στη διάρκεια της φωτογράφισης του έργου «Λοίζα Μίλερ» του Σίλερ (1943-44).

Σκηνή από το «Φιντανάκι» του Παντελή Χορν που παίχτηκε σε σκηνοθεσία Κωστή Μιχαηλίδη (1944). Από αριστερά, οι ηθοποιοί: Ελλη Ξανθάκη, Παντελής Ζερβός, Ανδρέας Παντόπουλος, Ντόρα Βολανάκη, Ευγενία Παυλογιάννη και Σαπφώ Νοταρά (θερινή περίοδος 1994 - Αρχείο Γ. Χατζηδάκη).

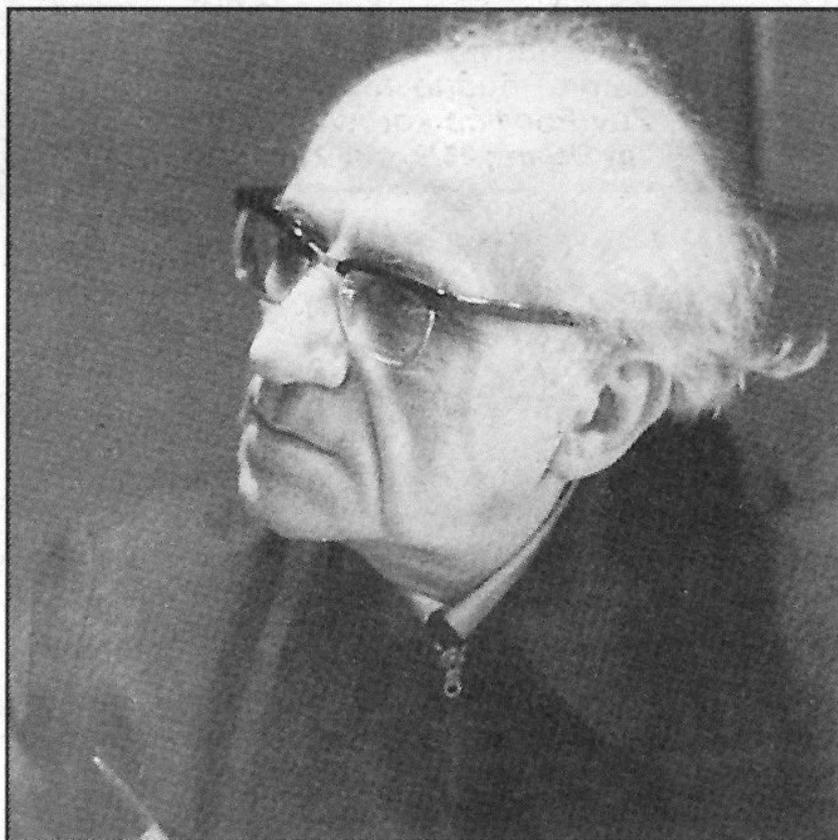

Ο Κυριαζής (Ζήζος) Χαρατσάρης, ένας χαρισματικός θεατράνθρωπος, που διέγραψε μια εξαιρετική πορεία στη Θεσσαλονίκη.

Χειροποίητη αφίσα για τον «Αμφι-
τρύωνα» του Πλούτου που παρου-
σιάστηκε από το Ελεύθερο Θέατρο
του Κυριαζή Χαρατσάρη, στο Θέα-
τρο Κήπου.

Ο Σωκράτης
Καραντινός,
ένας από
τους ξεχωρι-
στούς εργάτες
του θεάτρου,
που συνέβαλε
όχι μόνο
στη σωστή
θεμελίωση
του Κρατικού
Θεάτρου Βορεί-
ου Ελλάδος αλλά
και σε μια θεα-
τρική άνοιξη που
η φήμη της πα-
ραμένει ακόμη
ζωντανή στη
Θεσσαλονίκη.

Δημήτρη Μυταρά για το έργο του Γ. Θεοτοκά «Το παιχνίδι της τρέλας και της φρονιμάδας». Παίχτηκε σε Μίνου Βολανάκη, σκηνογραφίες Δημήτρη Μυταρά και μουσική Στέφανου Βασιλειάδη.

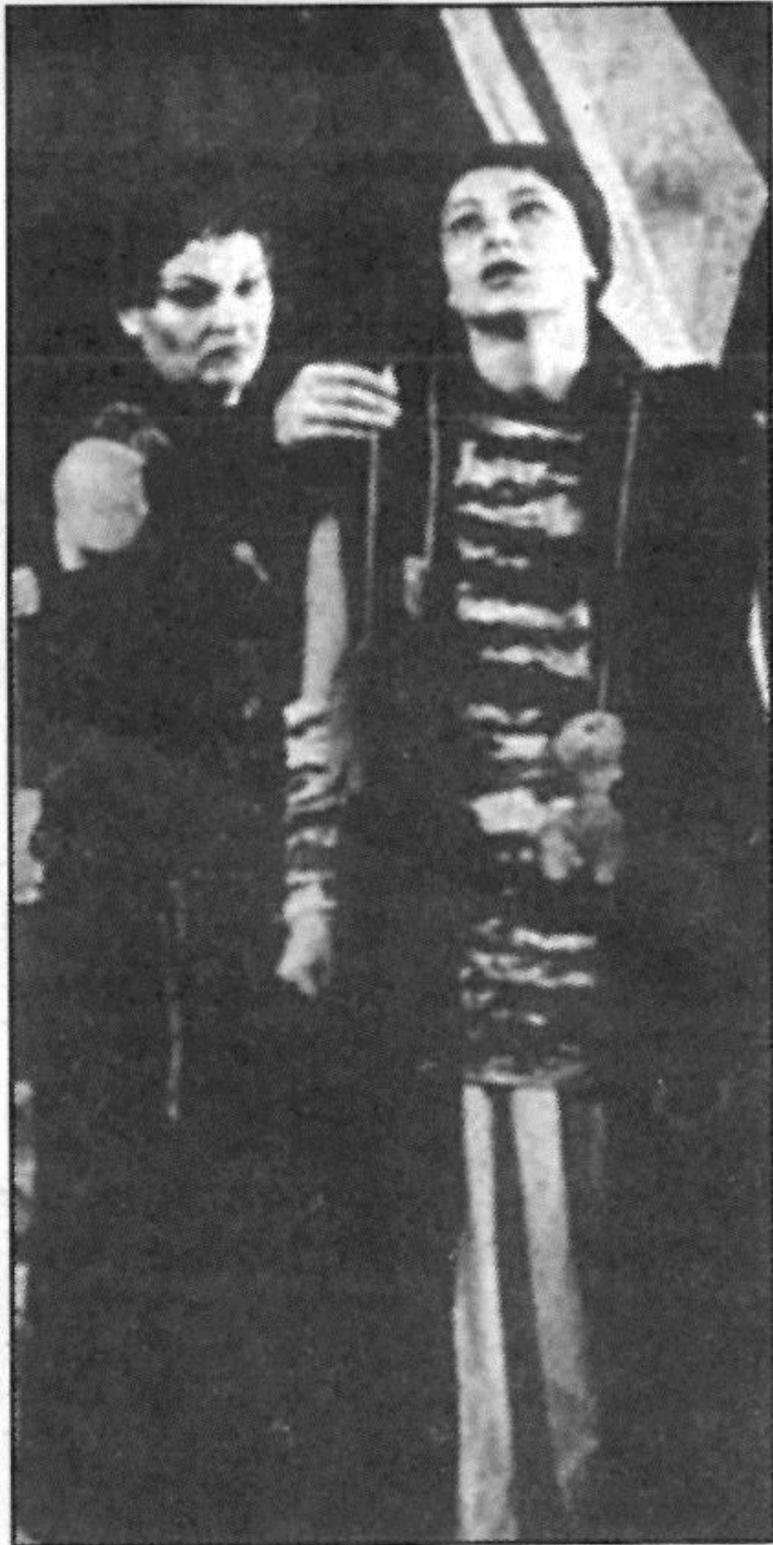

ωμωδία του Αριστοφάνη «Σφήκες» που παίχτηκε το 1977 από το ΚΘΒΕ σε σκηνοθεσία Ντίνου Γιαννό-

Ο χορός στην κωμωδία του Αριστοφάνη «Σφήκες» που παίχτηκε το 1977 από το ΚΘΒΕ σε σκηνοθεσία Ντίνου Γιαννόπουλου.

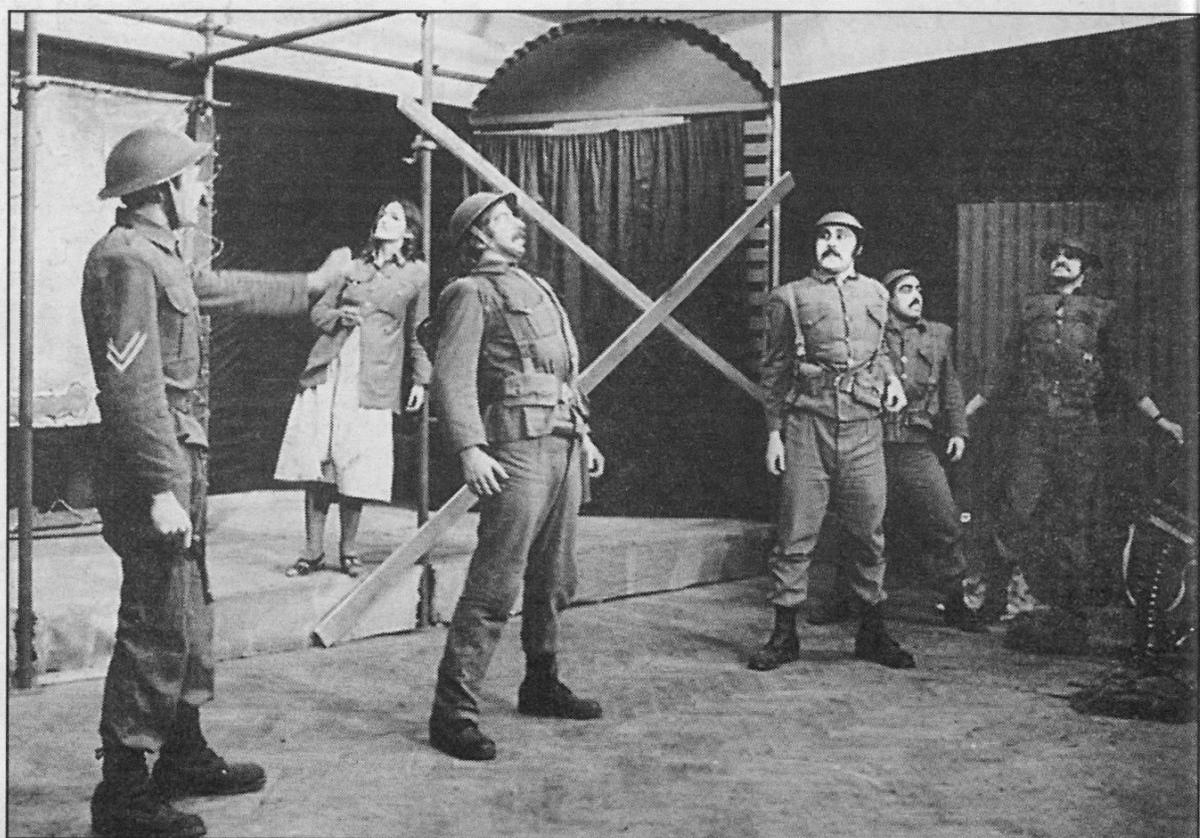
Ο χορός των «Εκκλησιαζουσών» του Αριστοφάνη (1979) που παίχτηκαν σε σκηνοθεσία Κωστή Μιχαηλίδη.

Σκηνή από την «Εκάβη» του Ευριπίδη που παίχτηκε το 1981 σε σκηνοθεσία Λεωνίδα Τριβιζά. Στη φωτογραφία η Ελένη Καρπέτα (αριστερά) και η Φιλαρέτη Κομνηνού.

Σκηνή από το έργο του Αλφρέ ντε Μισέ «Δεν παίζουν με τον έρωτα» (1996) που παίχτηκε σε σκηνοθεσία Νίκου Σακαλίδη.

Θεατρικό Εργαστήρι (1971). Μπρεχτ, «Ο άντρας είναι άντρας», μια ιστορική παράσταση. Διακρίνονται οι: Ελένη Μακίσογλου, Φούλης Μπουντούρογλου, Βύρων Τσαμπούλας, Κώστας Γακίδης, Θανάσης Παπαδημητρίου.

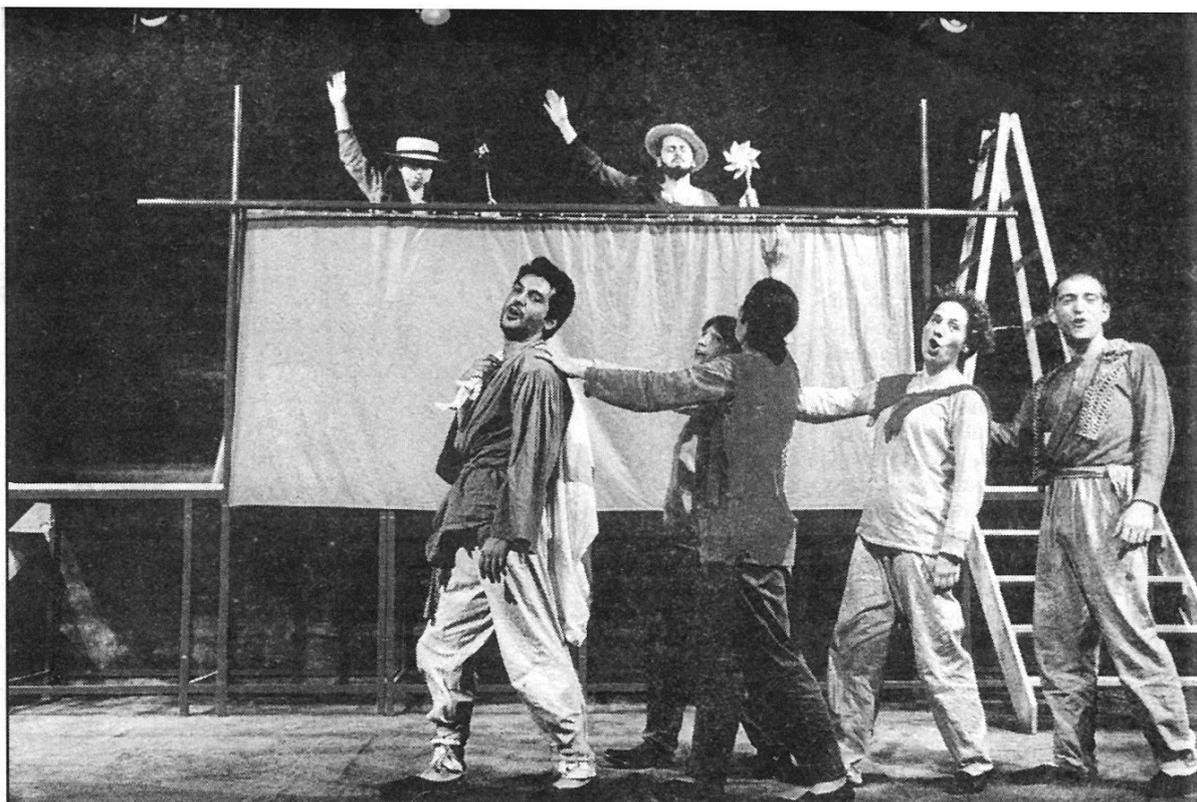
Η καθυστέρηση στην ανακαίνιση του Θεάτρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, άφησε το ΚΘΒΕ για πολύ καιρό χωρίς κεντρική σκηνή και ως εκ τούτου χωρίς αξιόλογη παραγωγή.

Θεατρικό Εργαστήρι (1972). Μποστ, «Φαύστα». Από αριστερά: Ρούλα Πατεράκη, Λιάνα Οικονόμου, Ελένη Μακίσογλου, Κώστας Γακίδης, Βύρων Τσαμπούλας κ.ά.

Καφε-θέατρο Θεσσαλονίκης (1983). «Αναζητώντας το δολοφόνο». Ελένη Δημοπούλου, Φούλης Μπουντούρογλου.

Στιγμιότυπο από την «Οδύσσεια Γ» του Ομήρου (1994), που ανέβηκε από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» σε σκηνοθεσία Κόλιν Χάρις.

Στιγμιότυπο από τις «Τρεις αδελφές» του Τσέχοφ (1996).

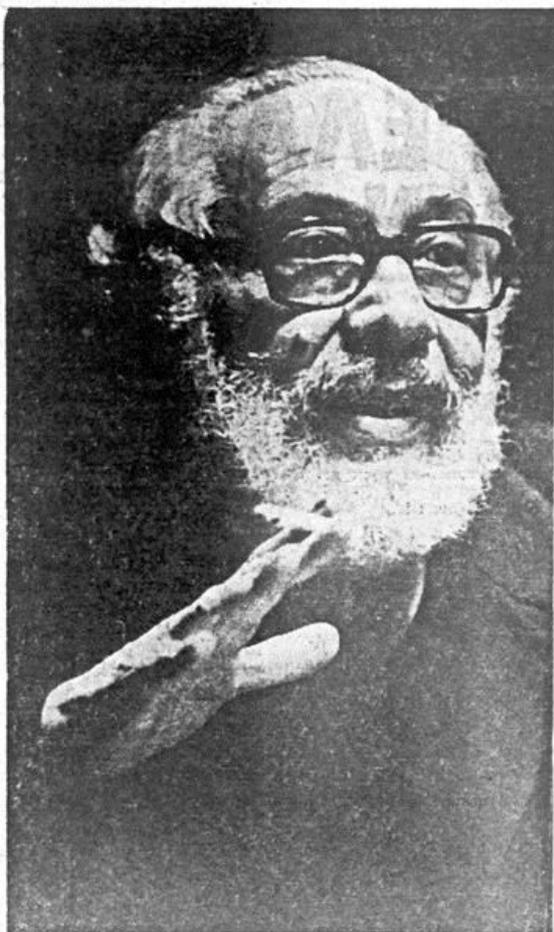

Ο Αχιλλέας Ψαλτόπουλος (αριστερά) και ο Τάσος Μαλάτζιος από το έργο «Αρντέλ» του Ζαν Ανούιγ (1992). Θέατρο «Αναζήτηση».

Από το έργο «Λορεντζάτσιο» του Αλφέ ντε Μισέ. Θέατρο «Παράθλαση» (1995). Σκηνή με τους: Γιώργο Γκασνάκη, Δημήτρη Παπαδόπουλο.

== = ΑΠΟ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ - 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ == = =

Στον Κάρολο Κούν αφιερώνονται οι «Γιορτές 'Ανοιχτού Θεάτρου» που πραγματοποιούνται για πρώτη φορά φέτος στη Θεσσαλονίκη.

«Γιορτές άνοιχτού θεάτρου»

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟΝ ΚΑΡΟΛΟ ΚΟΥΝ

ΠΛΟΥΤΙΖΕΤΑΙ από αυτό το καλοκαίρι η πολιτιστική ζωή της Θεσσαλονίκης, με ένα θεατρικό φεστιβάλ, που θα έξελιχθεί σε θεσμό, για την τόνωση της ισχνής κατά τους θερινούς μήνες καλλιτεχνικής ζωής της πόλης και την ανάπτυξη της θεατρικής έρευνας, στα πλαίσια της αποκεντρωτικής πολιτικής του υπουργείου Πολιτισμού και Έπιστημών.

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για τις «Γιορτές 'Ανοιχτού Θεάτρου», που οργανώνονται και ενισχύονται οικονομικά από το υπουργείο Πολιτισμού και Έπιστημών, σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης και θα διαρκέσουν από 12 'Ιουλίου μέχρι 12 Σεπτεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο του Κήπου.

ΟΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ εκδηλώσεις θα εγκαινιάζονται με ένα αφιέρωμα στον Κάρολο Κούν, για να τιμηθεί ο μεγάλος καλλιτέχνης για την προσφορά του στον τομέα της έρμηνείας της αρχαίας τραγωδίας και κωμωδίας και για τη συμβολή του στη θεατρική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης με τις παραστάσεις που έδινε για πολλά χρόνια στο χώρο του Θεάτρου του Κήπου.

Οι «Γιορτές 'Ανοιχτού Θεάτρου» θα στηρίζονται στην παρουσία και την συνεργασία των πειραματικών θεάτρων της Θεσσαλονίκης και στην παράλληλη συμμετοχή του «Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος».

Ειδικότερα οι έσπερινές εκδηλώσεις θα είναι αφιερωμένες στην κλασική ελληνική κωμωδία, με πολλές θεατρικές παραστάσεις και παράλληλες εκδηλώσεις και θα περιλαμβάνουν:

Θέατρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών

Βασιλικό Θέατρο

Μικρό Θέατρο Μονής Λαζαριστών

Θέατρο Μονής Λαζαριστών

ΜΙΝΩΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ

ΡΟΜΠΕΡΤ ΜΙΤΣΕΛ

ΝΤΕΝΗ ΒΑΧΛΙΩΤΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΥΡΗΜΕΝΗ ΜΗΔΕΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : ΜΙΝΩΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ

ΕΚΗΝΟΘΕΣΙΑ : ΜΙΝΩΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ
ΕΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ : ΡΟΜΠΕΡΤ ΜΙΤΣΕΛ
ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ : ΝΤΕΝΗ ΒΑΧΛΙΩΤΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ : ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΣΚΕΥΗ : ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΑΠΠΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ : ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΕΡΡΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ : ΑΙΓΛΗ ΧΑΒΑ - ΒΑΓΙΑ

ΒΟΗΘΟΙ ΕΚΗΝΟΘΕΤΗ : ΑΛΕΞΗΣ ΜΙΓΚΑΣ
ΠΑΝΟΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ
(Με τη σειρά που εμφανίζονται)

ΤΡΟΦΟΣ : ΔΕΣΠΩ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ
ΕΛΕΑΝΑ ΑΠΕΡΓΗ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΤΣΑΚΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ : ΝΕΛΣΩΝ ΜΩΡΑΓΙ-ΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΙΔΙΑ : ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
ΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΛΑΔΗΣ
ΜΗΔΕΙΑ : ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ
ΚΡΕΩΝ : ΝΙΚΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ
ΙΑΣΩΝ : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
ΑΙΓΕΑΣ : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΕΛΛΗΣ
ΦΑΙΔΩΝ ΓΕΩΡΓΙΤΣΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ : ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ
ΤΑΣΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

ΚΟΡΥΦΑΙΕΣ ΧΟΡΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΠΙΕΤΑ — ΚΑΙΤΗ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ — ΑΝΘΗ ΚΑΡΙΟΦΥΛΛΗ

ΧΟΡΟΣ

ΚΑΙΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ — ΣΜΑΡΩ ΓΑΓΓΑΝΙΔΟΥ — ΠΕΠΗ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ — ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΟΛΙΚΑ — ΜΑΙΡΗ ΜΩΡΑΓΙ-
ΠΟΥΛΟΥ — ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ — ΤΖΕΝΗ ΚΑ-
ΛΥΒΑ — ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΖΟΒΑΝΝΗ — ΤΖΕΝΗ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ —
ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ — ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ —
ΒΙΚΥ ΛΑΓΟΥ — ΕΛΕΝΗ ΠΑΣΣΑ — ΑΝΝΑ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ —
ΑΡΕΤΗ ΣΕΛΒΕΣΑΚΗ — ΡΕΑ ΦΟΡΤΟΥΝΑ — ΜΑΙΡΗ ΧΗΝΑΡΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ
ΜΠΑΜΠΗΣ ΦΟΡΤΩΤΗΡΑΣ
ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ ΚΡΕΟΝΤΑ : ΔΗΜΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ
ΤΑΣΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ
ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ ΙΑΣΩΝΑ : ΤΑΣΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΟΠΑΝΙΔΗΣ

ΑΝΤΟΝ ΤΣΕΧΩΦ
“ Ο ΒΥΣΣΙΝΟΚΗΠΟΣ ”

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ : ..... ΜΙΝΩΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ   ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
 ΣΚΗΝΙΚΑ ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ : ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ   ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΕΣ : ..... ΔΕΩΝΙΔΑΣ ΝΤΕ ΠΙΑΝ

Σειρά εμφανίσεως

ΛΟΠΑΧΙΝ Γερρολάι Άλεξέγιεβιτς, έμπορος	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
ΝΤΟΥΝΙΑΣΣΑ υπηρέτρια	ANNA ΓΕΡΑΛΗ
ΕΠΙΧΟΝΤΩΦ Συμεών Παντελέγιεβιτς, υπάλληλος γραμματικός	ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΓΓΕΡΗΣ
ΦΙΡΣ γέρος υπηρέτης 87 χρονών	ΔΗΜΟΣ ΣΤΑΡΕΝΙΟΣ
ΛΙΟΥΜΠΟΒΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΒΝΑ (Λιούμπα) ιδιοκτήτρια του Βυσσινόκηπου	ΕΛΛΗ ΛΑΜΠΕΤΗ
ANNIA ("Αννίτσα) κόρη της	MATINA ΚΑΡΡΑ
ΒΑΡΙΑ Βαρβάρα Μιχαήλοβνα, ψυχοκόρη της	ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ
ΓΚΑΓΕΦ Λεωντί Αντρέγιεβιτς, αδελφός της Λιούμποβα	ΑΛΕΚΟΣ ΟΥΔΙΝΟΤΗΣ
ΚΑΡΛΟΤΤΑ ΙΒΑΝΟΒΝΑ Γερμανίδα γκουβερνάντα	ΠΟΠΗ ΛΑΒΑ — ΜΑΡΙΑ ΞΕΝΟΥΔΑΚΗ
ΣΥΜΕΩΝ — ΠΙΣΤΣΙΚ Μπόρις Μπόρίσοβιτς κτηματίας	ΝΙΚΟΣ ΓΑΡΟΦΑΛΛΟΥ
ΓΙΑΣΣΑ νέος υπηρέτης	ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΟΥΛΙΑΣΗΣ
ΤΡΟΦΙΜΩΦ Πιότρ Σερκέγιεβιτς (Πέτια) φοιτητής	ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΣΤΑΝΑΣ
ΕΝΑΣ ΔΙΑΒΑΤΗΣ	ΑΓΑΠΗΤΟΣ ΜΑΝΔΑΛΙΟΣ
Ο ΣΤΑΘΜΑΡΧΗΣ	ΑΓΑΠΗΤΟΣ ΜΑΝΔΑΛΙΟΣ
Η ΚΥΡΙΑ ΣΤΑΘΜΑΡΧΟΥ	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΓΙΑ
ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ — ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	ΓΙΟΥΛΗ ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ — ΓΙΑΝΝΑ ΚΟΥΡΟΥ — ΕΛΕΝΗ ΠΑΣΣΑ — ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΛΙΑΣ — ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ — ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ — ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΩΠΗΣ — ΑΣΤΕΡΗΣ ΜΑΥΡΩΔΗΣ

ΑΧΘΟΦΟΡΟΙ

ΣΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΤΩΝ ΓΚΑΓΕΦ

Α'. ΠΡΑΞΗ: Η παλιά κάμαρα των παιδιών. Άνοιξη. Σημέρωμα.
 Β'. ΠΡΑΞΗ: Ύπαιθρο. Καλοκαιρικά βραδιά.

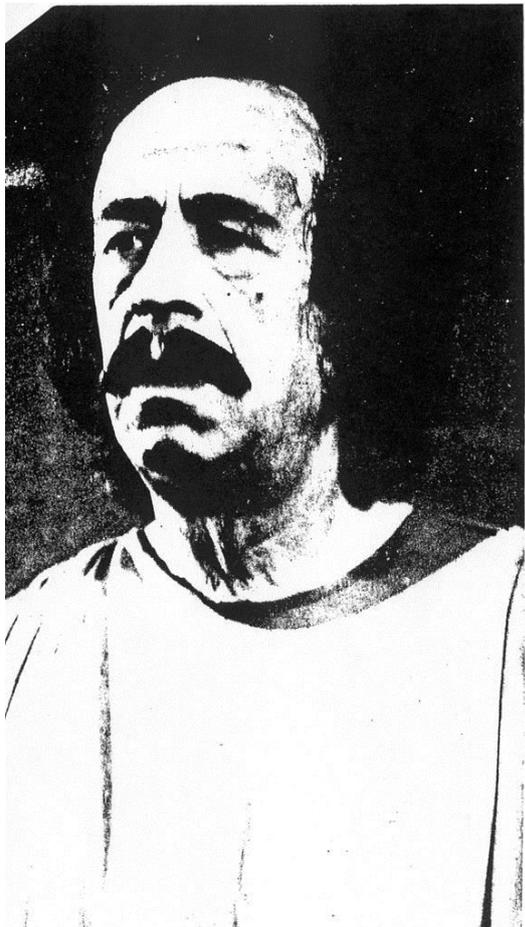
ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ 15' ΛΕΠΤΑ

Γ'. ΠΡΑΞΗ: Σαλόνι. Η βραδιά του χορού. Αύγουστος.
 Δ'. ΠΡΑΞΗ: Η παλιά κάμαρα των παιδιών. Φθινόπωρο.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ: ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1974

Ό Τσέχωφ στο γραφείο του στη Γιάλτα (1899).

ΜΙΜΗΣ ΦΩΤΟΠΟΤΑΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΤΣ

ΟΡΝΙΘΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ	: ΝΙΚΟΤ ΣΥΤΡΟΕΡΑ
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ	: ΚΩΣΤΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ	: ΓΙΑΝΝΗ ΚΥΡΟΥ - ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΛΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝΑΤΜΑΣΙΑΙ	: ΓΙΑΝΝΗ ΚΥΡΟΥ
ΜΟΥΣΙΚΗ	: ΝΙΚΗΦΩΡΟΥ ΡΩΤΑ
ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑΙ	: ΚΙΚΗΣ ΑΓΡΑΦΙΩΤΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ (Κατά σειράν εμφανίσεως)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ	: ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ	: ΜΙΜΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Α' ΚΟΥΡΤΑΙΟΣ	: ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΠΑΤΟΣ και Χορός
Β' ΚΟΥΡΤΑΙΟΣ	: ΤΑΣΟΣ ΠΕΖΙΚΙΑΝΙΔΗΣ και Χορός
ΕΠΙΘΑΣ	: ΤΑΚΗΣ ΤΡΑΓΚΟΣ
ΙΕΡΕΑΣ	: ΙΑΚΩΒΟΣ ΛΕΒΙΣΙΑΝΟΣ
ΠΟΙΗΤΗΣ	: ΝΕΑΣΩΝ ΜΩΡΑΙΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΜΕΤΡΙΗΣ ΜΕΤΩΝΑΣ	: ΧΑΡΗΣ ΤΣΙΤΣΑΚΗΣ
Α' ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ	: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΛΑΝΟΣ και Χορός
Β' ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ	: ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΦΑΣ και Χορός
ΓΕΡΙΚΟ ΣΟΦΟ ΠΟΥΛΙ	: ΘΑΝΟΣ ΤΖΕΝΕΡΑΛΗΣ
ΚΗΡΥΚΑΣ	: ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΣΚΑΡΙΑΝΗΣ
ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ	: ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΟΥΡΝΙΑΔΗΣ
ΠΟΣΙΔΩΝΑΣ	: ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΟΠΗΣ
ΗΡΑΚΛΗΣ	: ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
ΤΡΙΒΑΛΟΣ	: ΖΑΦΕΙΡΗΣ ΚΑΤΡΑΜΑΛΑΣ
ΑΝΘΩΝ	: ΚΙΚΗ ΑΓΡΑΦΙΩΤΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΑ	: ΚΑΙΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΥΚΟΦΑΝΤΗΣ	: ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΚΚΑΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ	: ΣΤΑΤΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΟΜΟΠΛΗΝ	: ΤΑΚΗΣ ΚΑΜΠΕΡΙΑΝΗΣ
ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ	: ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΚΚΑΣ
ΙΡΙΔΑ	: ΘΕΑΝΟ ΚΡΑΣΣΑ
ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ	: ΣΤΑΤΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΤΗΝΗΣΙΑΣ	: ΝΤΙΝΟΣ ΤΑΤΡΙΑΔΗΣ
ΚΑΡΓΙΑ	: ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΩΠΗΣ και Χορός
ΚΟΥΡΤΑΝΑ	: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ και Χορός
ΜΑΝΩΛΑΡΟΣ	: ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΗΤΤΑΣ
ΕΛΘΓΙΑΣ	: ΑΡΙΤΥΡΗΣ ΠΑΤΑΙΔΗΣ

ΧΟΡΟΣ: ΠΕΠΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ, ΜΑΡΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΒΙΒΗ ΜΑΡΚΟΤΣΑ, ΓΕΩΡΓΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΓΙΑ, ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΛΗΜΟΥ, ΜΑΡΙΑΝΑ ΚΟΥΤΑΛΟΥ, ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, ΘΩΔΩΡΟΣ ΓΚΑΒΕΡΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΣΣΟΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥΔΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΛΙΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΙΧΑΗΛΣ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ, ΜΙΧΑΗΛΣ ΜΗΤΡΟΤΣΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΩΡΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ, ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΜΠΑΓΙΟΒΑΝΗΣ.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ: 11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1973

ΚΡΑΤΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΕΠΟΥΔΩΝ

ΣΑΜΟΥΕΛ ΜΠΕΚΕΤ

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΓΚΟΝΤΟ

ΤΡΑΓΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ
ΣΕ ΔΥΟ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΑΝΘΟΥ ΚΡΙΣΠΗ

ΕΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
ΜΙΝΟΥ ΒΟΛΑΝΑΚΗ

ΕΚΗΝΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ
ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ

Με τη σειρά που εμφανίζονται

ΕΣΤΡΑΓΚΟΝ

ΑΛΕΚΟΣ ΠΕΤΣΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΓΙΑΣ

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ

ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΣΑΚΙΡΟΓΛΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΠΟΥΤΣΟ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΕΑΚΗΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΟΠΗΣ

ΛΑΚΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΤΣΑΚΑΣ
ΗΛΙΑΣ ΠΛΑΚΙΔΗΣ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΟΥΡΑΝΙΔΗΣ
ΜΑΡΚΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ένα διάλειμμα 10 λεπτών

⚡

ΒΟΗΘΟΣ ΕΚΗΝΟΘΕΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

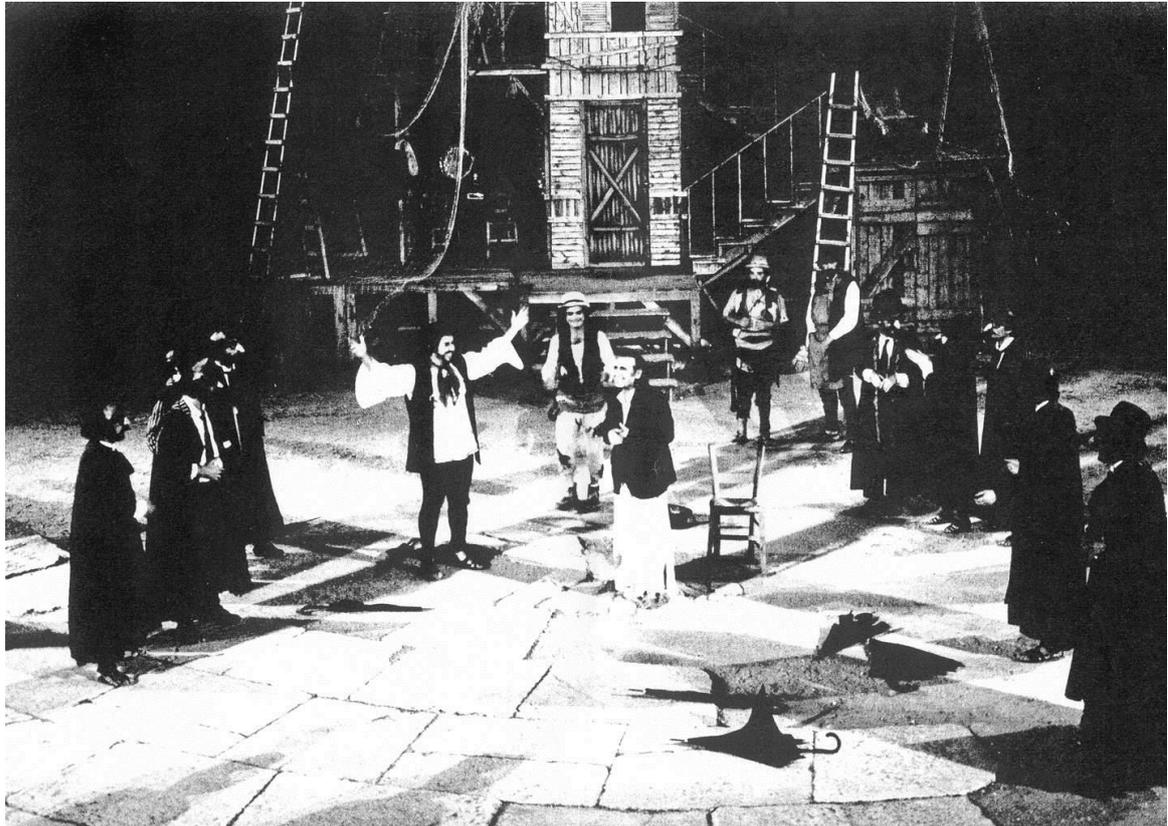

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1977-78
ΑΡΙΘ. ΔΕΛΤΙΟΥ 156

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ
ΣΦΗΚΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΦΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
ΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΚΗΝΙΚΑ-ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΤΣΑΣ
ΜΟΥΣΙΚΗ
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΡΩΤΑΣ

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΙΟΥΛΙΟΥ 1977

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ - ΚΙΝΗΣΗ ΘΕΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1987 - 1988

		Σύνολο παραστάσεων	Σύνολο εισιτηρίων	Σύνολο θεατών	Σύνολο εισπράξεων	
Α. ΘΕΑΤΡΟ Ε. Μ. Σ. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ						
1.	'ΚΑΙΝ'	Μπάϊρον	20	4.409	5.025	1.730.500
2.	'ΕΙ ΠΡΟΣΤΑ ΖΗΤΟΥΝ ΣΥΓΓΡΑΜΕΑ'	Πιραντέλλο	23	5.990	6.511	2.547.550
3.	'ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝ ΕΤΣΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ'	Πιραντέλλο	13	1.977	2.217	787.400
4.	'ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΩΝ ΡΟΛΩΝ'	Πιραντέλλο	20	5.004	5.768	2.161.150
5.	'ΤΡΩΑΔΕΣ'	Ευριπίδη	7	2.619	3.117	1.077.150
6.	'ΑΜΛΕΤ'	Σαίξπηρ	21	9.313	10.623	3.567.850
7.	'ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΤΣ & ΓΚΙΛΝΤΕΝΣΤΕΡΝ'	Στόπκαραντ	6	1.322	1.729	535.800
		Σύνολο	110	30.634	34.990	12.407.400
Β. ΘΕΑΤΡΟ Ε. Μ. Σ. Υ Π Ε Ρ Ω						
1.	'ΣΑΛΟΝΙΚΑ'	Πέηριζ	40	3.250	3.405	1.459.550
2.	'ΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥ ΑΔΑΜ'	Κανδρεβιότου	32	1.687	2.086	688.950
3.	'ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ' Ορέστης Ιφιγένεια	Ρίτσου	3	171	237	78.550
		Σύνολο	75	5.108	5.728	2.227.050
Γ. ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ - Πρώην ΒΑΣΙΛΙΚΟ						
1.	'Ο ΜΠΑΜΠΑΣ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ'	Καμπανέλλη	32	5.875	6.640	2.625.100
2.	'Ο ΚΑΤΖΟΥΡΜΠΟΣ'	Χορτάτση	16	2.017	2.237	793.450
3.	'ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ'	Ξενόπουλου	40	7.316	7.941	3.063.200
4.	'Ο ΛΟΦΟΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΡΙΒΑΝΙ'	Ρίτσου	25	1.851	2.254	779.050
		Σύνολο	113	17.059	19.072	7.260.800
Δ. ΛΕΝΑΘΝ ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ - ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΠΑΛΕΤΟΥ						
1.	'ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΑ' - 'ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ'		3	318	384	121.750
2.	'ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ'		11	1.273	1.633	523.450
3.	'ΤΟ ΜΕΘΥΣΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ'		10	724	1.334	305.000
4.	'ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΡΙΤΣΟ'		6	292	611	114.500
		Σύνολο	30	2.607	3.962	1.064.700
Ε. ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ-ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ						
1.	'ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ'	Πετρώφ	17	3.321	3.657	1.247.800
ΣΤ. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ						
1.	'ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝ ΕΤΣΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ'	Πιραντέλλο	5	1.857	2.313	752.350
2.	'ΕΙ ΠΡΟΣΤΑ ΖΗΤΟΥΝ ΣΥΓΓΡΑΜΕΑ'	Πιραντέλλο	7	2.413	3.057	1.009.300
		Γενικό σύνολο	357	62.999	72.779	25.969.400

		ΕΥΡΥΠΙΔΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	ΕΥΡΥΠΙΔΗ ΤΡΩΑΔΕΣ	ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ Ο ΜΠΑΜΠΑΣ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ	ΧΟΡΤΑΤΣΗ Ο ΚΑΤΖΟΥΡΜΠΟΣ	ΑΕΝΑΟΝ ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΔΑΣΟΥΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΙΣ	10.7.87 ΠΑΡ			247 412		
	11.7.87 ΣΑΒ			348 421		
	12.7.87 ΚΥΡ			373 471		
	11.8.87 ΤΡΙ	514 676				
	12.8.87 ΤΕΤ	872 1186				
	30.8.87 ΚΥΡ		2018 2415			
	5.9.87 ΣΑΒ	591 735				
	6.9.87 ΚΥΡ	693 863				
	σύνολο παραστάσεων	4.-	1.-	3.-		
	σύνολο εισιτηρίων	2.670.-	2.018.-	968.-		
σύνολο θεατών	3.460.-	2.415	1.304.-			
σύνολο εισπράξεων	1.033.500.-	720.900.-	409.300.-			
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΗΠΟΥ ΓΙΟΡΤΕΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	14.7.87 ΤΡΙ					154 232
	15.7.87 ΤΕΤ					191 258
	17.7.87 ΠΑΡ				244 389	
	18.7.87 ΣΑΒ				254 371	
	19.7.87 ΚΥΡ				276 370	
	σύνολο παραστάσεων				3.-	2.-
	σύνολο εισιτηρίων				774.-	345.-
	σύνολο θεατών				1.130.-	490.-
σύνολο εισπράξεων				209.000.-	87.200.-	
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΙΛΙΠΠΩΝ ΘΑΣΟΥ	12.8.87 ΤΕΤ		406 492			
	13.8.87 ΠΕΜ		378 438			
	15.8.87 ΣΑΒ			290 330		
	16.8.87 ΚΥΡ			145 175		
	29.8.87 ΣΑΒ	321 373				
	30.8.87 ΚΥΡ	555 679				
	σύνολο παραστάσεων	2.-	2.-	2.-		
	σύνολο εισιτηρίων	876.-	784.-	435.-		
σύνολο θεατών	1.052.-	930.-	505.-			
σύνολο εισπράξεων	477.000.-	435.400.-	195.700.-			

Στην τρίτη στήλη ο πρώτος αριθμός δείχνει τον αριθμό των εισιτηρίων και ο δεύτερος τον αριθμό των θεατών

		ΕΥΡΥΠΙΔΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	ΕΥΡΥΠΙΔΗ ΤΡΩΑΔΕΣ	ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ Ο ΜΠΑΜΠΑΣ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ	ΧΟΡΤΑΤΣΗ Ο ΚΑΤΖΟΥΡΜΠΟΣ	ΛΕΝΑΟΝ ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΔΑΣΟΥΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	10.7.87 ΠΑΡ			247 412		
	11.7.87 ΣΑΒ			348 421		
	12.7.87 ΚΥΡ			373 471		
	11.8.87 ΤΡΙ	514 676				
	12.8.87 ΤΕΤ	872 1186				
	30.8.87 ΚΥΡ		2018 2415			
	5.9.87 ΣΑΒ	591 735				
	6.9.87 ΚΥΡ	693 863				
	σύνολο παραστάσεων	4.-	1.-	3.-		
	σύνολο εισιτηρίων	2.670.-	2.018.-	968.-		
σύνολο θεατών	3.460.-	2.415	1.304.-			
σύνολο εισπράξεων	1.033.500.-	720.900.-	409.300.-			
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΗΠΟΥ ΓΙΟΡΤΕΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	14.7.87 ΤΡΙ					154 232
	15.7.87 ΤΕΤ					191 258
	17.7.87 ΠΑΡ				244 389	
	18.7.87 ΣΑΒ				254 371	
	19.7.87 ΚΥΡ				276 370	
	σύνολο παραστάσεων				3.-	2.-
	σύνολο εισιτηρίων				774.-	345.-
	σύνολο θεατών				1.130.-	490.-
σύνολο εισπράξεων				209.000.-	87.200.-	
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΙΛΙΠΠΩΝ ΘΑΣΟΥ	Φίλιπποι 12.8.87 ΤΕΤ		406 492			
	Φίλιπποι 13.8.87 ΠΕΜ		378 438			
	Θάσος 15.8.87 ΣΑΒ			290 330		
	Θάσος 16.8.87 ΚΥΡ			145 175		
	Φίλιπποι 29.8.87 ΣΑΒ	321 373				
	Φίλιπποι 30.8.87 ΚΥΡ	555 679				
	σύνολο παραστάσεων	2.-	2.-	2.-		
	σύνολο εισιτηρίων	876.-	784.-	435.-		
σύνολο θεατών	1.052.-	930.-	505.-			
σύνολο εισπράξεων	477.000.-	435.400.-	195.700.-			

Στην τρίτη στήλη ο πρώτος αριθμός δείχνει τον αριθμό των εισιτηρίων και ο δεύτερος τον αριθμό των θεατών.

11. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ (Φεβρουάριος 2004)

ΑΚΤΙΣ ΑΕΛΙΟΥ

(Χριστοπούλου 12, τηλ. 2310 229249)

Αυτοβιογραφία προς την αντίθετη κατεύθυνση του Τόμας Μπέρχαρντ, σε σκηνοθεσία Ιωάννας Κατσαρού.

Παραστάσεις: Πέμπτη -Κυριακή στις 21.00.

ΑΜΑΛΙΑ

(Αμαλίας 71, τηλ. 2310 821483)

Ο έμπορος της Βενετίας του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, σε σκηνοθεσία Νίκου Χουρμουζιάδη.

Παραστάσεις: Κάθε Τετάρτη έως Σάββατο στις 21.00 και Κυριακή στις 19.00.

ΑΝΑΤΟΛΙΑ

(Δημ. Γούναρη 39, τηλ. 2310 284204, 2310 242771)

Άμλετ του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, σε σκηνοθεσία Μάγιας Λυμπεροπούλου.

Παίζουν: Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, Βίκυ Βολιώτη, Γιώργος Πυρπασόπουλος κ.ά.

Παραστάσεις: Κυριακή στις 18.15.

ΑΥΛΑΙΑ

(Πλατεία ΧΑΝΘ, τηλ. 2310 243066)

Άγρια Δύση του Σαμ Σέπαρντ, σε σκηνοθεσία Αχιλλέα Ψαλτόπουλου.

Παραστάσεις: Τετάρτη - Σάββατο στις 21.30, Κυριακή στις 20.00.

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

(Πλατεία Λευκού Πύργου, τηλ. 2310 251182)

Ο Κλόουν της Μαρίας Λαϊνά. Πρόκειται για ένα θεατρικό μονόλογο με τη Μαρία Κατσανδρή, που ανεβαίνει στο φουαγιέ του Βασιλικού θεάτρου. Επιμέλεια Κίνησης: Σισέλ Μικρούτσικου.

Παραστάσεις: Κυριακή 29 Φεβρουαρίου στις 21.30, Τετάρτη 3 Μαρτίου στις 21.30, Παρασκευή 5 Μαρτίου στις 21.30.

CAMERA LUCIDA

(Στεφάνου Τάπη 3, τηλ. 2310 236344)

Ενύπνιο του Ολιβερ Σακς, σε σκηνοθεσία Τάνιας Κίτσου από το Θέατρο Αναζήτησης Θεσσαλονίκης και την Ομάδα Πειραματικού θεάτρου «Fractals».

Παραστάσεις: Κάθε Πέμπτη και Σάββατο στις 21.15 και Κυριακή στις 20.00.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

(Μεταμορφώσεως 7, τηλ. 2310 458 591, 2310 481006)

Η Γερτρούδη Στάιν και η συνοδός της του Ουίν Ουέλς, σε σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη. Το έργο αυτό παρουσιάζει η νεοσύστατη θεατρική ομάδα «Θέατρο 9 και κάτι», που δημιουργήθηκε από τη Λυδία Φωτοπούλου, τη Μαρία Κατσιαδάκη και τον Λάζαρο Γεωργακόπουλο.

Παραστάσεις: Τετάρτη - Παρασκευή στις 21.00, Σάββατο στις 18.00 και 21.00 και Κυριακή στις 19.00.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(Εθνικής Αμύνης 2, τηλ. 2310 223785)

Αρκαδία του Τομ Στόπαρντ, σε σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Αρβανιτάκη.
Παίζουν:

Ερατώ Πίσση, Κωνσταντίνος Κωτσαδάμ, Δημήτρης Καρέλλης Κωνσταντίνος Δανίκας, Γιώργος Ντουμούζης, Αλεξάνδρα Παλαιολόγου, Στέλλα Καζάζη, Χρήστος Γεωργίου, Φίλιππος Σοφιανός, Γιώργος Ρουφάς, Βασίλης Παπαδημητρίου και Κλαίρη Χριστοπούλου.

Παραστάσεις: Τετάρτη στις 19,00, Πέμπτη και Παρασκευή στις 21.00, Κυριακή στις 19.00.

ΘΕΑΤΡΟ ΕΓΝΑΤΙΑ

(Πλατεία Αγ. Σοφίας 11, τηλ. 2310 225172)

Όλα σε μια νύχτα του Άλαν Εϊκμπορν, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κιμούλη.
Παίζουν:

Γιώργος Κιμούλης, Κατερίνα Λέχου, Χρύσα Ρώπα, Αλέκος Σουσοβίτης, Μίνα Αδαμάκη, Γιώργος Ζιόβας, Ματίνα Καρρά.

Παραστάσεις: Από την Πέμπτη 11 Μαρτίου.

ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Θεαγ. Χαρίση 51, Ευκλείδης, τηλ. 2310 818828)

Κουνούπια του Γιάννη Τσατσάγια, σε σκηνοθεσία Μπάμπη Φορτωτήρα.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή έως Τετάρτη στις 20.30.

ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΠΠΑΣ

(Πυλαία, Κολέγιο «Ανατολία», τηλ. 2310 398315)

Ξύπνα, Βασίλη του Δημήτρη Ψαθά από τον Όμιλο Ελληνικού θεάτρου του Κολεγίου, σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Αντωνίου και Βενετίας Ευσταθίου.

Παραστάσεις: Κυριακή στις 21.00.

ΘΕΑΤΡΟ ΡΟ

(Αριστοτέλους 23, τηλ. 2310 261584)

Το Σύγχρονο Θέατρο Ροντίδη ανεβάζει τη σάτιρα **Καν' το όπως ο Sex... πυρ.**

Παραστάσεις: Σάββατο στις 21.15 και Κυριακή στις 20.30.

ΘΕΑΤΡΟ ΣΟΦΟΥΛΗ

(Τραπεζούντος 5 και Σοφούλη, τηλ. 2310 423925)

Το κοντραμπάσο του Πάτρικ Ζίσκιντ, με τον Κώστα Γακίδη. Συμπααραγωγή του Κρατικού θεάτρου Βορείου Ελλάδος και του Νέου Θεατρικού Εργαστηρίου Θεσσαλονίκης.

Παραστάσεις: Κάθε Δευτέρα στις 21.30.

Γόβες Νο 43 του Δημήτρη Μωραΐτη. Παίζουν: Φωκάς Χατζηθεοδώρου, Στέλιος Παναγιωτάκης, Ίρις Μπούκαρη, Χάρης Αγγέλου, Δημήτρης Μωραΐτης.

Παραστάσεις: Καθημερινά, εκτός Δευτέρας, στις 21,00, έως και τις 2 Μαρτίου.

ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ

(Αντ. Καμάρα 3 - Τσιμισκή 137, τηλ. 2310 232799)

Οι παναγίες του Βέρνερ Σβαμπ, σε σκηνοθεσία Εβης Δημητροπούλου. Παίζουν: Μαρία Μωραΐτοπούλου, Κατερίνα Σαγιά, Στέργιος Τζαφέρης, Αλέξανδρος Τιακίρης.

Παραστάσεις: Κάθε Πέμπτη στις 21.15, Παρασκευή στις 24.00, Σάββατο και Κυριακή στις 21.15.

ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

(Κολοκοτρώνη 25 -27, τηλ. 2310 652020)

Σκηνή «Σωκράτης Καραντινός»: **Το πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα** του Ευγένιου Ο' Νιλ, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Βουτσινά. Παίζουν: Αλεξάνδρα Λαδικού, Βάσια Παναγοπούλου, Στέφανος Κυριακίδης, Μάνος Ζαχαράκος, Βασίλης Σεϊμένης, Ρούλα Παντελίδου, Λίλιαν Παλάντζα κ.ά.

Παραστάσεις: Τετάρτη στις 19.00, Πέμπτη και Παρασκευή στις 21.00, Κυριακή στις 19.00.

ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ: **Η μοιρασιά του διαβόλου** του Φαμπρίς Μελκιά, σε σκηνοθεσία Πέτρου Σεβαστίκογλου. Παίζουν: Αμαλία Γκούμα, Σίμος Κοκάλας, Γιώργος Καύκας, Δήμητρα Λαρετζάκη, Θόδωρος Οικονομίδης, Άρης Τσαμπαλίκας.

Παραστάσεις: Τετάρτη στις 19.00, Πέμπτη και Παρασκευή στις 21.00, Κυριακή στις 19.00.

ΝΕΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(«Άνετον», Παρασκευοπούλου 42, τηλ. 2310 869869)

Η κωμωδία των παρεξηγήσεων του Σέξπιρ.

Παραστάσεις: Πέμπτη και Παρασκευή στις 21.15, Σάββατο στις 18.00 και 21.15, Κυριακή στις 20.00.

ΠΑΡΑΘΛΑΣΗ

(Κασσάνδρου 132, τηλ. 2310 216567)

Κάθε Παρασκευή στις 21.30 ανεβαίνει το έργο της Αγκάθα Κρίστι **Κάθε Παρασκευή κι ένα έγκλημα**.

Οθέλος - The game, σε σκηνοθεσία Μόνας Κιτσοπούλου.

Παραστάσεις: Κάθε Σάββατο και Κυριακή στις 21.00.

ΤΕΧΝΟΥΡΓΕΙΟ

(Αγ. Δημητρίου 121, τηλ. 2310 249633)

Η δίκη - η διαδικασία του Φραντς Κάφκα σε σκηνοθεσία Δημήτρη Κούρτη.

Παραστάσεις: Σάββατο και Κυριακή στις 19.30.

Αίας- ο εγκλεισμός, σε σκηνοθεσία Στ. Καλφόπουλου.

Παραστάσεις: Σάββατο και Κυριακή στις 21,00.

ΦΛΕΜΙΓΚ

(Μισραχή 15, τηλ. 2310 812000)

Η καλύτερη μαμά είναι ο μπαμπάς μου της Καρίνας Ιωαννίδου, από το θέατρο «Φλέμιγκ», σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Μήττα.

Παραστάσεις: Κάθε Σάββατο και Κυριακή στις 21,00.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ

(Εθν. Αμύνης 2, τηλ. 2310 262051)

Το μαγικό μαργαριτάρι (Μαύρο θέατρο) του Βαλερί Πετρόφ.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.00.

ΑΥΛΑΙΑ

(Πλατεία ΧΑΝΘ, τηλ. 2310 243066)

Τι Ζητάει ο Ζήνων, ένα παραμύθι με αφήγηση και κίνηση.

Παραστάσεις: Κυριακή στις 12.00.

ΒΑΚΟΥΡΑ

(Ιωάννου Μιχαήλ 8, τηλ. 2310 417068)

Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων από την Παιδική Σκηνή Ροντίδη.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.15. Καθημερινές παραστάσεις για σχολεία με το έργο **Η πεντάμορφη και το τέρας**.

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

(Πλατεία Λευκού Πύργου, τηλ. 2310 251182)

Σας έχουμε στην... μπούκα, μια παράσταση του ΚΘΒΕ που παρουσιάζεται για τρίτη χρονιά, στο πλαίσιο εκπαιδευτικού προγράμματος.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.00 και από Τρίτη -Παρασκευή για σχολεία, ύστερα από συνεννόηση.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

(Μεταμορφώσεως 7 - 9 και Αργυρουπόλεως γωνία, τηλ. 2310 458.591)

Ένα κάρο... παραμύθια, από τη θεατρική ομάδα του Πολιτιστικού Οργανισμού «Ναυς».

Παραστάσεις: Από την 1^η Φεβρουαρίου και κάθε Κυριακή στις 11.30.

ΘΕΑΤΡΟ ΕΓΝΑΤΙΑ

(Πλατεία Αγ. Σοφίας 11, τηλ. 2310 225172)

Η Χιονάτη και οι 7 ψηλοί... Νάνοι της Κάρμεν Ρουγγέρη, με πλούσια σκηνικά, μοναδικές χορογραφίες και σπαθογραφίες.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.00 & στις 15.00.

ΘΕΑΤΡΟ ΣΟΦΟΥΛΗ

(Τραπεζούντος 5, τηλ. 2310 423925)

Η πεντάμορφη και το τέρας, σε διασκευή Ξένιας Καλογεροπούλου και Θωμά Μοσχόπουλου. Σκηνοθεσία: Ελένη Πήτα. Παίζουν: Νίκος Ορτετζάτο, Παντελής Καραγιάννης, Άννα Σιταρίδου κ.ά.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.30.

Ξυπνητή μυλωνού από το θεατρικό Σύνολο «animal - animal».

Παραστάσεις: Κυριακή στις 16.00.

ΘΕΣΠΙΣ

(Λαγκαδά 120 & Νυμφαίου γωνία)

Πετρομενοχώρα.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.30.

ΜΙΚΡΗ ΑΥΛΑΙΑ

(Πλατεία ΧΑΝΘ, τηλ. 2310 241007)

Ο Διγενής και ο Δράκοντας από το Ελληνικό Θέατρο Σκιών του Μιχάλη Χατζάκη.

Παραστάσεις: Κάθε Σάββατο στις 18.00. Για παιδικούς σταθμούς και σχολεία κάθε Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή πρωί μειωμένο εισιτήριο και ύστερα από τηλεφωνική κράτηση.

ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΜΠΙΟΝΙ

(Αγάθωνος 31, Ξηροκρήνη, τηλ. 2310 749230)

Η φωνή που χάθηκε στο δάσος της Μαρίας Σαββίδου, σε σκηνοθεσία Αννίτας Γκαϊτατζή. Παίζουν: Αστέρης Αναστασιάδης, Κωνσταντίνος Καλαμαράς, Ιωάννα Μπαζούκη και Αγγελική Σδράνη.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.30.

ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ

(Αντ. Καμάρα 3 - Τσιμισκή 137, τηλ. 2310 232799)

Το μεγάλο ιατρικό παραμύθι του Κάρελ Τσάπεκ.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 12.00.

ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

(Κολοκοτρώνη 25-27, τηλ. 2310 652020)

Σκηνή «Σωκράτης Καραντινός»: **Ο μικρός πρίγκιπας** του Αντουάν ντε Σεντ - Εξιπερί, σε διασκευή και σκηνοθεσία Τάσου Ράτζου. Πρόκειται για μια παραγωγή του Κρατικού θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Τα σκηνικά και τα κοστούμια είναι του Σωτήρη Στέλιου, η μουσική του Βαγγέλη Φάμπα, η χορογραφία της Έλενας Τοπαλίδου, οι φωτισμοί του Βασίλη Καφούρου. Παίζουν: Ιπποκράτης Δελβερούδης, Χρύσα Διαμαντοπούλου, Παναγιώτης Κλίνης, Μερόπη Μορφούλη κ.ά.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.00 και από Τρίτη - Παρασκευή για σχολεία, μετά από συνεννόηση.

ΠΑΛΛΑΣ

(Τηλ. 2310 278515)

Το μαγικό φίλτρο του Μίκαελ Εντε.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.00.

ΦΛΕΜΙΝΓΚ

(Μισραχή 15, τηλ. 2310 812000)

Πετάει, πετάει... ο γλάρος της Καρίνας Ιωαννίδου.

Παραστάσεις: Κάθε Κυριακή στις 11.30.

12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

12.1. Ερμηνείες Θεατρικών Όρων

Ερμηνείες θεατρικών όρων που αναφέρονται στην εργασία από το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΟΥ ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΥ – ΦΥΤΡΑΚΗ.

1. **δράμα** (το) ουσ. [<αρχ. δράμα < δράω – ώ] (αρχ. σημ.) θεατρικό έργο που παριστάνεται στη σκηνή με μίμηση και διάλογο || θεατρικό έργο που προκαλεί έντονη συγκίνηση.
2. **δραματολόγιο** (το) ουσ. [<δράμα + κατ. – λόγιον< λέγω] (καθ. δραματολόγιον) κατάλογος θεατρικών έργων - στο πρόγραμμα θιάσου, ρεπερτόριο.
3. **έμμετρος**, -η, -ο. επιθ. [<αρχ. έμμετρος< εν + μέτρον] (καθ. –ος, -ον) ο συνταγμένος σε ποιοτικό λόγο, σε στίχους. Έμμετρος λόγος αντίθετος του πεζός.
4. **επιθεώρηση** (η) ουσ. είδος ελαφρού, σατιρικού θεατρικού έργου, που αποτελείται από διάφορες αυτοτελείς σκηνές (νούμερα).
5. **ηθογραφία** (η) ουσ. [<ηθογραφώ] η περιγραφή ηθών και εθίμων || λογοτεχνικό ή ζωγραφικό έργο που περιγράφει ή αναπαριστάνει συνήθειες της καθημερινής ζωής, σε ορισμένο τόπο και χρόνο.
6. **κωμειδύλλιο** (το) ουσ. [<κωμωδία + ειδύλλιον] είδος ελληνικής μουσικής κωμωδίας με ηθογραφικό περιεχόμενο.
7. **μελόδραμα** (το) ουσ. [<μέλος + δράμα] μουσικό είδος που συνοδεύεται από μουσική.

8. **μπουλβάρ** (το) άκλ. ουσ. [<γαλλ. boulevard] (θεατρ.) ελαφρά κωμωδία με έξυπνο διάλογο, ερωτικές ίντριγκες και χαρακτήρες, κυρίως, από τον κόσμο της αστικής τάξης, βουλεβάρτο.
9. **όπερα** (η) ουσ. [<ιταλ. opera] σκηνικό έργο που βασίζεται σε κείμενο (λιμπρέτο) εξ ολοκλήρου μελοποιημένο.
10. **οπερέτα** (η) ουσ. [<ιταλ. operetta< opera] ελαφρό θεατρικό είδος με μουσικά μέρη και διαλόγους σε πεζό.
11. **ρεπερτόριο** (το) ουσ. [<λατιν. repertorium (= ευρετήριο)] (καθ. ρεπερτόριον) το σύνολο των θεατρικών έργων που παρουσιάζει ένας θίασος σε μια χρονική περίοδο, δραματολόγιο: το φετινό ρεπερτόριο του εθνικού θεάτρου || το σύνολο των ρόλων που υποδύεται ή των κομματιών που ερμηνεύει καλλιτέχνης του μουσικού θεάτρου.

12.2. Ενδεικτικός Κατάλογος Θεάτρων Θεσσαλονίκης, 2004.

ΘΕΑΤΡΑ		
Αυλαία	Περιοχή ΧΑΝΘ	243.066
Βασιλικό θέατρο - Σκηνή Μελίνα Μερκούρη	Πλατεία Λευκού Πύργου	251.182
Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο	Γ. Νικολαΐδη 3	424.132
Δημοτικό θέατρο Καλαμαριάς	Μεταφορφώσεως 7	458.591
Δημοτικό θέατρο Σταυρούπολης		605.447
Αλέκος Σακελλάριος	Ολυμπιάδος 99	214.580
Αμαλία	Αμαλίας 71	821.483
Ανοιχτό θέατρο Δήμου Συκεών	Κομνηνών 38	639.503
Παλλάς	Λ. Νίκης 73	278.515
Παράθλαση	Κασσάνδρου 132	216.567
Λαμπιόνι	Αγάθωνος 31	749.230
Κουίντα Λύκη Βυθού	Αποστ. Παύλου 10	205.046
Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος	έναντι Λευκού Πύργου	860.966
Θέατρο Αχιλλείων	Αγ. Δημητρίου 115	203.973
Θέατρο 'Ανετον	Παρασκευοπούλου 42	869.869
Θέατρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών	Εθνικής Αμύνης 2	223.785
Θέατρο Γής (Νταμάρι)	Τριανδρία	256.783
Θέατρο Κήπου	έναντι ΧΑΝΘ	
Θέατρο Θέρμης		463.423
Θέατρο Μονής Λαζαριστών	Κολοκοτρώνη 25-27	652.020
Θέατρο Σοφούλη	Τραπεζούντος 5 & Σοφούλη	423.925
Οδός	25ης Μαρτίου 32	424.321
Νέες Μορφές	Αγν. Στρατιώτη 20	228.161
Μύλος	Γ. Ανδρέου 56	525.968
Ράδιο Σίτυ	Παρασκευοπούλου 9	824.970

12.3. Αλφαβητικός Κατάλογος θεατρικών έργων, με συμπληρωματικές πληροφορίες.

1843 (1995, σκην. Γ. Ρήγας)
1843 (1995, σκην. Γ. Ρήγας)
Αγάπης αγώνας άγονος (1983)
Αγαπητικός της Βοσκοπούλας (1906)
Αγγέλα (1996, σκην. Π. Βούλγαρης)
Αγγέλα (1996, σκην. Π. Βούλγαρης)
Ο Άγιος Πρίγκηψ (1977)
Ο Άγιος Πρίγκηψ (1977, σκην. Σπ. Ντουφεξής, Χέλμη- Φουσσούν)
Η Αγριόπαπια (1991-93)
Αδέσμευτη (1961-62)
Αισώπου μύθοι και παραμύθια (1996-97)
Αίτηση σε γάμο (1960-61)
Άλκηστις (1984)
Άλκηστις (1991-92)
Άμλετ (1981)
Άμλετ (1981, σκην. Γ. Κάπλαν, Κ. Ζαχάρωφ)
Άμλετ (1986-89)
Άμλετ (1988)
Άμλετ (1988, σκην. Α. Βισνέβσκι, Κιμούλης)
Αμφιπρίωνας (1962-63)
Αναστασία (1964)
Αναστασία (1964, σκην. Λυγίζος, Κυβέλη)
Της Ανατολής (1996-97)
Ο Άνθρωπος με το λουλούδι στο στόμα (1961-62)
Ο Άνθρωπος του Σετσουάν (1979-80)
Ανρί Μπερνστάιν (1906)
Αντιγόνη (1914)
Αριθμημένοι (1975, σκην. Βολανάκης)
Αριθμημένοι (1975, σκην. Βολανάκης)
Αρκούδα (1961-62)
Ο Αρχηγός (1961-62)
Ο Αρχοντοχωριάτης (1991-93)
Ο Αρχοντοχωριάτης (1992)
Ο Αρχοντοχωριάτης (1992, σκην. Β. Βαφέας, Κ. Βουτσάς)
Ο Ασυλλόγιστος (1985)
Η Αυλή των θαυμάτων (1983)
Η Αυλή των θαυμάτων (1984)
Η Αυλή των θαυμάτων (1984, σκην. Ε. Βασιλικιώτη)
Αχαρνής (1991-93)
Βαβυλωνία (1994, σκην. Β. Παπαβασιλείου)
Βαβυλωνία (1994υ)

Βάκχες (1991-93)
Βάτραχοι (1971)
Βάτραχοι (1971, σκην. Κ. Μιχαηλίδης)
Η Βέρα και το τάβλι (1984)
Η Βέρα και το τάβλι (1984, σκην. Καλφόπουλος)
Οι Βλαβερές συνέπειες του καπνού (1961-62)
Οι Βρυκόλακες (1985)
Ο Βυσσινόκηπος (1974)
Ο Βυσσινόκηπος (1974, σκην. Μ. Βολανάκης, Λαμπέτη)
Γαλιλαίος (1990)
Γενικός Γραμματεύς (1985)
Ο Γενικός Γραμματεύς (1985)
Ο Γενικός Γραμματεύς (1985, σκην. Ν. Αρμάος)
Γέρικο ηλιοτρόπιο (1962-63)
Γέρμα (1982)
Γέρμα (1982, σκην. Θ. Τερζόπουλος, Α. Παπαδοπούλου)
Για της πατρίδας το καλό (1994-95)
Γιατρός με το στανιό (1963-64)
Γκόλφω (1906)
Το Γκρίζο πουλόβερ (1960-61)
Ο Γλάρος (1984)
Ο Γλάρος (1985)
Ο Γλάρος (1985, σκην. Δ. Χρονόπουλος)
Η Γυναίκα του Κανδούλη (1996-97)
Δανειστής (1962-63)
Δελησταύρου και υιός (1991-93)
Δεν είμ' εγώ (1990)
Το Δέντρο των Τροπικών (1995-96)
Δις Τζούλια (1975)
Δις Τζούλια (1975, σκην. Π. Κατσέλης, Δανδουλάκη)
Δόνα Ροζίτα (1990)
Οι Δούλες (1978)
Οι Δούλες (1978, σκην. Γ. Χουβαρδάς, Δ. Ζαρίφης)
Ο Δράκος (1983)
Ο Δρόμος περνά από μέσα (1992-93)
Δωδέκατη νύχτα 91995-96)
Το Δωμάτιο (1961-62)
Εβραία (1906)
Εβραϊκά (1906)
Το Έγκλημα του Πονατρί (1922)
Εκάβη - Κύκλωπας (2001)
Εκάβη - Κύκλωπας (2001, σκην. Δ. Χρονόπουλος - Γ. Ρήγας)
Εκάβη (1981)
Εκάβη (1981, σκην. Λ. Τριβιζάς, Ν. Αγγελίδου)
Ελένη (1982)
Ελένη (1982, σκην. Α. Βουτσινάς)

Έμπορος της Βενετίας (1906)
Ένα δράμα τιμής (1960-61)
Ένας ασήμαντος πόνος (1962-63)
Έντα Γκάμπλερ (1988-89)
Έντμοντ (1990)
Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα (1986-89)
Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα (1987)
Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα (1987, σκην. Δ. Μαυρίκιος, Ευ. Κοταμανίδου)
Ο Επιστάτης (1991-93)
Επτά επί Θήβας (1991-93)
Ερωφίλη (1990)
Ερωφίλη (1990, Επταπύργιο, σκην. Δ. Έξαρχος)
Εσθήρ (1906)
Εσύ και τα σύννεφά σου (1993-94)
Εσωτερικά! Ειδήσεις (1987-88)
Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε (1986-89)
Εχθροί (1975)
Εχθροί (1975, σκην. Γ. Μιχαηλίδης, σκηνικά: Β. Φωτόπουλος)
Ζηλιάρα (1922)
Ηλέκτρα (1974)
Ηλέκτρα (1974, σκην. Γ. Θεοδοσιάδης, Βαλάκου)
Ηλέκτρα (1991-93)
Ο Ηλίθιος (1980)
Ο Ηλίθιος (1980, σκην. Μουζενίδης, Καρέλλης - Ν. Τριανταφυλλίδη) ή Αγία Ιωάννα (1981, σκην. Μ. Βαλάκου)
Το Ημέρωμα της στρίγγλας (1978)
Το Ημέρωμα της στρίγγλας (1978, σκην. Γ. Σεβαστίκογλου, Μ. Λυμπεροπούλου)
Ηρακλείδες (1943)
Ο Θάνατος του Διγενή (1975)
Ο Θάνατος του Διγενή (Σικελιανός, 1975, σκην. Κ. Αποστόλου, Κατράκης)
Ο Θάνατος του εμποράκου (1991-93)
Θεός Βάνιας (1991-93)
ΙΚέτιδες (1983)
ΙΚέτισσες (1985)
...και Ιουλιέτα (1995-96)
Ιππής (1989)
Ιππής (1989, σκην. Δ. Χρονόπουλος)
Ιφιγένεια εν Ταύροις (1986-89)
Ιωάννης Γαβριήλ Μπόργκμαν (1986-89)
Ίων (1993-94)
Και ο Ρόζεγκρατς και ο Γκίλντενστερν (1986-89)
Κάιν (1986-89)
καλόκαρδος γρουσουζης (1944)
Κάτω από το Γαλατόδασος (1990-91)
Κονσέρτο Τζίλι (1994-95)
Κορίτσια για παντρεία (1961-62)

Κουτζούρμπος (1986-89)
Κρίμα που είναι πόρνη (1985)
Ο Κύκλος με την κιμωλία (1977)
Ο Κύκλος με την κιμωλία (1977, σκην. Ν. Περέλης, Ν. Τριανταφυλλίδη)
Ο Κύκλος με την κιμωλία (1991-92)
Λευκός γάμος (1989-90)
Το Λεωφορείο (1986-89)
Το Λεωφορείο (1989)
Το Λεωφορείο (1989, σκην. Π. Χαρίτογλου)
Λουίζα Μίλλερ (1943)
Λυσιστράτη (1983)
Μάκβεθ (1972)
Μάκβεθ (1972, σκην. Κωστόπουλος)
Μαμζέλ Μιτούς (1906)
Μάνα κουράγιο (1982)
Μάνα κουράγιο (1982, σκην. Θ. Τερζόπουλος)
Μαρία Μαγδαληνή (1943)
Μαρία Νεφέλη (1991-92)
Ο Μάρτυρας (1960-61)
Ματωμένος γάμος (1993)
Ματωμένος γάμος (1993, σκην. Χρ. Χριστοφής)
Το Μεγάλο ταξίδι (1989-90)
Μη σκοτώνεις τη μαμά (1994-95)
Μήδεια (1915)
Μήδεια (1976)
Μήδεια (1976, σκην. Βολανάκη, Μελίνα)
Μηχανή Άμλετ (1991-93)
Μηχανή Άμλετ (1993)
Μηχανή Άμλετ (1993, σκην. Ν. Μαρμαρινός)
Μια ευαίσθητη ισορροπία (1991-93)
Το Μπαλκόνι (1984)
Το Μπαλκόνι (1985)
Το Μπαλκόνι (1985, σκην. Γ. Χουβαρδάς)
Μπίτερμαν και οι εμπρηστές (1983)
Το Μπουκάλι (1986-89)
Μπρεχτ - Χίτλερ (1983)
Μπρεχτ - Χίτλερ (1983, σκην. Γ. Ρεμούνδος)
Το Νεκρό σπίτι (1994-95)
Νεκροί άρχοντές μου (1986-89)
Του Νεκρού αδελφού (2000)
Του Νεκρού αδελφού (2000, σκην. Σ. Χατζάκης)
Νεφέλες (1944)
Νόρα (1988-89)
Νόρα (2001)
Νόρα (2001, σκην. Ν. Κουντούρη)
Ντρέιφους (1906)

Η Νύχτα της Ιγκουάνα (1991-93)
Οθέλλος (1991-93)
Οιδίπους Τύραννος (1961)
Οιδίπους Τύραννος (1961, σκην. Καραντινός) και Σίβυλλα (Συνοδινού)
Οίκος ευγηρίας (1984)
Όλα στον κήπο (1981)
Όλα στον κήπο (1981, σκην. Κ. Αντωνιάδη, Λαδικού)
Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας (1979-80)
Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας (1984)
Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας (1989-90)
Το Όνειρο του Ρο (1996-97)
Ο Παρίας (1960-61)
Η Όπερα της πεντάρας (1980)
Η Όπερα της πεντάρας (1980, σκην. Ν. Κούνδουρος)
Όρνιθες (1973)
Όρνιθες (1973, σκην. Κ. Μιχαηλίδης, Μίμης Φωτόπουλος)
Η Πάλη (1979-80)
Το Παραμύθι χωρίς όνομα (1998)
Το Παραμύθι χωρίς όνομα (1998, σκην. Ν. Αρμάος)
Πειρασμός (1943)
Πειρασμός (1990-91)
Πενθεσίγεια (1986-89)
Περιμένοντας τον Γκοντό (1965)
Περιμένοντας τον Γκοντό (1965, σκην. Βολανάκης)
Περιμένοντας τον Τζέρι (1961-62)
Περπατώ εις το δάσος (1992-93)
Πέρσες (1978)
Πέρσες (1978, σκην. Ευαγγελάτος, Πάτσας, Κατράκης)
Πιο δυνατή (1960-61)
Ποδόσφαιρο (1961-62)
Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ (1994)
Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ (1994, σκην. Α. Βουτσινά, Ζ. Καρέλλη)
Πούντιλα... (1976)
Πούντιλα... (1976, σκην. Βολανάκη, Δ. Παπαμιχαήλ)
Πριν απ' το πρόγευμα (1961-62)
Η Ρομαντική γυναίκα (1906)
Ροσμελχόλμ (1915)
Το Σακάκι που βελάζει (1985)
Σαλόνικα (1986)
Σαλόνικα (1986, σκην. Γ. Ιορδανίδης)
Σαλόνικα (1986-89)
Σαμιά (2000)
Σαμιά (2000, σκην. Ευ. Γραβρηλίδης)
Σε στενό οικογενειακό κύκλο (1993-94)
Το Σπίτι του Μπερνάντο Άλμπ (1984)
Στέλλα Βιολάντη (1987)

Στέλλα Βιολάντη (1987, σκην. Κ. Τσιάνος)
Στη χώρα Ίψεν (1995-96)
Σφήκες (1977)
Σφήκες (1977, σκην. Ντ. Γιαννόπουλος, Β. Διαμαντόπουλος)
Ταρτούφος (1968)
Ταρτούφος (1968, σκην. Χαρατσάρης)
τελευταία ταινία του Κραπ (1983)
Τέλος του παιχνιδιού (1963-64)
Τέλος των Ατρείδων (1988-89)
Τα Τέσσερα πόδια του τραπεζιού (1985)
Τα Τέσσερα πόδια του τραπεζιού (1985, σκην. Στ. Γούτης)
Τα Τέσσερα πόδια του τραπεζιού (1985, σκην. Στ. Γούτης)
Τίτα Λου (1992-93)
Τομή σε ζωικό κύκλο (1961-62)
Το Τραγούδι της κούνιας (1942)
Τραχίνιες (1984)
Τρεις αδελφές (1996-97)
Η Τρελλή του Σαγιώ (1981)
Η Τρελλή του Σαγιώ (1981, σκην. Α. Βουτσινάς, Δ. Διαμαντίδου)
Η Τριλογία του παραθουρισμού (1987-88)
Τρίο σε μι μπεμόλ (1992-93)
Τρισεύγενη (1942)
Τρωάδες (1986-89)
Η Τύχη της Μαρούλας (1981)
Η Τύχη της Μαρούλας (1981, σκην. Γ. Κύρου, Β. Κρούσκα)
Υπήρξε ή όχι ο Ιβάν Ιβάνοβιτς (1986-89)
Ο Υποψήφιος βουλευτής (1991-93)
Φοίνισσες (1999)
Φοίνισσες (1999, σκην. Ν. Χουρμουζιάδης)
Φουέντε Οβεχούνα (1977)
Φουέντε Οβεχούνα (1977, σκην. Γ. Μιχαηλίδης)
Φυντανάκι (1914)
Φωνές και οράματα (1993-94)
Χάρολντ και Μόντ (1984)
Χοηφόρες (1945)
Ο Χορός του θανάτου (1991-93)
Ω οι ωραίες μέρες (1983)
Ώρα για γεύμα (1962-63)
Η Ωραία (1906)
Η Ωραία Ελένη (1906)

13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βαφόπουλος, Γ. Θ. **Θεατρικές σελίδες**. Αθήνα: Ρέκκος, 1988.
- Γερασιμίδου, Ελένη. Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης: Μια πρωτοποριακή ομάδα που έδρασε θεατρικά μέσα στη δικτατορία και λίγα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση... **Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες, 21 Σεπτεμβρίου 1997**.
- Δήμος Θεσσαλονίκης. **Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου: Περίοδος Πρώτη - Ελληνική Κλασική Κωμωδία**. Θεσσαλονίκη: 1982.
- **“Το Θέατρο της Θεσσαλονίκης”**. Επτά Ημέρες. Καθημερινή, 21/9/1997.
- Καφταντζής, Γιώργος. **Το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης στον καιρό της Κατοχής**. Θεσσαλονίκη: [χ.ο.], 19--.
- Κοτζαγεώργη, Ξανθίππη. **Μουσική και Θέατρο στις Ελληνικές Κοινότητες της Βουλγαρίας**. [χ.τ.]: Βαλκανικά Σύμμεικτα, 1996.
- Σουγιουλτζής, Χρήστος. **35 χρόνια Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. 1961- 1966**.
- Τεγόπουλος - Φυτράκης. **Μείζον Ελληνικό Λεξικό: Ορθογραφικό – Ερμηνευτικό, Συνώνυμα και Αντίθετα, Φράσεις**

και παραδείγματα από τη λογοτεχνία. Αθήνα:
Αρμονία, 1987.